

Razlagalni vojaški slovar

KOLOFON:

Začasni uredniški odbor:

Maja Garb, FDV
Tomo Korošec, FDV
Milena Sevšek Potočnik, MZO (skrbnica projekta)
Janko Berlogar, PDRIU
Danica Pepelnak, PDRIU
Marjeta Humar, ZRC SAZU (operativni vodja)
Nataša Jakop, ZRC SAZU (nosilka projekta)
Cvetana Tavzes, ZRC SAZU
Mojca Žagar Karer, ZRC SAZU
Aleš Kesič, SV
Jožef Poje, SV, upokojenec

Zasnova slovarja:

Marjeta Humar, ZRC SAZU

Izdelava seznama del za izpis terminov:

Milena Sevšek Potočnik, MZO

Izdelava geslovnika:

Ljudmila Bokal, ZRC SAZU
Tanja Fajfar, ZRC SAZU
Marjeta Humar, ZRC SAZU
Borislava Košmrlj - Levačič, ZRC SAZU
Cvetana Tavzes, ZRC SAZU

Maja Garb, FDV
Klemen Grošelj, FDV
Erik Kopač, FDV
Iztok Prezelj, FDV
Uroš Svete, FDV
Vinko Vegič, FDV

Izdelava seznama vojaških področij:

Maja Garb, FDV
Klemen Grošelj, FDV
Erik Kopač, FDV
Iztok Prezelj, FDV
Uroš Svete, FDV
Vinko Vegič, FDV

Oprema iztočnic v geslovniku s področnimi oznakami:

Maja Garb, FDV
Klemen Grošelj, FDV
Erik Kopač, FDV
Iztok Prezelj, FDV
Uroš Svete, FDV
Vinko Vegič, FDV

Izdelava slovarskih člankov:

Tanja Fajfar, ZRC SAZU
Marjeta Humar, ZRC SAZU
Nataša Jakop, ZRC SAZU
Nina Ledinek, ZRC SAZU
Jakob Müller, ZRC SAZU
Cvetana Tavzes, ZRC SAZU
Mojca Žagar Karer, ZRC SAZU

Maja Garb, FDV
Erik Kopač, FDV
Iztok Prezelj, FDV

Aleš Kesič, SV
Tina Pečovnik, SV
Jožef Poje, SV, upokojenec

Dominik Gregl, Fakulteta za strojništvo, upokojenec

Tehnični sodelavki:

Marija Djurović, ZRC SAZU
Karmen Nemec, ZRC SAZU

Obdelava gradiva, računalniški vnos in usklajevanje z računalniškim programom SlovarRed 2.1 Tomaža Seliškarja in Borislave Košmrlj - Levačič

UVOD

Razlagalni vojaški slovar je del raziskovalnega projekta *Razvoj in upravljanje nacionalnovarnostnega sistema*, ki je potekal v okviru ciljnega raziskovalnega programa *Znanje za varnost in mir 2006–2010*. Nosilec projekt je bil ZRC SAZU, sodelovala je še FDV. Vodja projekta je bila dr. Nataša Jakop (ZRC SAZU), delo pa je leksikografsko in organizacijsko vodila Marjeta Humar (ZRC SAZU). Skrbnica projekta je bila Milena Sevšek Potočnik (Ministrstvo za obrambo).

V okviru projekta je potekala **prva faza** izdelave normativnega razlagalnega slovarja sodobnega slovenskega vojaškega izrazja, ki bo, če se bo delo zanj nadaljevalo, prikazal terminologijo, ki jo uporabljata Slovenska vojska in Nato, v omejenem obsegu pa bo upoštevano tudi izrazje Jugoslovanske ljudske armade in vojsk drugih držav.

Gradivo za slovar je bilo razdeljeno po pojmovnih področjih. Iztočnice v geslovniku so bile opremljene z naslednjimi označevalniki:

- oborožitev: OBOR
- splošno: SPL
- vojaška tehnika: VTEH

- saniteta: SAN
- taktika: TAKT
- organizacija: ORG
- postrojila: POSTR
- saniteta: SAN
- pomorstvo: MOR
- kartografija: KART
- čini: ČIN
- letalstvo: LET
- logistika: LOG
- izobraževanje in vzgoja: IV
- informacijska tehnika: IC
- strategija: STRAT
- vodenje in poveljevanje: VIP
- ukaz: UKAZ
- promocija: PROMO
- odlikovanja: ODL
- nebojno: NEBOJ
- naravoslovne vede: NARV
- medicina: MED
- kopenska vojska: KOP
- kadri: KADRI
- jugoslovanska ljudska armada: JLA
- družba: DRUŽB
- doktrina: DOK
- artilerija: ART

Geslovník je bil večkrat pregledan, a se bo, če se bo delo za slovar nadaljevalo, še spreminjal. Geslovník v tej fazi vsebuje 15 210 iztočnic, ki so onaglašene in opremljene z osnovnimi slovníčnimi podatki.

Do sedaj obdelano izrazje – **1737 iztočnic** – je ovrednoteno (z označevalniki, pojasnili, sopomenkami, kazalkami ipd.) s stališča pogostosti, področja, časa in kraja rabe, jezikovne in strokovne ustreznosti ipd. Vsak bolj uporabljan, jezikovno in strokovno ustrezen izraz ima razlago. Pri izdelavi geselskih člankov so bili uporabljeni primarni viri (strokovna besedila, gradivo korpusa Grizold, primerjalno tudi korpus Nova beseda) in sekundarni viri (leksikoni in enciklopedije), ki so bili primerjalno pregledani ob redakciji slovarskih člankov. Izrazje so prispevali tudi področni strokovnjaki.

V gradivu uporabljene kratice in oznake:

kratica	kratica
nekdanj	nekdanj
strok. pog.	strokovno pogovorno
voj. žarg.	vojaško žargonsko
zgod.	zgodovinsko
žarg.	žargonsko
ang.	angleško
m	samostalnik ali samostalniška besedna zveza moškega spola
ž	samostalnik ali samostalniška besedna zveza moškega spola
s	samostalnik ali samostalniška besedna zveza moškega spola
dov.	dovršni glagol ali dovršna glagolska besedna zveza
nedov.	nedovršni glagol ali nedovršna glagolska besedna zveza
mn.	množina
in	uvaja enakovredno pisno različico
S	sopomenka
→	glej strokovno in/ali jezikovno ustrežnejši strokovni izraz

absolutni oporčnik vesti -ega -a -- m oporečnik vesti, ki zavrača kakršnokoli opravljanje vojaške službe ali civilne nadomestne službe

Ključni: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

acidna vžigalna kápica -e -e -e ž vžigalna kapica, ki vsebuje kislino za aktiviranje vžigalnika

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

administrativni vrhúneec -ega -nca m s predpisi določena največja višina, na kateri sme letalo leteti

Ključni: Gregl, LET, razlaga

admirál -a m v Slovenski vojski najvišji mornariški čin, za stopnjo višji od viceadmirala, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF9

Ključni: ČIN, razlaga

admirál flóte -a -- m v Jugoslovanski ljudski armadi najvišji mornariški čin

Ključni: ČIN, razlaga

admirálka -e ž v Slovenski vojski najvišji mornariški čin, za stopnjo višji od viceadmiralke, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF9

Ključni: ČIN, razlaga

aêrodinámična ós kríla -e osí -- ž zveznica aerodinamičnih središč profilov krila vzdolž razpetine krila

Ključni: Gregl, LET, razlaga

aêrodinámična síla -e -e ž sila, ki deluje na telo pri gibanju skozi zrak

Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

aêrodinámična zavóra -e -e ž naprava, ki poveča upor letala in s tem hitrost izgubljanja višine

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

aêrodinámični projektíl -ega -a m projektíl, ki ima aerodinamične površine za stabilizacijo in vodenje v letu, navadno krilca

Ključni: Poje, razlaga

aêrodinámično središče -ega -a s točka na profilu krila, okoli katere je momentni količnik konstanten, če se spreminja vpadni kot krila

Ključni: Gregl, LET, razlaga

aêrodinámično zvítje kríla -ega -a -- s spreminjanje kota ničnega vzgona profila krila vzdolž razpetine krila

Ključni: Gregl, LET, razlaga

aêrodinámika -e ž veda, ki se ukvarja z gibanjem letalnikov skozi zrak

Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

aêroelástičnost -i ž deformacija strukture elastičnih teles pri odzivu na aerodinamične obremenitve

Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

aeronávтика -e ž veda o letenju in dejavnost, povezana z letenjem

Ključni: LET, razlaga

aerostát -a m → letálnik, lážji od zráka

Ključni: LET, razlaga, VTEH

aerostátika -e ž *področje mehanike fluidov, ki obravnava pojave in obnašanje teles v mirujočem zraku*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

akcijski rádiij -ega -a m *največji dolet letala z normalno bojno opremo brez polnjenja goriva v zraku, pri čemer je treba zagotoviti vse varnostne pogoje*

Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

akrobácija -e ž *nadzorovano nenavadno gibanje letala za športne, vojaške ali tekmovalne namene*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

akrobátsko letálo -ega -a s *letalo, ki zaradi velike trdnosti in krmarljivosti sme delati akrobacije*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

aktivirana mína -e -e ž *mina, pri kateri je vžigalnik pripravljen za eksploziranje*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

aktivirani obrábni sistém -ega -ega -a m *stanje, v katerem elementi obrambnega sistema ali obrambni sistem v celoti uresničuje svoje temeljne naloge*

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

aktivirani vžigálnik -ega -a m *vžigalnik, ki sproži eksplozivno polnitev projektila, bombe, mine*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

aktiviranje vžigálnika -a -- s *sproženje eksplozivne polnitve projektila, bombe, mine z vžigalnikom*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

aktivna zráčna obrámba -e -e -e ž *bojno delovanje na sovražnikova sredstva za napad iz zračnega prostora, ki vključuje uporabo letal, kopenskih oborožitvenih sistemov zračne obrambe in drugo oborožitev ter sredstva za elektronsko bojevanje*

Ključni: Mojca, razlaga

aktivni akústični vžigálnik -ega -ega -a m *nekontaktni vžigalnik, ki se aktivira na podlagi oddaje ali sprejema akustičnih signalov, navadno za aktiviranje podvodnih torpedov in min*

Ključni: Poje, razlaga

aktivni artileríjski cílj -ega -ega -a m *artilerijski cilj, na katerem potekajo vojaške dejavnosti nasprotnika*

Ključni: Poje, razlaga

aktivni várnostni ukrépi -ih -ih -ov m mn. *varnostno delovanje, ki vključuje motenje ali uničenje sovražnikovih zmogljivosti za izvidovanje, obveščevalno dejavnost in pridobivanje podatkov o ciljih, napad na poveljniška mesta in druge elemente sistema poveljevanja in kontrole, zavajanje in psihološko delovanje*

Ključni: Mojca, razlaga

aktivno-reaktívna trenútno-fugásna mína -e -e -e ž *trenutno-fugasna mina, ki se izstrelji iz cevi minometa kot klasična mina, na tirnici pa se vžge raketni motor, ki ji da dodatno kinetično energijo in s tem poveča domet*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

aktivnoreaktívni projektíl -ega -a m *projektíl, ki se izstrelji iz cevi orožja kot klasični projektíl, na tirnici pa se vžge raketni motor, ki mu daje dodatno kinetično energijo in s tem povečuje domet (30–50 %)*

Ključni: Poje, razlaga

akústična podvôdna mína -e -e -e ž *podvodna mina z akustičnim vžigalnikom, ki se aktivira pod plivom ladijskih šumov*

Ključa: Poje, razlaga

akústični vžigálnik -ega -a m *aktivni ali pasivni nekontaktni vžigalnik, ki se aktivira na podlagi oddaje ali sprejema akustičnih signalov*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

álpaska enôta -e -e ž → *gôrska enôta*

Ključí: ales, KOV, Mojca, ORG, razlaga

álpaska pehôtna enôta -e -e -e ž → *gôrska pehôtna enôta*

Ključí: ales, Mojca, razlaga

alternatívni oporéčnik vestí -ega -a -- m *oporečnik vesti, ki namesto vojaške službe opravlja civilno nadomestno službo, ponavadi v civilnih organizacijah javnega pomena*

S: civilnik

Ključí: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

alternatívni vojáški rók -ega -ega -a m *čas obveznega služenja vojaškega obveznika, ki uveljavlja ugovor vesti v civilnih organizacijah javnega pomena*

Ključí: Kopač, POPOL, razlaga

alternatívno letališče -ega -a s *vnaprej določeno letališče, na katerem letalo pristane, če je onemogočen pristanek na predvidenem letališču, in je mogoč tudi kasnejši vzlet letala*

Ključí: Gregl, LET, ORG, razlaga

alternatívno slúženje vojáškega róka -ega -a -- -- s *opravljanje določen čas trajajoče obvezne dejavnosti v civilnih organizacijah javnega pomena zaradi uveljavljanja ugovora vesti*

Ključí: Kopač, POPOL, razlaga

amfibijska enôta -e -e ž *enota, ki deluje z morja proti sovražni ali pogojno sovražni obali*

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

amfibijsko letálo -ega -a s *letalo, ki lahko vzleti in pristane na trdnih tleh ali vodni gladini*

Ključí: Gregl, LET, MOR, OBOR, razlaga

ánti-G-obléka -e [ántigéobléka] ž *posebna obleka, ki pri ostrih manevrih letala ublaži učinke pospeškov na človeško telo*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

ántimateriálna púška -e -e ž → *ostrostrélna púška velikega kalibra*

Ključa: ales, razlaga

armáda -e ž **1.** *oborožene sile države*

S: vójska

2. *največja vojaška operativna enota*

3. *nestalna vojaška formacija pod poveljstvom generala ali podpolkovnika, sestavljena iz 2 do 4 korpusov in ostalih prištabnih enot, ki zaradi svoje velikosti izvaja tako taktično kot strateško bojevanje*

4. *kopenska vojska*

Ključí: ales, DRUŽB, JLA, Mojca, ORG, Prezelj, razlaga

armádna artileríja -e -e ž *artilerijske in raketne enote v organski sestavi armade, neposredno pod poveljstvom poveljnika korpusa, za ognjeno podporo in protioklepni boj*

Ključa: Poje, razlaga

armádna artileríjska skupína -e -e -e ž *skupina za ognjeno podporo, sestavljena iz armadne artilerije večjega kalibra in dometa z močjo več artilerijskih bataljonov (polkov, brigad)*

Ključa: Poje, razlaga

armádna skupína -e -e ž *nestalna vojaška formacija, ki zaradi svoje velikosti izvaja strateško bojevanje, sestavljena iz 2 do 4 armad, ki ji poveljuje najvišji prisotni general*

Ključí: ales, Mojca, razlaga

armádni generál -ega -a m → *generál armáde*

Ključá: ČIN, razlaga

armírana plástična mása -e -e -e ž *epoksi smola, za letalska ogrodja navadno armirana s steklenimi ali ogljikovimi vlakni*

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

armírani vžigálnik -ega -a m *vžigalnik, pripravljen za delovanje*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

armíranje -a s *priprava orožja in posadke na delovanje*

Ključá: Poje, razlaga

armíranje vžigálnika -a -- s *osvobajanje udarnega mehanizma z zapiranjem električnega kroga, da je vžigalnik pripravljen za aktiviranje*

Ključá: Poje, razlaga

artilêrec -rca m *pripadnik artilerijske enote, izšolan in usposobljen za delo v tej enoti*

Ključí: KADRI, ORG, Poje, razlaga

artilérija -e ž **1.** *močno strelno orožje kopenske vojske, letalstva in mornarice*

S: tópníštvo

2. *rod kopenske vojske z veliko ognjeno močjo, ki podpira taktične in združene taktične enote*

S: artilerijska enôta

Ključí: ales, KOV, Mojca, OBOR, ORG, Poje, razlaga

artilérija málega dométa -e -- -- ž *klasična artilérija z dometom do 10 km*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

artilérija málega kalíbra -e -- -- ž *artilérija, oborožena z orožjem kalibra do 105 mm*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

artilérija srédnjega dométa -e -- -- ž *klasična artilérija z dometom 10–20 km*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

artilérija srédnjega kalíbra -e -- -- ž *artilérija z orožji s kalibrom 105–155 mm*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

artilérija velíkega dométa -e -- -- ž *klasična artilérija z dometom nad 20 km*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

artilérija velíkega kalíbra -e -- -- ž *artilérija z orožjem s kalibrom nad 155 mm*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

artilérija velíke močí -e -- -- ž *artilérija s klasičnimi orožji kalibra nad 210 mm in vsi projektili z nuklearno bojno glavo, ki z veliko silo učinkujejo na cilj*

Ključá: Poje, razlaga

artilérija za nèposrédno podpóro -e -- -- -- ž *artilérija, ki z ognjenim delovanjem neposredno vpliva na potek boja*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga, TAKT

artilérija za podpóro -e -- -- ž *artilérija, ki podpira bojno delovanje pehotnih in oklepnih enot*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga, TAKT

artilérija za splôšno podpóro -e -- -- -- ž *artilérija, ki z ognjenim delovanjem samo podpira lastne sile v boju*

Ključá: Poje, razlaga

artiljerijska baterija -e -e ž osnovna organizacijska enota v artileriji, sestavljena iz poveljstva, poveljniškega in ognjenih vodov, samostojna ali v sestavi artiljerijskega bataljona, polka in brigade, namenjena za ognjeno podporo ali protioklepni boj

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

artiljerijska brigada -e -e ž artiljerijska enota, neposredno podrejena poveljstvu korpusa ali armade, sestavljena iz 3 ali več artiljerijskih bataljonov, enote za podporo in logistiko, namenjena za ognjeno podporo ali protioklepni boj

Ključni: Poje, razlaga

artiljerijska búsula -e -e ž optični instrument, ki združuje busolo, daljnogled in kotomer in se uporablja za merjenje azimutov, horizontalnih, vertikalnih in naklonskih kotov, daljin (od 50 do 400 m), za usmerjanje orožij v osnovno smer, kazanje ciljev in opazovanje

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

artiljerijska enôta -e -e ž → artilerija (2)

Ključni: ales, Mojca, ORG, Poje, razlaga

artiljerijska ognjena podpóra -e -e -e ž ognjeno delovanje artilerije na nasprotnikove kopenske, pomorske, zračnodesantne sile, objekte, sredstva za podporo lastnih sil v boju

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

artiljerijska ognjena pripráva napáda -e -e -e -- ž → artilerijska pripráva napáda

Ključni: Poje, razlaga

artiljerijska opazovalnica -e -e ž mesto, npr. v bojnem ali nebojnem vozilu, zunaj vozila, na ladji, v helikopterju, kjer izvršilec streljanja zbira podatke o nasprotniku, njegovem položaju, zemljišču ali od koder upravlja in vodi artiljerijski ogenj

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

artiljerijska pripráva napáda -e -e -- ž ustvarjanje načrtovanih artiljerijskih ognjev in raketnih udarov po točno določenih ciljeh, zlasti po živi sili, nasprotnikovi artileriji, poveljniških mestih in centrih zvez, neposredno pred začetkom napada

S: artiljerijska ognjena pripráva napáda, tópníška pripráva napáda

Ključni: Poje, razlaga

artiljerijski bataljón -ega -a m osnovna taktična, ognjena in administrativno-logistična enota artilerije, sestavljena iz poveljstva, poveljniške enote, določenega števila baterij in logistične enote, namenjena za ognjeno podporo

Ključni: Poje, razlaga

artiljerijski cílj -ega -a m **1.** zaseden ali nezaseden, naravni ali umetni element bojnega razporeda nasprotnika, na katerega se strelja zaradi ustvarjanja ugodnih razmer za nadaljnje bojno delovanje

2. površina pravokotne oblike, orisana okoli fizičnega cilja z znanimi koordinatami, dimenzijami, potekom na zemljišču, vodi, stopnjo utrjenosti, na katero se strelja z artiljerijskim orožjem

Ključni: Poje, razlaga

artiljerijski cílj na prôstem -ega -a -- -- m artiljerijski cilj zunaj zaklona, zaklonilnika, vozila

Ključni: Poje, razlaga

artiljerijski cílj v zaklônu -ega -a -- -- m artiljerijski cilj znotraj kakšnega objekta, rova, zaklonilnika, vozila, utrjene stavbe

Ključni: Poje, razlaga

artiljerijski daljnoglèd -ega -éda m univerzalni artiljerijski opazovalni instrument za odkrivanje, opazovanje in določanje položaja cilja, opazovanje zadetkov

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

artiljerijski nabòj -ega -òja m *naboj, ki vsebuje vse elemente za izstrelitev iz cevi artiljerijskega orožja (projektil, smodniška polnitev, tulec in topovska kapica)*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

artiljerijski ôgenj -ega ôgnja m **1.** *organizirano, časovno in prostorsko usklajeno delovanje artiljerije zaradi izvršitve bojne naloge*

2. *delovanje artiljerijskih projektilov na cilj zaradi doseganja želenega materialnega in/ali moralnega učinka*

Ključni: Poje, razlaga, TAKT, VTEH

artiljerijski pólk -ega -a m *višja taktična enota artiljerije, sestavljena iz 3 artiljerijskih bataljonov*

Ključni: Poje, razlaga

artiljerijski projektíl -ega -a m *projektil, ki ob sprožitvi ali vžigu zleti iz cevi artiljerijskega orožja v določeno smer*

Ključni: Poje, razlaga

artiljerijski rakétni projektíl -ega -ega -a m *raketni projektil, ki se izstreli iz artiljerijskega orožja*

Ključni: Poje, razlaga

artiljerijski udár -ega -a m *istovrstno, močno, presenetljivo in množično ognjeno delovanje artiljerije, ki se izvaja z ognjenimi udari ali s koncentracijami ognja na glavne sile nasprotnika v zelo kratkem času*

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

artiljerijski vòd -ega vóda m *enota v sestavi artiljerijske baterije, bataljona, polka, brigade ali samostojna, lahko poveljniška, ognjena, protioklepna, izvidniško-računska, radarska, optično-izvidniška, topografsko-geodetska*

Ključni: Poje, razlaga

artiljerijsko oróžje -ega -a s *ognjeno orožje, ki mu zaradi velikosti in zapletenosti streže več ljudi*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

artiljerijsko podcévje -ega -a s *del lafete artiljerijskega orožja, v katerega je vgrajena cev, ki ji omogoča gibanje vzdolž svoje osi pri trzanju in jo s pomočjo naprave za zavzemanje smeri cevi in naprave za zavzemanje nagiba cevi premika v horizontalni in vertikalni ravnini*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

artiljerijsko stréljanje -ega -a s *priprava in izstreljevanje določenega števila projektilov na cilj za ustvarjanje artiljerijskega ognja, usposabljanje, preizkušanje orožja*

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

artilêrka -e ž *pripadnica artiljerijske enote, izšolana in usposobljena za delo v tej enoti*

Ključni: KADRI, ORG, Poje, razlaga

aspiránt -a m v nekaterih državah *diplomant častniške šole, ki se poteguje za častniški čin*

S: častniški aspiránt

Ključni: ČIN, razlaga, VIP

aspirántka -e ž v nekaterih državah *diplomantka častniške šole, ki se poteguje za častniški čin*

S: častniška aspirántka

Ključni: ČIN, razlaga

astronávтика -e ž *panoga znanosti in tehnike, ki se ukvarja s teoretičnimi in praktičnimi vidiki vesoljskih poletov*

Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

atmosfêra -e ž → ozráčje

Ključni: LET, razlaga, VTEH

atmosfêrski tlák -ega -a m → zráčni tlák

Ključni: Gregl, LET, razlaga

avtomátično pôlnjenje -ega -a s → avtomátsko pôlnjenje

Ključni: Poje, razlaga, TAKT, VTEH

avtomátska púška -e -e ž puška pehotnega vojaka, v kateri se del energije smodniške polnitve po vsakem strelu uporabi za ponovno napetje udarnega mehanizma in vstavitev naboja v ležišče in se ob daljšem pritisku na sprožilec lahko v rafalu izstrelijo vsi naboji iz nabojnika, ob krajšem pa posamični strel

PRIM.: júrišna púška

Ključni: ales, Ctpúška, OBOR, razlaga

avtomátski minomèt -ega -éta m navadno samovozni minomet, ki se med delovanjem avtomatsko polni z minami

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

avtomátski tòp -ega tôpa m top, pri katerem po izstrelitvi prvega projektila poteka avtomatsko odpiranje zaklepa, polnjenje cevi, zapiranje zaklepa in izmetavanje tulca

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

avtomátsko pôlnjenje -ega -a s polnjenje orožja, ki poteka brez človekovih posegov

S: avtomátično pôlnjenje

Ključni: Poje, razlaga

ávtopilót -a m naprava za samodejno krmarjenje letala

Ključni: Gregl, LET, razlaga

ávtorotacíjski lét -ega léta m **1.** vrtenje krila s stalno kotno hitrostjo, ki ga povzročajo aerodinamične sile, brez odklona krmil

2. vrtenje glavnega rotorja helikopterja pri odpovedi motorja, ki daje potrebno vlečno silo za nadzorovan pristanek

Ključni: Gregl, LET, razlaga

ávtožír -a tudi **avtogir** ávtožír m rotoplan, ki ima motor s propelerjem, glavni rotor pa se vrti samo zaradi vodoravnega gibanja

Ključni: Gregl, LET, razlaga

ázimut -a m horizontalni kot med smerjo severa in smerjo objekta, določen v smeri urnega kazalca

Ključni: KART, Poje, razlaga

ázimut cílja -a -- m kot med smerjo severa in smerjo cilja, določen z ognjenega položaja

Ključni: Poje, razlaga

ázimut opazovánja cílja -a -- -- m kot med magnetnim severom in smerjo opazovalnica–cilj, določen z opazovalnice z orientiranim izvidniškim instrumentom

Ključni: Poje, razlaga

ázimut osnôvne smerí -a -- -- m kot med pravokotnim severom in smerjo ognjeni položaj–sredina območja ciljev streljanja, na podlagi katerega se z natančnostjo 100.000 določajo podatki za usmerjanje orožij v osnovno smer

Ključni: Poje, razlaga

ázimut stréljanja na cílj -a -- -- -- m kot med smerjo pravokotnega severa in smerjo orožje–cilj streljanja, določen z ognjenega položaja

Ključni: Poje, razlaga

ázimut šíríne cílja -a -- -- m kot med pravokotnim severom in smerjo poteka cilja streljanja na zemljišču, ki se določa po karti ali z merjenjem azimuta smeri, vzporedne s smerjo poteka cilja, zaradi enakomerne razporeditve ognja na cilju

Ključa: Poje, razlaga

ázimut vétra -a -- m kot med pravokotnim ali magnetnim severom in smerjo, iz katere piha veter, ki se določa zaradi popravkov nastavitvev za streljanje

Ključa: Poje, razlaga

balistična ognjena planšéta -e -e -e ž ognjena planšeta, na kateri je s streljanjem določeno medsebojno razmerje ognjenega položaja, opazovalnic, reperjev in ciljev

Ključa: Poje, razlaga

balistični in drúgi poprávki -ih -- -ih -ov m mn. popravki smeri in daljine zaradi absolutnega odstopanja začetne hitrosti, začetne hitrosti zaradi različnih serij smodniških polnitev, temperature smodnika, mase projektila, derivacije in vrtenja Zemlje

Ključa: Poje, razlaga

balistični projektíl -ega -a m projektíl, navadno raketni velikega dometa, ki večji del svoje poti preleti po zakonih balistike, brez možnosti večjih popravkov smeri

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

balístik -a m del elementarja v obliki ravnila, ki vsebuje grafični prikaz dela tablic streljanja za določanje na njem vgraviranih strelnih elementov

Ključa: Poje, razlaga

balístika -e ž veda, ki proučuje gibanje izstreljenih teles v zraku

Ključ: Poje, razlaga, VTEH

balón -a m letalnik, lažji od zraka, ki nima pogona in možnosti krmarjenja in je brez ogrodja

Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

barométrski vžigálnik -ega -a m nekontaktni vžigalnik, ki se sproži na nastavljeni barometrski tlak

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

bárvni projektíl -ega -a m projektíl, ki ima v bojni glavi barvno zmes za označevanje mesta padca

S: označevální projektíl

Ključa: Poje, razlaga

bataljón -a m vojaška enota, sestavljena iz 300 do 1.000 vojakov, razdeljenih v 4 do 6 čet, ki ji poveljuje podpolkovnik in lahko avtonomno opravlja naloge omejenega obsega

Ključ: ales, Mojca, ORG, razlaga

bataljónska artilerija -e -e ž artilerijska ali minometna enota za ognjeno podporo in protioklepni boj v organski sestavi bataljona, neposredno pod poveljstvom poveljnika bataljona

Ključa: Poje, razlaga

bataljónska ognjena skupína -e -e -e ž element bojne razporeditve pehotnega (mehaniziranega, motoriziranega, gorskega, oklepnega) bataljona, sestavljen iz formacijske in dodane artilerije in minometov, namenjen ognjeni podpori

Ključa: Poje, razlaga

bataljónska skupína -e -e ž vojaška enota, sestavljena iz bataljona in dodatnih enot za izvršitev posebne naloge

Ključ: ales, Mojca, razlaga

baterija -e ž osnovna artilerijska enota, sestavljena iz poveljnika, poveljstva, poveljniškega voda, ognjenih vodov s 6 do 8 artilerijskimi orožji (top, havbica, top-havbica) s posadkami, namenjena za ognjeno podporo in protioklepni boj

Ključ: ales, Mojca, OBOR, razlaga

baterija hávbic -e -- ž artilerijska enota, ki ima v svoji sestavi od 4 do 8 havbic

Ključa: Poje, razlaga

baterija topôv -e -- ž artilerijska enota, ki ima v svoji sestavi od 4 do 8 topov s posadko
Ključni: ORG, Poje, razlaga

báza za izstreljevanje -e -- -- ž prostor, na katerem je razporejena stacionarna raketna enota in s katerega se izstreljujejo rakete
Ključni: Poje, razlaga

bazno letališče -ega -a s letališče v območju letalske baze
Ključni: LET, LOG, razlaga

bazúčna mína -e -e ž mína, ki se izstreli iz bazuke
S: mína bazúke
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

bazúka -e ž ročno netrzajno protioklepno orožje pehote s projektili na raketni pogon
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

biolóška granáta -e -e ž granata, ki je napolnjena z bakterijami in virusi za uničevanje rastlinstva in živalstva ali za povzročanje množičnih obolenj ljudi, živali in rastlin
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

biolóška mína -e -e ž mína, napolnjena z bakterijami, virusi za uničevanje rastlinstva in živalstva ali za povzročanje množičnih obolenj ljudi, živali in rastlin
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

bíoterorizem -zma m uporaba biološkega orožja v teroristične namene
Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

bítka -e ž bojno delovanje, ki poteka v okviru operacije ali samostojno na kopnem, morju ali v zraku
Ključni: Mojca, razlaga, TAKT

blískovka -e ž bliskajoča se luč na letalu, ki zaradi velike vidnosti poveča njegovo varnost
Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

bližínska opazoválnica -e -e ž opazovalnica v bližini ognjenega položaja za pravočasno najavo nasprotnikovih sil
Ključni: Poje, razlaga, TAKT

bližínski vžigálnik -ega -a m nekontaktni vžigalnik, ki sproži eksplozijo projektila v določeni razdalji od cilja (od 5 do 20 metrov)
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

blódna podvódna mína -e -e -e ž specialna podvodna mína, ki jo na določeni globini prosto nosi morski ali rečni tok in eksplodira, ko udari v plovilo ali oviro
Ključni: razlaga

bóčni véter -ega -tra m komponenta vetra, pravokotna na smer letenja
Ključni: Gregl, LET, razlaga

bóčni vžigálnik -ega -a m kontaktni vžigalnik, nameščen na boku projektila, da se zagotovi eksplozija po prebijanju cilja ali pri nepravilnem gibanju
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

bóčno drsênje -ega -a s letenje, pri katerem vzdolžna os letala ni v smeri leta
Ključni: Gregl, LET, razlaga

bòj bôja m neposredni organizirani spopad med pripadniki enot, zrakoplovi, ladjami in drugimi bojnimi sistemi, ki se izvaja kot sestavni del bitke ali operacije na kopnem, morju ali v zraku
Ključni: Mojca, razlaga, TAKT

bôjna gláva -e -e ž del projektila, napolnjen z razstrelivom
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

bôjna mína -e -e ž *mína za uničevanje žive sile in tehničnih sredstev, rušenje ovir, osvetljevanje, zadimljevanje*

PRIM.: šólska mína, vádbena mína

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

bôjna móč -e močí ž *celotna uničujoča sila, ki jo enota uporabi proti sovražniku v določenem času in katere elementi so kadri, vojaška oborožitev in oprema, pripravljenost za delovanje, vzdržljivost in kolektivno delovanje*

Ključí: Mojca, razlaga, VTEH

bôjna morála -e -e ž **1.** *splošna zavest o potrebi in nujnosti vojskovanja*

2. *sposobnost in moralna ter psihološka pripravljenost enot in vsakega posameznika, da v smrtno nevarnih razmerah motivirano izvede naloge*

Ključí: Mojca, razlaga, VIP

bôjna púška -e -e ž *puška, ki se polni z ostrimi (bojnimi) naboji in se zato lahko uporablja v oboroženem boju*

Ključí: ales, Čtpuška, razlaga

bôjna skupína -e -e ž *nestalna vojaška formacija, sestavljena posebej za določen namen oz. nalogo z združitvijo različnih vojaških enot skupaj, ki ima taktično samostojnost, po opravljeni nalogi pa se razpusti*

Ključí: ales, Mojca, razlaga, TAKT

bôjne fúnkcije -ih -cij ž *mn. analitično orodje, ki pomaga pri razumevanju osnovnih bojiščnih sistemov in obsega manever, ognjeno podporo, obveščevalno zagotovitev, premičnost, oviranje in preživetje, zračno obrambo, zagotovitev delovanja in poveljevanje*

Ključí: Mojca, razlaga

bôjno delovánje -ega -a s *ofenzivno, defenzivno in specialno delovanje vojske, s katerim doseže vojaški ali politični cilj: zavzame prostor ali objekt, uniči, nevtralizira ali onemogoči sovražnika, zadržuje njegov napredek, brani območje ali objekt*

Ključí: Mojca, razlaga, TAKT

bôjno letálo -ega -a s *letalo, namenjeno bojevanju*

Ključí: LET, OBOR, razlaga

bôjno vozílo pehôte -ega -a -- s *gosenično vozilo, ki ga uporabljajo mehanizirane pehotne enote*

Ključí: ales, Mojca, OBOR, razlaga

bómbnik -a m *vojaško letalo za bombardiranje*

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

brezdímni smodník -ega -a m *smodnik, ki ob izgorevanju ustvari malo odpadnih snovi in zelo majhno količino dima, zaradi česar se uporablja kot pogonsko sredstvo v nabojih strelnega orožja*

S: málodímni smodník

Ključí: ales, OBOR, razlaga

brezrépnik -a m *letalo brez repa, pri katerem njegove naloge prevzamejo krilo in krilne površine za krmarjenje*

S: letéče krílo

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

brigáda -e ž *stalna pehotna vojaška formacija, sestavljena iz 3 do 6 bataljonov, ki ji poveljuje brigadir oz. brigadni general*

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

brigadir -ja m v Slovenski vojski častniški čin, za stopnjo višji od polkovnika in za stopnjo nižji od generalmajorja, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu najnižji generalski čin OF6

Ključni: ČIN, razlaga, VIP

brigadirka -e ž v Slovenski vojski častniški čin, za stopnjo višji od polkovnice in za stopnjo nižji od generalmajorke, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu najnižji generalski čin OF6

Ključni: ČIN, razlaga

brigadna artilerija -e -e ž artilerijske enote (baterije, bataljoni) za ognjeno podporo in protiolepnji boj v organski sestavi brigade, neposredno pod poveljstvom poveljnika brigade

Ključni: Poje, razlaga

brigadna artilerijska skupina -e -e -e ž element bojne razporeditve pehotne, mehanizirane, oklepne brigade, namenjen za ognjeno podporo, sestavljen iz formacijske in dodane artilerije z močjo enega ali več artilerijskih bataljonov

Ključni: Poje, razlaga

brísani lét -ega léta m let nizko nad zemljo, pri katerem sta višina in hitrost prilagojeni obliki terena, da sovražnik letalo težje odkrije

Ključni: Gregl, LET, razlaga

brísani prôstor -ega prostóra m prostor, kjer se padni krak tirnice projektila ne dvigne nad cilj

Ključni: Poje, razlaga, TAKT, VTEH

brizántni eksplozív -ega -a m kemična snov za izdelavo koloidnih smodnikov in eksplozivnih polnjenj, ki ob eksploziji zelo hitro razvije veliko rušilno moč

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

brizántno razstrelívo -ega -a s razstrelivo, ki ima veliko rušilno moč

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

brzostrelka -e ž osebno, lahko avtomatsko strelno orožje za delovanje proti živi sili na razdaljah do 200 m, za katero se uporablja strelivo za pištole in s katerim se praviloma strelja tako kot s puško

S: hitrostrélna púška

Ključni: ales, Ctpuška, OBOR, razlaga

búsola -e ž magnetni kompas za orientacijo in merjenje azimutov in horizontalnih kotov na zemljišču

Ključni: KART, OBOR, Poje, razlaga

célostna skrb -e skrbi ž dejavnost, namenjena zagotovitvi dobrega počutja pripadnikov vojske in njihovih družinskih članov, ki obsega skrb za duševno zdravje in osebnostno rast, duhovno oskrbo, zdravstveno oskrbo, zagotovitev bivalnih možnosti, podporo družinam, varnost pri delu, športno in kulturno udejstvovanje, interesne dejavnosti, stanovsko organiziranost

Ključni: KADRI, Mojca, razlaga

centroplán -a m sredinski del krila, navadno del trupa, na katerega sta pritrjena zunanja dela krila

Ključni: Gregl, LET, razlaga

cév artilerijskega oróžja ceví -- -- ž del artilerijskega orožja, v katerega se vstavlja artilerijski naboj, izvaja njegovo proženje, zagotavljajo začetna hitrost projektila, smer in stabilnost leta

Ključni: Poje, razlaga

cév za izstreljevanje *ceví* -- -- ž *cev orožja, iz katere se izstrelijo projektili*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

cíklični korák rótorja *-ega -a -- m ciklično spreminjanje koraka krakov glavnega helikopterskega rotorja*

Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

civil *-a m žarg. → civilna oseba (1, 2)*

Ključni: razlaga

civilíst *-a m → civilna oseba (2)*

Ključni: ORG, razlaga, TAKT

civilístka *-e ž → civilna oseba (2)*

Ključni: ORG, razlaga, TAKT

civilna obrámba *-e -e ž združevanje vseh družbenih subjektov za pomoč pri izvajanju vojaške obrambe*

Ključni: DRUŽB, NEBOJ, Prezelj, razlaga

civilna oseba *-e -e ž 1. v Slovenski vojski oseba, ki poklicno opravlja strokovnotehnične naloge ali je zaposlena na civilnih dolžnostih na ministrstvu za obrambo*

S: žarg. civil

2. nevojaška oseba

S: žarg. civil, civilíst, civilístka

Ključni: ORG, razlaga, TAKT

civilna struktúra *-e -e ž nevojaška sistemska struktura, ki opravlja nevojaške naloge*

Ključni: DRUŽB, NEBOJ, Prezelj, razlaga

civilník *-a m žarg. → alternativni oporéčnik vesti*

Ključni: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

civilno krízno načrtovánje *-ega -ega -a s aktivnosti, s katerimi se zagotavlja organizirano sodelovanje med obrambnim in varnostnim sistemom ter sistemom varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami*

Ključni: Mojca, razlaga

civilno-vojáško sodelovánje *-ega -a s aktivnosti, ki zagotavljajo dobre odnose med poveljniki, civilnimi ter vojaškimi organi oblasti in civilnim prebivalstvom na območju, kjer delujejo ali bodo delovale vojaške enote*

Ključni: Mojca, razlaga

časóvna vžigálna kápica *-e -e -e ž vžigalna kapica, ki se aktivira po določenem času*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

časóvni vžigálnik róčne bómbe *-ega -a -- -- m nekontaktni vžigalnik ročne bombe, ki se aktivira po izteku nastavljenega časa*

Ključni: ales, OBOR, Poje, razlaga

částna enôta *-e -e ž → gárdna enôta (1)*

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

částniška aspirántka *-e -e ž → aspirántka*

Ključni: ČIN, razlaga

částniški aspiránt *-ega -a m → aspiránt*

Ključni: ČIN, ORG, razlaga, VIP

čas vzpénjanja *čása -- m čas, ki je potreben, da letalnik doseže določeno višino*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

čélni véter *-ega -tra m komponenta vetra, nasprotna smeri letenja*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

čéta -e ž vojaška enota, sestavljena iz 60 do 200 vojakov, razdeljenih v 2 do 5 vodov, ki ji poveljuje stotnik in lahko ob ustrezni podpori avtonomno opravlja naloge omejenega obsega

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga, TAKT

črni smodnik -ega -a m smodnik, zmes kalijevega nitrata, oglja in žvepla, ki se zaradi velike količine dima, ki nastane pri njegovem izgorevanju, uporablja za ojačevalce plamena, upočasnjevala vžigalnikov, pirotehnične zmesi

Ključni: ales, OBOR, razlaga

daljinár -ja m **1.** naprava na artilerijskem orožju, s katero se nastavi naklonski kot cevi, da se zagotovi tirnica, po kateri projektil leti in zadene točno določeno mesto

2. naklonski kot, ki se nastavi na tej napravi

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

daljinómér -a m naprava za merjenje oddaljenosti od stojne točke do določenega objekta

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

daljinski projektil -ega -a m projektil, ki se vodi daljinsko

Ključni: Poje, razlaga

daljnogléd -éda m binokularni optični instrument za opazovanje, odkrivanje in določanje položaja cilja, merjenje horizontalnih in vertikalnih kotov

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

dánjska mína -e -e ž podvodna mina za uničevanje plovil, ki leži na dnu morja, reke ali jezera

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

defenzívna bómba -e -e ž ročna bomba, ki ubije ali rani na razdalji, ki je večja od metne razdalje, zato morajo biti vojaki v zaklonu

Ključni: ales, OBOR, razlaga

defenzívno delovánje -ega -a s začasni način bojnega delovanja, ki poskuša sovražniku onemogočiti napad, uničiti njegove ofenzivne zmogljivosti, odvrniti grožnjo in zagotoviti možnosti za ofenzívno delovanje

Ključni: Mojca, razlaga

defenzívno informacijsko delovánje -ega -ega -a s delovanje, namenjeno vzdrževanju dostopa do informacij in ohranjanju učinkovitosti izrabe informacij, delovanja sistema poveljevanja in kontrole ter komunikacijskega in informacijskega sistema ter zaščiti ključnih informacij za doseganje določenega cilja

Ključni: Mojca, razlaga

degresívni smodník -ega -a m smodnik, pri katerem so zrna oblikovana tako, da se zmanjšuje površina izgorevanja in hkrati količina smodniških plinov

Ključni: ales, OBOR, razlaga

dejánska hitróst -e -i ž hitrost letala glede na okoliški zrak

Ključni: Gregl, LET, razlaga

dejánski korák -ega -a m dejanski pomik propelerja pri enem vrtljaju pri gibanju skozi zrak

Ključni: Gregl, LET, razlaga

dejávnosti za zagotóvitev osnóvnih življénjskih razmér -i -- -- -- -- -- ž mn. dejavnosti, ki obsegajo oskrbo s pitno vodo, hrano, zdravili, električno energijo, ureditev nujnih prometnih povezav, komunalne storitve, oskrbo živali in nujno zavarovanje kulturne dediščine

Ključni: Mojca, razlaga

dekompresija -e ž nenadno zmanjšanje nadtlaka v potniški kabini letala

Ključni: Gregl, LET, MOR, razlaga

delovanje proti upórniškim silam -a -- -- -- s stabilizacijsko delovanje, ki obsega aktivnosti, usmerjene proti silam, ki poskušajo z nasilnim delovanjem izsiliti politične spremembe

Ključa: Mojca, razlaga

delovanje za oblikovanje razmér -a -- -- -- s bojno delovanje, namenjeno vzpostavitvi ali ohranitvi okoliščin, ki so potrebne za izvedbo odločilnih delovanj

Ključa: Mojca, razlaga

delovanje za vzdrževanje sil -a -- -- -- s bojno delovanje, namenjeno ohranjanju možnosti za življenje, premik in bojevanje sil pri izvedbi odločilnih delovanj ali delovanj za pripravo razmer

Ključa: Mojca, razlaga

déltakrino letálo -ega -a s letalo z deltastim krilom

Ključ: LET, OBOR, razlaga

déltasto krílo -ega -a s krilo, ki ima v tlorisu obliko velike grške črke delta

Ključ: Gregl, LET, razlaga, VTEH

demobilizácija -e ž postopki in aktivnosti, s katerimi v predpisanem času poveljstva in enote vojske ter enote za upravne zveze načrtno preidejo v stanje osnovne, mirnodobne organiziranosti

Ključ: DRUŽB, KADRI, Mojca, razlaga

demonstrácija síle -e -- ž stabilizacijsko delovanje oboroženih sil države ali skupine držav za izvajanje pritiska na drugo državo ali skupino držav, da bi jih prisilili v spoštovanje mednarodnega prava ali sprejetje političnih, gospodarskih ali drugih pogojev

Ključ: Mojca, razlaga, STRAT, TAKT

derivácija projektíla -e -- ž odklon projektila od ravni streljanja v desno ali levo zaradi rotacije okrog vzdolžne osi, delovanja aerodinamičnih sil in gravitacije zemlje

Ključa: Poje, razlaga

desántna enôta -e -e ž pehotna enota, posebej izurjena, oborožena in opremljena za izvajanje desantov

Ključ: ales, Mojca, ORG, razlaga, TAKT

desetár -ja m **1.** v Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi čin, za stopnjo višji od razvodnika, ali nosilec tega čina

S: žarg. káplar (2)

2. žarg. v Slovenski vojski → desétnik

Ključa: ČIN, razlaga

desetárka -e ž **1.** v Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi čin, za stopnjo višji od razvodnice, ali nosilka tega čina

2. žarg. v Slovenski vojski → desétnica

Ključa: ČIN, razlaga

desétnica -e ž v Slovenski vojski čin za vojakinje in slušateljice vojaških šol, za stopnjo višji od poddesetnice in za stopnjo nižji od naddesetnice, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR3

S: žarg. desetárka (2)

Ključa: ČIN, razlaga

desétnik -a m v Slovenski vojski čin za vojake in slušatelje vojaških šol, za stopnjo višji od poddesetnika in za stopnjo nižji od naddesetnika, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR3

S: žarg. desetár (2), žarg. káplar (2)

Ključa: ČIN, razlaga

detonácija -e ž eksplozija brizantnega razstreliva

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

detonátor -ja m sklop iz detonatorske kapice, polnjenja in kovinske srajčke za sprožanje eksplozije osnovnega polnjenja projektila ali minsko-eksplozivnega polnjenja

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

detonátorska kápica -e -e ž tulec v vžigalniku projektila in minsko-eksplozivnih sredstvih, napoljen z brizantnim eksplozivom za aktiviranje eksplozivnih polnjenj

S: eksplozivna vžigálna kápica

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

difúzor -ja m tokovni kanal, ki se mu povečuje prerez v smeri toka, kar povzroči višanje tlaka

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

dímna granáta -e -e ž granata z dimno polnitvijo v bojni glavi za ustvarjanje dimnih zaves za maskiranje lastnih sil, zasleplitev nasprotnika, kazenje ciljev

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

dímna mína -e -e ž mina za minomete in tromblone z dimno polnitvijo v srajčki za ustvarjanje dimnih zaves za maskiranje lastnih sil, zasleplitev nasprotnika, kazenje ciljev

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

dímna polníttev -e -tve ž snov v projektilu, ki po eksploziji daje velike količine dima

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

dímna rôčna bómbs -e -e -e ž ročna bomba, namenjena zadimljenju bojišča

Ključni: ales, razlaga

dímni projektíl -ega -a m projektíl z dimno zmesjo v bojni glavi za ustvarjanje dimnih zaves za maskiranje lastnih sil ali zasleplitev nasprotnika in kazenje ciljev

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

dímni vetrôvník -ega -a m vetrovník, v katerem se prikaže zračni tok s tankimi dimnimi črtami

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

dinámična podobnost -e -i ž podobnost med modelom in prototipom za meritve v vetrovníku, ko mora biti pri manjših hitrostih enako reynoldsovo število, pri večjih pa enako machovo število, ker je treba upoštevati stisljivost zraka

Ključni: Gregl, LET, razlaga

dinámična stabilnost -e -i ž sposobnost statično stabilnega letala, ki mora zaradi vračanja v prvotno lego dušeno zanihati, da se hitro ustali v prvotni legi

Ključni: Gregl, LET, razlaga

dinámična viskóznost -e -i ž izmerjeno število, s katerim se izračuna strižna napetost v laminarni mejni plasti

Ključni: Gregl, LET, razlaga

dinámično ravnóvsje -ega -a s ravnovesje pri vrtenju propelerja, kadar masne sile ne povzročajo deviacijskih momentov

Ključni: Gregl, LET, razlaga

dirigírana mína -e -e ž mina, ki se aktivira v najprimernejšem času za lastne sile in najbolj neprimernem času za nasprotnikove sile

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

diverzántska enôta -e -e ž vojaška enota, ki izvaja diverzije v sovražnikovem zaledju, v mnogih oboroženih silah del specialnih sil

Ključni: ales, Mojca, razlaga, TAKT

divizíja -e ž osnovna taktična vojaška formacija, sposobna daljšega samostojnega delovanja, sestavljena iz 3 do 5 polkov oz. iz 3 do 4 brigad, ki ji poveljuje generalmajor ali

generalporočnik (kopenska vojska in vojno letalstvo) oziroma kontraadmiral ali viceadmiral (vojna mornarica)

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

divizijska artilerija -e -e ž *artilerijske enote za ognjeno podporo in protioklepni boj v organski sestavi divizije, neposredno pod poveljstvom poveljnika divizije*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

divizijska artilerijska skupina -e -e -e ž *element bojne razporeditve divizije za ognjeno podporo, sestavljen iz formacijske in dodane artilerije z močjo enega ali več artilerijskih bataljonov*

Ključni: Poje, razlaga

divizión -a m v *Jugoslovanski ljudski armadi in prva leta po osamosvojitvi v Slovenski vojski osnovna ognjena in taktična enota v artileriji in artilerijsko-raketnih enotah, sestavljena iz 3 do 6 baterij, ki ji poveljuje major oziroma podpolkovnik*

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

dodána artilerija -e -e ž *artilerijska baterija, bataljon, polk, brigada, ki jo nadrejeno poveljstvo doda podrejeni enoti za izvršitev določene naloge*

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

dodátna smodníška polnítev -e -e -tve ž *smodniška polnitev, ki se doda za večji doseg projektila*

Ključni: ales, Poje, razlaga

dodátni vžigálnik -ega -a m *vžigalnik, ki se dodatno namesti na projektil, bombo ali drugo eksplozivno napravo zaradi večje verjetnosti proženja*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

dodátno zgorévanje -ega -a s *zgorévanje goriva za zadnjo stopnjo plinske turbine, ki da turboreakcijskemu motorju dodaten potisk*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

dolèt letála -éta -- m *največja razdalja, ki jo lahko preleti letalo z določeno količino goriva, posebej določena še z različnimi predpostavkami*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

dolèt v drsnem létu -éta -- -- m *razdalja, ki jo lahko preleti jadralno letalo z določene višine ali motorno letalo, če mu odpove motor*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

dolgocévni tòp -ega tôpa m *top s cevjo, ki ima kaliber večji od 45 mm*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

dolžina zaléta -e -- ž *dolžina prvega dela vzleta, ko letalo vozi po zemlji*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

domèt oróžja -éta -- m *največja vodoravna razdalja, ki jo doseže projektil z največjo polnitvijo*

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

dopolnilna smodníška polnítev -e -e -tve ž *spremenljiva smodniška polnitev za minometne mine in polspojene in dvodelne artilerijske naboje, s katero se dosežeta želena začetna hitrost in daljina streljanja*

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

dopústna pristajálna mása -e -e -e ž *največja masa letala, pri kateri je še dovoljen pristanek*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

dovóljena preobremenítev -e -tve ž *preobremenitev letala pri manevru ali v turbulentnem ozračju, ki ne preseže s predpisi določene vrednosti preobremenitve za posamezno kategorijo letala*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

drhtênje letála -a -- s *drhtenje, ki ga navadno povzroča odtrgani tok zraka pri prevlečenem letu*

Ključí: Gregl, LET, razlaga, VTEH

dršni lét -ega léta m *let z letalom brez pogona ali pri odpovedi motorja*

Ključí: Gregl, LET, razlaga, VTEH

dršno števílo -ega -a s *število, ki pove razdaljo, preleteno z višine enega metra v drsnem letu*

Ključí: Gregl, LET, razlaga, VTEH

drúga ráven zdrávtvene oskrbe -e ravní -- -- ž *zdravstvena oskrba, ki zagotavlja nujno kirurško pomoč in evakuacijo*

Ključa: Mojca, razlaga

držávna várnost -e -i ž *stanje večje ali manjše ogroženosti države z njenimi temeljnimi elementi, kot so državne in družbene institucije, ozemlje, suverenost, prebivalstvo in ključna infrastruktura*

Ključí: DRUŽB, Prezelj, razlaga

dvigálo tôpa -a -- s *hidravlična naprava, s katero se top za delovanje dvigne z zemlje na podlogo*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

dvóbázni smodník -ega -a m *smodnik, izdelan iz dveh aktivnih snovi*

Ključa: ales, razlaga

dvócévni avtomátski minomèt -ega -ega -éta m *avtomatski minomet z dvema cevema*

Ključa: Poje, razlaga

dvócévni tòp -ega tôpa m *top z dvema cevema, navadno protiletalski*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

dvódélni artileríjski nabòj -ega -ega -ôja m *artilerijski naboj, ki nima tulca ali pa sta projektil in tulec ločena zaradi možnosti spremembe dopolnilne smodniške polnitve*

Ključa: Poje, razlaga

dvójni pogòn krmíl -ega -ôna -- m *toga povezava med pilotskima palicama in pedali, ki omogoča krmarjenje pilotu in kopilotu oziroma učitelju in učencu*

Ključí: Gregl, LET, razlaga, VTEH

dvójnodelujúči vžigálník -ega -a m *vžigalnik, ki ima razen tempirnega ali bližinskega mehanizma še udarni mehanizem za trenutno delovanje*

Ključa: Poje, razlaga

dvókráki propéler -ega -ja m *propeler z dvema krakoma*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

dvókrílník -a m *letalo z dvema kriloma, ki sta nameščeni drugo nad drugim*

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

dvómotórnik -a m *letalnik z dvema motorjema*

Ključí: LET, OBOR, razlaga

dvórépník -a m *letalo z dvema smernima repoma*

Ključí: LET, OBOR, razlaga

dvórotórski helikópter -ega -ja m *helikopter z dvema glavnima rotorjema, ki sta lahko na isti osi ali pa na različnih oseh in se vrtita v nasprotnih smereh*

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

dvósédežnik -a m letalo z dvema sedežema, navadno šolsko

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

dvóstopenjski projektil -ega -a m projektil, navadno raketa, z dvema med seboj neodvisnima sistemoma raketnih pogonskih motorjev, ki delujeta drug za drugim

Ključni: Poje, razlaga

dvóstránsko opazovánje -ega -a s opazovanje z dveh opazovalnic

Ključni: Poje, razlaga

dvótrúpnik -a m letalo z dvema trupoma, pri katerem je pilotska kabina navadno na srednjem delu krila

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

ekspanzijski vál -ega -a m val pri nadzvočnem toku zraka okrog konveksnega vogala, skozi katerega se zmanjšajo tlak, gostota in temperatura

Ključni: Gregl, LET, razlaga

eksperimentálno letálo -ega -a s → poskúšno letálo (1, 2)

Ključni: LET, OBOR, razlaga

eksplođirana granáta -e -e ž granata, ki je eksplođirala z delovanjem vžigalnika

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

eksplođirana mína -e -e ž mina, ki je eksplođirala z delovanjem vžigalnika

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

eksplozivna polnítev -e -tve ž polnitev iz brizantnega eksploziva, ki razstreli projektil in minsko-eksplozivno sredstvo

Ključni: Poje, razlaga

eksplozivna polnítev rōčne bōmbe -e -tve -- -- ž plastični eksploziv velike brizantne moči, nameščen v jedru bombe

Ključni: ales, Poje, razlaga

eksplozivna vžigálna kápica -e -e -e ž → detonátorska kápica

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

elástična oblōga za razledítev -e -e -- -- ž napihljiva gumena obloga sprednjega roba krila, ki zaradi deformacije povzroči, da se nabrani led razleti

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

eléktrična vžigálna kápica -e -e -e ž kapica, ki se aktivira z električnim tokom nizke napetosti

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

eléktrični vžigálnik -ega -a m vžigalnik, ki se aktivira s pomočjo električne vžigalne kapice

Ključni: Poje, razlaga

elektrónski prótiukrépi -ih -ov m mn. ukrepi, ki s pomočjo elektromagnetne energije preprečujejo ali zmanjšujejo sovražnikove zmogljivosti uporabe elektromagnetnega spektra

Ključni: Mojca, razlaga

elektrónski zaščitni ukrépi -ih -ih -ov m mn. ukrepi, ki ščitijo lastne elektronske sisteme pred delovanjem sovražnih sredstev elektronskega bojevanja ali pred motenjem elektronskih sredstev drugih enot lastnih sil

Ključni: Mojca, razlaga

elektrónsko bojevánje -ega -a s informacijsko delovanje, ki za izrabo in prevlado v elektromagnetnem spektru ali za napad na sovražnika uporablja elektromagnetno energijo

Ključni: Mojca, NEBOJ, razlaga, TAKT

elementár -ja m del pribora za vodenje ognja, ki ga sestavljajo sektor, balistik in drsnik, s katerim se določajo strelni elementi

Ključa: Poje, razlaga

elevácija -e ž navpični kot med osjo na cilj naravnane cevi strelnega orožja in vodoravno ravnino, da projektil doseže željeno daljavo

Ključí: Poje, razlaga, VTEH

elevacíjski kót -ega -a m kot med vodoravno ravnino osi cevi orožja in linijo streljanja

Ključí: Poje, razlaga, VTEH

ênobázni smodník -ega -a m smodník, izdelan iz ene aktivne snovi

Ključí: ales, OBOR, razlaga

ênokrílník -a m letalo z enim krilom

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

ênosédežník -a m letalo, ki ima samo sedež za pilota

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

enostávna pripravá začétnih eleméntov -e -e -- -- ž metoda določanja začetnih elementov na daljinah do 6 km, ko ni mogoče določanje meteorološko-balističnih popravkov

Ključa: Poje, razlaga

enôta RKBO-ja -e -- [erkabeója] ž posebna enota, usposobljena za radiološko (jedrsko), kemično in biološko obrambo, katere naloge so nadzor, zaščita in dekontaminacija teh snovi

Ključí: ales, Mojca, razlaga

enôta stezoslédceV -e -- ž majhna specialna padalsko-izvidniška enota, oborožena z osebnim orožjem in opremljena z radijskimi postajami Eureka ter močnimi pristajalnimi lučmi Delta, ki pristane pred glavnim zračnim desantom, vzpostavi pristajalne cone in do njih vodi transportna in/ali jadralna letala

Ključí: ales, Mojca, razlaga

enôta za elektrónsko bojevánje -e -- -- -- ž enota, ki odkriva, prestreza, razpoznava in določa lokacije virov oddajanja v elektromagnetnem spektru in odkriva grožnje

Ključí: ales, Mojca, razlaga

enôta za koordiníranje zráčnih síl s kôpnega -e -- -- -- -- -- ž posebej opremljena majhna padalsko-izvidniška enota, katere primarna naloga je pred glavnim zračnim desantom zavarovati in označiti pristajalna mesta in do njih navajati transportne helikopterje, po potrebi klicati letalski ogenj in pripraviti tovor za prevoz s transportnimi helikopterji

Ključí: ales, Mojca, razlaga

enôta za nadzôr zráčnega prostóra -e -- -- -- -- -- ž enota zračne obrambe, ki opravlja nadzor in kontrolo zračnega prostora, prenaša podatke uporabnikom in vodi izvajanje nalog v zračnem prostoru

Ključí: ales, Mojca, razlaga

enôta za zvéze -e -- -- ž rod kopenske vojske, ki zagotavlja delovanje stacionarnega in premičnega komunikacijskega in informacijskega sistema oboroženih sil, nadzira in upravlja komunikacijske in informacijske sisteme na strateški in operativni ravni

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

enôta zráčne obrámbe -e -- -- -- -- ž enota za zaščito občutljivih točk na poteh in zaščito kritičnih aktivnosti, kot so napad, prečkanje rek ali prehod ovire

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

enôta zvez **-e** -- ž *enota, ki z radijskimi, radiooddajnimi, žičnimi sredstvi, s kurirji zagotavlja zvezo z nadrejeno in podrejeno enoto, med enotami in deli enot*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

enôte zračne obrámbe **-enot** -- -- ž *mn. rod oboroženih sil, ki izvajajo naloge nadzora in zaščite zračnega prostora, zračne obrambe enot in ključnih objektov*

Ključni: ales, Mojca, razlaga

enôtnost napôrov **-i** -- ž *skupno delovanje nacionalnih vojaških kontingentov in vladnih, mednarodnih in nevladnih organizacij, da bi zagotovili mir*

Ključni: Mojca, razlaga

enôtnost poveljevanja **-i** -- ž *temeljno načelo poveljevanja, ki pomeni, da samo en poveljnik odgovarja in poveljuje podrejenim silam v dodeljenem območju odgovornosti pri doseganju skupnega cilja na strateški, operativni ali taktični ravni*

Ključni: Mojca, razlaga

eskadrilja **-e**, ž *osnovna letalska enota vojaškega letalstva*

Ključni: ales, Gregl, LET, Mojca, ORG, razlaga

eskadrón **-a m 1.** *zgod. osnovna taktična enota konjenice, četa z 2 do 4 konjeniški vodi*
2. *v nekaterih oboroženih silah četa izvidniških oklepni ali letalskih enot*

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

ešalón **-a m** *enota, začasno izločena iz sestave matične enote, da bi izvršila določeno nalogo*

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga, TAKT

evakuácija **-e** ž *stabilizacijsko delovanje, pri katerem vojaške sile sodelujejo pri umiku misij mednarodnih vojaških in varnostnih organizacij ali lastnih in zavezniških sil s kriznega območja v tujini*

Ključni: Mojca, NEBOJ, razlaga, TAKT

fáktor preobremenitve **-ja** -- m *razmerje med trenutnim vzgonom na krilu in težo letala*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

féldmaršál **-a m** v nekaterih državah *najvišji čin v kopenski vojski ali letalstvu*

Ključni: ČIN, razlaga

féldvébel **-bla m** v Avstro-Ogrski *najnižji podčastniški čin*

Ključni: ČIN, razlaga

fiktívni réper **-ega -ja m** → *namíšljeni réper*

Ključni: Poje, razlaga

fláter **-ra m** → *frfotánje*

Ključni: LET, razlaga

flúid **-a m** *skupno ime za tekočine, pline in pare*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

formacijska artilerija **-e -e** ž *artilerijska enota (artilerijska baterija, bataljon, polk, brigada), ki je sestavni del podpirane enote*

Ključni: Poje, razlaga

fótogrametríja **-e** ž **1.** *določanje oblike in lege predmetov s fotografijami*

2. *geodetska izmera zemeljskega površja in izdelava zemljevidov na podlagi letalskih posnetkov*

Ključni: Gregl, KART, LET, razlaga

fótomitraljéz **-a m** *posebna kamera, ki snema v smeri izstrelkov med zračnim bojem*

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

frájtár **-ja m** v stari Avstriji *najnižji vojaški čin ali nosilec tega čina, poddesetnik*

Ključni: ČIN, razlaga

frfotánje -a s samovzbujevalno upogibno in torzijsko nihanje elastičnega krila ali repa s hitro naraščajočo amplitudo, ki ga zaradi premajhne togosti ogrodja letala ali pa prevelike zračnosti v pogonu krmil povzroči udarec vetra

S: fláter

Ključ: Gregl, LET, razlaga

fugása -e ž → mína (1, 2)

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

fugásna granáta -e -e ž granata srednjega in velikega kalibra z udarnim vžigalnikom upočasnjenega delovanja, s tanjšo srajčko in več eksploziva za rušenje objektov

S: rušilna granáta

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

fugásna mína -e -e ž mina srednjega in velikega kalibra z udarnim vžigalnikom upočasnjenega delovanja za rušenje objektov

S: rušilna mína

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

fugásni projektíl -ega -a m projektíl srednjega in velikega kalibra z mehničnim udarnim vžigalnikom upočasnjenega delovanja za rušenje objektov

Ključ: Poje, razlaga

fugoídno níhanje letála -ega -a -- s neproblematično vzdolžno nihanje masnega središča letala z zelo dolgim časom enega nihaja

Ključ: Gregl, LET, razlaga

gárdna enôta -e -e ž **1.** enota, ki opravlja protokolarne obveznosti ob obiskih državníkov

S: částna enôta, protokolárna enôta

2. zgod. posebej izbrana stalna telesna straža vojskovodij ali vladarjev, npr. pretorijanska garda v času Rima

Ključ: ales, Mojca, ORG, razlaga

generál -a m v Slovenski vojski najvišji generalski čin, za stopnjo višji od generalpodpolkovnika, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF9

Ključ: ČIN, razlaga

generál armáde -a -- m v Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi najvišji čin

S: armádni generál

Ključ: razlaga

generálinja -e ž → generálka

Ključ: ČIN, razlaga

generalísim -a m v nekaterih državah vrhovni vojaški poveljnik

Ključ: ČIN, razlaga

generalitéta -e ž **1.** v nekaterih državah vrhovno poveljstvo oboroženih sil

2. v nekaterih državah generali, generalski zbor

Ključ: ČIN, ORG, razlaga

generálka -e ž v Slovenski vojski najvišji generalski čin, za stopnjo višji od generalpodpolkownice, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF9

S: generálinja

Ključ: ČIN, razlaga

generállájtnant -a m v nekaterih državah čin, za stopnjo višji od generalmajorja, ali nosilec tega čina

Ključ: ČIN, razlaga

generálmajór -ja m v Slovenski vojski najnižji generalski čin, za stopnjo nižji od generalpodpolkovnika, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov Nata OF7

Ključa: ČIN, razlaga

generálmajórka -e ž v Slovenski vojski najnižji generalski čin, za stopnjo nižji od generalpodpolkownice, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov Nata OF7

Ključa: ČIN, razlaga

generálpòdpolkòvnica -e ž v Slovenski vojski generalski čin, za stopnjo višji od generalmajorke in za stopnjo nižji od generalke, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov Nata OF8

Ključa: ČIN, razlaga

generálpòdpolkòvnik -a m v Slovenski vojski generalski čin, za stopnjo višji od generalmajorja in za stopnjo nižji od generala, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov Nata OF8

Ključa: ČIN, razlaga

generálpolkòvnica -e ž do leta 2002, v Slovenski vojski najvišji čin

Ključa: ČIN, razlaga

generálpolkòvnik -a m do leta 2002, v Slovenski vojski najvišji čin

Ključa: ČIN, razlaga

generálštáb -a m najvišji vojaški strokovni organ za poveljevanje vojski, namenjen opravljanju vojaških strokovnih nalog, ki se nanašajo na razvoj, načrtovanje, organizacijo, usposabljanje in delovanje oboroženih sil

S: združeno poveljstvo zvrstí

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

geodétska enôta -e -e ž enota, ki določa artilerijsko trigonometrično mrežo in koordinate

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

geográfška orientácija -e -e ž določanje glavnih strani neba

Ključa: Poje, razlaga

geográfški ázimet -ega -a m smer, določena s poldnevnikom neke točke na površju Zemlje glede na severni tečaj

Ključa: Poje, razlaga

geométrična podóbnost -e -i ž podobnost med modelom in prototipom za meritve v vetrovniku, pri kateri morajo biti dimenzije na modelu in prototipu v nekem stalnem merilu, kar velja tudi za hrapavost površine

Ključí: Gregl, LET, razlaga

geométrični korák -ega -a m pomik propelerja v smeri osi pri enem vrtljaju, če bi se propeler vrtel v trdni snovi

Ključí: Gregl, LET, razlaga

geométrično zvitje kríla -ega -a -- s zmanjševanje profilnih vpadnih kotov krila od korena proti krajišču, kadar je po vsem krilu enak profil

Ključí: Gregl, LET, razlaga

gibljíva izpúšna šóba -e -e -e ž izpušna šoba turboreakcijskega motorja, s katero se lahko spreminja smer izpušnega curka

Ključí: Gregl, LET, razlaga

gládka cév -e ceví ž cev z gladko steno, pri kateri se potrebna stabilnost projektila med letom zagotavlja s stabilizatorji

Ključí: ales, razlaga, VTEH

gládka cév oróžja -e ceví -- ž cev orožja brez žlebov v notranjosti, pri čemer se stabilnost projektila na tirnici dosega s krilci

Ključa: Poje, razlaga

gláva helikópterskega rótorja -e -- -- ž sklop na pogonski gredi glavnega helikopterskega rotorja, na katero so pritrjeni kraki in mehanizmi za spreminjanje koraka krakov

Ključni: Gregl, LET, razlaga

glávni nosílec kríla -ega -lca -- m nosilec v strukturi krila, ki naj bi prenašal vse upogibne momente krila

Ključni: Gregl, LET, razlaga

glávni rótor -ega -ja m helikopterski rotor, ki se vrti približno v vodoravni ravnini in zagotavlja dvižno vlečno silo

Ključni: Gregl, LET, razlaga

globokomôrska mína -e -e ž podvodna mina, ki leži ali lebdi v veliki globini, namenjena zlasti za uničevanje podmornic

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

górska artileríja -e -e ž **1.** razstavljeni topovi manjšega kalibra, primerni za tovorjenje na tovorni živini

2. vojaška enota, oborožena in izurjena s temi topovi

Ključni: ales, razlaga

górska enôta -e -e ž pehotna enota, posebej izurjena za gorsko bojevanje, opremljena s klasično pehotno oborožitvijo in gorniško opremo (vojaški gorski, plezalni in smučarski čevlji, smuči, plezalni pasovi)

S: álpska enôta, planínska enôta

Ključni: ales, KOV, Mojca, ORG, razlaga

górska pehôtna enôta -e -e -e ž pehotna enota, namenjena bojnemu delovanju v sredogorju in visokogorju, na težje prehodnih terenih in v zahtevnih vremenskih razmerah, tudi za izvajanje nalog zaščite in reševanja

S: álpska pehôtna enôta, planínska pehôtna enôta

Ključni: ales, Mojca, razlaga

granáta -e ž projektil za topove in havbice, sestavljen iz jeklene srajčke, eksplozivne polnitve in vžigalnika, namenjen za nevtralizacijo in uničenje žive sile, tehničnih sredstev

Ključni: ales, OBOR, Poje, razlaga

granáta s trasêrjem -e -- -- ž → označevalna granáta

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

granátni liják -ega -a m lijak v zemlji, ki jo naredi eksplozija fugasne in trenutno-fugasne granate

Ključni: Poje, razlaga, TAKT, VTEH

grúpno letênje -ega -a s letenje dveh ali več letal v skupini

Ključni: LET, razlaga, TAKT

hángar -ja m navadno velika zaščitna stavba za shranjevanje in vzdrževanje letalnikov

Ključni: Gregl, LET, LOG, razlaga

hávbica -e ž artilerijsko orožje za ognjeno podporo s kratko cevjo kalibra 15–33 mm, ki strelja pod strmimi koti (0–75°), ima relativno majhno začetno hitrost (400–600 m/s), večji kaliber in maso projektila

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

helikópter -ja m rotoplan z enim ali dvema glavnima rotorjema, ki ju poganja batni ali turbinski motor

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

helikópterski desánt -ega -a m zračni desant s helikopterji

Ključni: Gregl, LET, razlaga, TAKT

heterogéni rakétni smodník -ega -ega -a m raketni smodnik, pri katerem se kot oksidant uporabljajo mineralne soli, bogate s kisikom in fino razpršene v gorivu

Ključa: ales, razlaga

heterogéni smodník -ega -a m smodník, kemična zmes, ki nastane z mešanjem različnih kemičnih substanc oksidantov in goriva

S: kompozitni smodník

PRIM.: črni smodník

Ključa: ales, razlaga

hibridno krílo -ega -a s pri trupu podaljšan sprednji rob krila z veliko puščico in ostrim sprednjim robom, ki povzroči nastanek vrtinca in s tem zelo poveča kritični vpadni kot krila in kritično machovo število letala

Ključ: Gregl, LET, razlaga

hidrávlični blažilnik -ega -a m hidravlični mehanizem za blažitev odsuna topa ob strelu

Ključ: ales, OBOR, razlaga

hidroakústična podvôdna mína -e -e -e ž nekontaktna podvodna mina s hidroakustičnim vžigalnikom, ki se aktivira na podlagi spremembe hidrostatičnega tlaka, ko ladja pluje nad njo

Ključa: Poje, razlaga

hidrodinámíčni vžigálník -ega -a m vžigalnik na podvodnih na dnu ležečih minah, ki reagira pri spremembi hidrodinamičnega pritiska, ki ga ustvarja ladja

Ključa: Poje, razlaga

hidrogoréča vžigálna vrívica -e -e -e ž vžigalna vrstica, ki gori v vodi

Ključa: Poje, razlaga

hidroplán -a m → vôdno letálo

Ključa: LET, razlaga

hitróst gledé na tlà -i -- -- -- ž vodoravna komponenta hitrosti letala glede na zemeljsko površino, nad katero leti

Ključ: Gregl, LET, razlaga

hitróst pádanja -i -- -- ž navpična komponenta hitrosti, ko letalo izgublja višino

Ključ: Gregl, LET, razlaga

hitróst projektíla -i -- -- ž pot projektila v časovni enoti

Ključa: Poje, razlaga

hító stréljanje -ega -a s izstreljevanje določenega števila zaporedno si sledečih projektilov z največjo možno hitrostjo, pri čemer se pri streljanju iz več orožij prvi projektili izstrelijo v plotunu

Ključa: Poje, razlaga

hitrostrélna púška -e -e ž → brzostrélka

Ključ: ales, Ctpuška, OBOR, razlaga

hitrostrélni tòp -ega tōpa m top, ki izstreljuje projekte z veliko hitrostjo, navadno protiletalski

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

hitróst v strmoglávem létu -i -- -- -- ž hitrost, ki jo lahko doseže letalo v strmoglavem letu in je odvisna samo od upora letala

Ključ: Gregl, LET, razlaga

hitróst vzpénjanja -i -- -- ž navpična komponenta hitrosti letala pri dviganju

Ključ: Gregl, LET, razlaga

homogéni dvóbázni rakétni smodník -ega -ega -ega -a m raketni smodnik iz nitroceluloze in nitroglicerina ter drugih dodatkov za različne balistične lastnosti projektila, ki se uporablja kot pogonska polnitev v raketnih motorjih

Ključa: ales, razlaga

homogéni smodník -ega -a m smodnik, kemična spojina, ki ima v svoji sestavi vedno nitrocelulozo, spajajo pa se lahko tudi drugi elementi oksidantov in goriv

S: koloídni smodník

Ključa: ales, razlaga

horizónt opazovalnice -a -- m umišljena vodoravna ravnina skozi podnožje opazovalnice, glede na katero se določa višinska razlika opazovalnice in cilja streljanja ali ognjenega položaja

Ključa: Poje, razlaga

horizónt oróžja -a -- m namišljena vodoravna ravnina, v kateri leži izhodiščna točka

Ključa: Poje, razlaga

hóverkraft -a m → vozílo na zráčno blazíno

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

hrám za gorívo -a -- -- m posoda ali zatesnjen prostor v krilu ali drugem delu letala, napolnjen z gorivom

Ključí: Gregl, LET, razlaga

hrábtni lét -ega léta m let, pri katerem letalo leti na hrbtu z negativnim vpadnim kotom krila

Ključí: Gregl, LET, razlaga

hrábtni lúpíng -ega -a m letalska akrobacija v obliki sklenjenega kroga v navpični ravnini z negativnimi pospeški

Ključí: Gregl, LET, razlaga

hrábtni véter -ega -tra m komponenta vetra, enaka smeri letenja

Ključí: Gregl, LET, razlaga

hrábtno padálo -ega -a s padalo, ki se pripne na hrbet

Ključí: Gregl, LET, razlaga

hrúpnost letála -i -- ž hrupnost, ki se v skladu z mednarodnimi predpisi določi z meritvami

Ključí: Gregl, LET, razlaga

humáni projektíl -ega -a m projektíl, ki deluje na živo silo in jo začasno onesposobi

Ključa: Poje, razlaga

humanitárna pomóč -e -očí ž zagotavljanje prehrane, vode, bivališč in druge dejavnosti za vzpostavitev normalnega življenja prebivalstva, posebej v okoliščinah, ko odgovorne oblasti na območju prebivalstvu ne morejo ali nočejo zagotoviti potrebne pomoči

Ključí: DRUŽB, Mojca, NEBOJ, razlaga

idéjna zasnôva -e -e ž sestavina vojskovalne moči, ki jo opredeljujejo načela vojskovanja, vojaška doktrina ter razvoj vojaške teorije in prakse

Ključa: Mojca, razlaga

ILS ILS-a [ajelès ajelêsa] in [ielès ielêsa] m (ang. Instrument Landing System) kratica → sistém instrumêntnega pristájanja

Ključí: Gregl, LET, razlaga

improvízirana rôčna bómba -e -e -e ž ročna bomba, izdelana s sredstvi, ki so na voljo na mestu samem

Ključa: ales, razlaga

inducírani upòr -ega -ôra m upor letala, ki ga povzroči vzgon in nastane zaradi vrtincev na krajiščih krila

Ključí: Gregl, LET, razlaga

informacijsko delovanje -ega -a s način bojnega in nebojnega delovanja, ki vključuje defenzivne in ofenzivne aktivnosti, ki se uresničujejo z načrtovanjem in izvajanjem ukrepov varnosti delovanja, z zavajanjem, s psihološkim delovanjem, z elektronskim bojevanjem, informiranjem javnosti, s fizičnim uničenjem elementov sistemov poveljevanja in kontrole ter z drugimi ukrepi ob istočasni obrambi lastnih sistemov poveljevanja in kontrole

Ključa: Mojca, razlaga

informiranje javnosti -a -- s delovanje, s katerim vojska seznanja notranjo in zunanjo javnost o svojih nalogah, da bi dosegla razumevanje in podporo pri njihovi izvedbi

Ključa: Mojca, razlaga

infrardéči vžigálnik -ega -a m → óptični vžigálnik

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

iniciálna kápica -e -e ž tulec, napolnjen z inicialnim eksplozivom za vžig smodniških polnjenj streliva in za iniciranje detonatorske kapice

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

iniciálna polnítev rôčne bómbe -e -tve -- -- ž občutljiva eksplozivna snov v inicialni kapici, ki ob udarcu udarne igle eksplodira in aktivira eksplozivno polnitev ročne bombe

Ključa: Poje, razlaga

iniciálni eksplozív -ega -a m eksplozivna snov, ki potrebuje zelo malo energije za aktiviranje in je zelo občutljiva na udarec, vbod, trenje, iskro, ogenj

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

instrumêntna plôšča -e -e ž plošča v pilotski kabini, na kateri so pritrjeni instrumenti

Ključí: Gregl, LET, razlaga

interferénčni upòr -ega -ôra m upor, ki nastane na prehodih med posameznimi deli letala in ga povzroči izenačevanje tlakov

Ključí: Gregl, LET, razlaga

interferénčno teló -ega -ésa s telo na prehodu s smernega repa na višinski rep, ki zmanjša interferenčni upor

Ključí: Gregl, LET, razlaga

inženíríja -e ž žarg. → inženírstvo

Ključí: ales, Mojca, razlaga

inženírška enôta -e -e ž enota, ki ustvarja ustrezne razmere za delovanje in zaščito lastnih sil z utrjevanjem, maskiranjem, zagotavljanjem premika in oviranjem sovražnikovega delovanja

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga, TAKT

inženírška podpóra -e -e ž dejavnosti za ustvarjanje čim boljših razmer za delovanje in zaščito lastnih sil ter oviranje sovražnikovega delovanja, ki zajema oviranje, podporo premiku in podporo preživetju

Ključa: Mojca, razlaga

inženírstvo -a s rod kopenske vojske, ki ustvarja ustrezne razmere za delovanje in zaščito lastnih sil z utrjevanjem, maskiranjem, zagotavljanjem premika in oviranjem sovražnikovega delovanja

S: inženíríja

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

iskánje in rešévánje -a -- -a s stabilizacijsko in podporno delovanje, ki ga izvajajo posebej določene, opremljene in izurjene reševalne sile in je namenjeno reševanju oseb v stiski zaradi posledic naravnih in drugih nesreč ali lastnih dejanj

Ključa: Mojca, razlaga

izbóljšani elemēnti -ih -ov m mn. začetni strelni elementi, pri katerih se v popravljene elemente vračunajo izboljšani popravki

Ključa: Poje, razlaga

izbóljšani poprávki -ih -ov m mn. popravki kotomera in daljine, določeni kot razlika med korekturnimi in popravljenimi elementi reperja, na katerega je bila izvedena korektura

Ključa: Poje, razlaga

izgrádnja mirú -e -- ž delovanje, ki obsega politične, ekonomske, socialne, vojaške in druge ukrepe za krepitev in reševanje politične situacije, da bi odpravili razloge za konflikt

Ključa: Mojca, razlaga

izhodiščna línija -e -e ž podaljšek osi cevi v trenutku, ko jo zapušča projektil

Ključa: Poje, razlaga

izhodiščna tóčka projektíla -e -e -- ž središče ustja cevi orožja, iz katerega izleti projektil pri izstrelitvi

S: izstrelitvena tóčka izstrélka

Ključa: Poje, razlaga

izhodiščni kót -ega -a m kot, pod katerim se izstreli projektil

Ključa: Poje, razlaga

izkorístek propélerja -tka -- m razmerje med razpoložljivo močjo propelerja in močjo na gredi motorja

Ključ: Gregl, LET, razlaga

izmétna mína -e -e ž protipehotna ali protitankovska mina, ki se izstreljuje iz ročnega metalca ali specialnega lanserja

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

izmétna polnítev -e -tve ž polnitev, ki po aktiviranju vžigalnika povzroči, da mina izskoči iz zemlje in uničuje živo silo s kovinskimi delci

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

izobára -e ž črta, ki veže kraje z enakim zračnim tlakom

Ključ: Gregl, KART, LET, razlaga, VTEH

izpostáva -e ž organizacijska enota, ki v imenu širšega organizacijskega telesa opravlja specifične naloge na geografsko omejenem območju

Ključ: DRUŽB, Prezelj, razlaga

izpostávljena artileríjska opazoválnica -e -e -e ž pomožna artilerijska opazovalnica na krilih, bokih, v medprostoru in pred bojno razporeditvijo enot za boljše opazovanje nasprotnika in lažje vodenje artilerijskega ognja

Ključa: Poje, razlaga

izpúst goríva v zráku -a -- -- -- m hitro praznjenje hramov za gorivo, če je masa letala pred zasilnim pristankom prevelika

Ključ: Gregl, LET, razlaga

izpúšna šóba -e -e ž odprtina na zadnjem delu turboreakcijskega motorja, skozi katero iztekajo izpušni plini, oblikovana tako, da se prerez najprej manjša in potem večja, kar zagotavlja nadzvočno hitrost iztekanja

Ključ: Gregl, LET, razlaga

izpúšni cúrek -ega -rka m curek zgorelih plinov na zadnjem delu reakcijskega motorja

Ključ: Gregl, LET, razlaga, VTEH

izravnálo -a s del lafete artilerijskega orožja, ki onemogoča udarjanje zadnjika cevi med streljanjem ob tla, olajšuje merjenje in usmerjanje orožja v vodoravni ravnini

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

izstrélek *-lka m valjasto, na eni strani navadno koničasto telo, ki ob sprožitvi ali vžigu zleti v določeno smer*

Ključni: ales, OBOR, Poje, razlaga

izstrelilna cév *-e ceví ž cev orožja, iz katere se izstrelji ali lansira projektil*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

izstrelilni járek *-ega -rka m jarek, v katerem je nameščeno orožje*

Ključni: LOG, Poje, razlaga, TAKT

izstrelilno mésto *-ega -a s prostor, iz katerega se izstrelji projektil*

Ključni: LOG, Poje, razlaga, TAKT

izstrelíšče *-a s 1. mehanično-električna naprava za lansiranje raket*

2. kraj, prostor za izstrelitev, zlasti raket, vesoljskih ladij

Ključni: LOG, Poje, razlaga, TAKT

izstrelítelj *-a m član posadke ali oddelka orožja, ki sproži izstrelitev projektila*

Ključni: Poje, razlaga

izstrelítev *-tve ž 1. potisk projektila iz cevi orožja s pomočjo smodniških plinov*

2. potisk in usmeritev projektila s startne naprave proti cilju z raketnim motorjem

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

izstrelíti *-ím dov. 1. potisniti projektil iz cevi orožja s pomočjo smodniških plinov*

2. potisniti in usmeriti projektil s startne naprave proti cilju z raketnim motorjem

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

izstrelítvena črta *-e -e ž črta na zemljišču, s katere se izvaja streljanje*

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

izstrelítvena rámpa *-e -e ž mehanično-električna naprava za lansiranje rakete*

Ključni: LOG, Poje, razlaga, TAKT

izstrelítvena tóčka izstrélka *-e -e -- ž → izhodiščna tóčka projektíla*

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

izstrelítveni kót *-ega -a m kot med vodoravno ravnino osi cevi orožja in linijo streljanja*

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

izstreljevánje *-a s 1. potiskanje projektilov iz cevi orožja s pomočjo smodniških plinov*

2. potiskanje in usmerjanje projektila s startne naprave proti cilju z raketnim motorjem

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

izstreljevátí *-újem nedov. 1. potiskati projekte iz cevi orožja s pomočjo smodniških plinov*

2. potiskati in usmerjati projektil s startne naprave proti cilju z raketnim motorjem

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

izvídnik *-a m oseba, navadno iz izvidniške enote, usposobljena, oborožena in opremljena za opazovanje in zbiranje podatkov o položaju in moči nasprotnikovih enot in zemljišču bojnega delovanja*

Ključni: KADRI, Poje, razlaga, TAKT

izvídniška enôta *-e -e ž posebej usposobljena in opremljena pehotna enota, ki prodira pred glavnino lastnih sil, išče najbolj primerne smeri prodora, možne zasede, sovražnikove enote, se zapleta v krajše zadrževalne boje, dokler ne prispe glavnina*

Ključni: ales, Mojca, OBOR, ORG, Poje, razlaga, TAKT

izvídniško letálo *-ega -a s letalo z nalogo, da vizualno ali na kakšen drug način ugotovi aktivnosti in moč sovražnika*

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

izvidovánje *-a s zbiranje podatkov o položaju in moči nasprotnikovih enot z opazovanjem*

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

izvidováti -újem nedov. z opazovanjem zbirati podatke o položaju, moči nasprotnikovih enot
Ključni: Poje, razlaga, TAKT

izvršilec stréljanja -lca -- m oseba, ki vodi artilerijski ogenj, navadno iz artilerijske opazovalnice, z izdajanjem povelj za streljanje oddelku za vodenje ognja ali enoti na ognjenem položaju na podlagi podatkov o cilju in zadetkih, dobljenih z lastnim opazovanjem ali opazovanjem drugih opazovalcev ali enote instrumentalnega izvidništva
Ključni: Poje, razlaga

izžlebljêna cév oróžja -e ceví -- ž cev orožja z žlebi v notranjosti, ki zagotavljajo vrtenje projektila na tirnici in s tem stabilnost v letu
Ključni: Poje, razlaga

jadrálno letálo -ega -a s letalo brez pogona, ki leti samo v drsnem letu in za dviganje izrablja navzgor usmerjene zračne tokove
Ključni: Gregl, LET, razlaga

jadrálno letálo z motórjem -ega -a -- -- s jadravno letalo z lastnim pogonom, ki ga uporablja za samostojen vzlet ali pa v sili
Ključni: Gregl, LET, razlaga

jadrálno padálo -ega -a s letalnik, težji od zraka, podoben padalu, ki se uporablja podobno kot jadravno letalo
Ključni: Gregl, LET, razlaga

jádranje -a s izkoriščanje različnih vzgornikov v ozračju, močnejših od padanja jadravnega letala, ki tako v drsnem letu nabira višino
Ključni: Gregl, LET, MOR, razlaga, TAKT

jêdrska gláva -e -e ž del projektila, napolnjen z aktivnim jedrskim materialom
Ključni: Poje, razlaga

jêdrska mína -e -e ž mina z jedrsko eksplozivno polnitvijo in napravo za vžig, postavljena na površini, pod zemljo ali pod vodo za uničevanje žive sile in tehničnih sredstev, ustvarjanje ovir z rušenjem in radioktivno kontaminacijo
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

jêdrski projektíl -ega -a m projektil z jedrsko glavo
Ključni: Poje, razlaga

júrišna púška -e -e ž puška, ki se polni s strelivom manjšega kalibra kot klasična avtomatska puška, s čimer se zmanjša učinkovit domet, sicer pa ima enake karakteristike kot avtomatska puška

PRIM.: avtomátska púška

Ključni: ales, Ctpuška, OBOR, razlaga

kabína z nádtlákom -e -- -- ž kabina, v kateri je zračni tlak višji kot atmosferski tlak v okolici, kar se dogaja na velikih višinah
Ključni: Gregl, LET, razlaga

kádrovska podpóra -e -e ž dejavnost za zagotavljanje kakovosti kadrovskega virov in ohranjanje vzdržljivosti sil, ki obsega kadrovske popolnjevanje, nadomeščanje izgub, dopolnitev in zamenjavo moštva, disciplinske zadeve, pripravo moštva za bojevanje, postopke z vojaškimi ujetniki ter celostno skrb za pripadnike vojaških sil
Ključni: Mojca, razlaga

kádrovski víri -ih -ov m mn. poklicni pripadniki vojske ter pripadniki obvezne in pogodbene rezerve
Ključni: Mojca, razlaga

kádrovsko popolnjevánje -ega -a s sistem planiranja, ukrepov, aktivnosti in pogojev, ki zagotavljajo kadrovske vire za poklicno vojsko, dopolnjeno z rezervno sestavo

Ključni: KADRI, Mojca, razlaga

kaliber **-bra** m *premer cevi orožja in projektila, ki se meri v milimetrih*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga, VTEH

kapétan **-a** m v Jugoslovanski ljudski armadi, v kopenski vojski ali letalstvu *čin, za stopnjo višji od poročnika, ali nosilec tega čina*

Ključni: ČIN, razlaga

kapétan bôjne ládje **-a -- --** m v Jugoslovanski ljudski armadi *čin, za stopnjo višji od kapetana fregate, ali nosilec tega čina*

Ključni: ČIN, razlaga

kapétan fregáte **-a --** m v Jugoslovanski ljudski armadi *čin, za stopnjo višji od kapetana korvete, ali nosilec tega čina*

Ključni: ČIN, razlaga

kapétan korvéte **-a --** m v Jugoslovanski ljudski armadi *čin, za stopnjo višji od poročnika bojne ladje, ali nosilec tega čina*

Ključni: ČIN, razlaga

kapitán **-a m 1.** v Slovenski vojski *mornariški čin, za stopnjo višji od kapitana bojne ladje in za stopnjo nižji od kontraadmirala, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF6*

2. v nekaterih državah *čin stotnika*

Ključni: ČIN, MOR, ORG, razlaga

kapitán bôjne ládje **-a -- --** m v Slovenski vojski *mornariški častniški čin, za stopnjo višji od kapitana fregate in stopnjo nižji od kapitana, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF5*

Ključni: ČIN, razlaga

kapitán fregáte **-a --** m v Slovenski vojski *mornariški častniški čin, za stopnjo višji od kapitana korvete in stopnjo nižji od kapitana bojne ladje; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF4*

Ključni: ČIN, razlaga

kapitánka **-e ž 1.** v Slovenski vojski *mornariški čin, za stopnjo višji od kapitanke bojne ladje in za stopnjo nižji od kontraadmiralke, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF6*

2. v nekaterih državah *čin stotnice*

Ključni: ČIN, MOR, ORG, razlaga

kapitánka bôjne ládje **-e -- -- ž** v Slovenski vojski *mornariški častniški čin, za stopnjo višji od kapitanke fregate in stopnjo nižji od kapitanke, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF5*

Ključni: ČIN, razlaga

kapitánka fregáte **-e -- ž** v Slovenski vojski *mornariški častniški čin, za stopnjo višji od kapitanke korvete in stopnjo nižji od kapitanke bojne ladje; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF4*

Ključni: ČIN, razlaga

kapitánka korvéte **-e -- ž** v Slovenski vojski *mornariški častniški čin, za stopnjo višji od poročnice bojne ladje in stopnjo nižji od kapitanke fregate; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF3*

Ključni: ČIN, razlaga

kapitán korvéte **-a --** m v Slovenski vojski *mornariški častniški čin, za stopnjo višji od poročnika bojne ladje in stopnjo nižji od kapitana fregate; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF3*

Ključa: ČIN, razlaga

káplar -ja m 1. v Kraljevini Jugoslaviji čin komandirja desetine ali nosilec tega čina

2. žarg. v Jugoslovanski ljudski armadi → desetár, desétnik

Ključa: ČIN, razlaga

karakteristična dolžina -e -e ž izbrana dolžina za določanje podobnosti pri meritvah, kot je dolžina trupa, globina krila, premer valja

Ključ: Gregl, LET, razlaga

kasétna bôjna gláva -e -e -e ž bojna glava projektila s protitankovskimi minami, s protipehotnimi bombicami

Ključa: Poje, razlaga

kasétna mína -e -e ž ena od min v bojni glavi rakete ali v bombi

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

katapúlt -a m naprava na letalonosilki, ki da letalu začetni sunek, da se skrajša vzlet

Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

katapultírati -am dov. in nedov. s posebno napravo sunkovito odvreči ali potisniti

Ključa: LET, razlaga

katapúltni sédež -ega -a m pilotski sedež, ki ga pilot v nevarnosti izstreli skupaj s padalom, ki se varno odpre tudi na majhni višini

Ključ: Gregl, LET, razlaga

kategoríja pripravljénosti za delovánje -e -- -- -- ž raven sposobnosti enote za uresničevanje svojega poslanstva

Ključa: Mojca, razlaga

kémična granáta -e -e ž granata, pri kateri je srajčka napolnjena z bojnim strupom za uničevanje žive sile

S: plínska granáta

Ključa: Poje, razlaga

kemíčna mína -e -e ž protipehotna ali protitankovska mina z ohišjem iz keramike

Ključa: Poje, razlaga

kémični vžigálnik -ega -a m tempirni vžigalnik, pri katerem sproži udarni mehanizem kemična reakcija, navadno pri minah presenečenja, podvodnih minah, diverzantskih sredstvih

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

kinemátična viskóznost -e -i ž dinamična viskoznost fluida, deljena z njegovo gostoto

Ključ: Gregl, LET, razlaga

kinétični tlák -ega -a m kinetična energija na enoto volumna zraka, enaka polovični vrednosti zmnožka gostote in kvadrata hitrosti zraka

Ključ: Gregl, LET, razlaga

klásična artileríja -e -e ž artilerija, ki uporablja orožja s cevjo, iz katere izleti projektil

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

klásično podvózje -ega -a s podvozje letala, ki ima glavni kolesi pred masnim središčem in zadaj repno kolo

Ključ: Gregl, LET, razlaga

kmetíjsko letálo -ega -a s posebno letalo za zapraševanje ali gnojenje kmetijskih površin

Ključ: Gregl, LET, razlaga

kòaksiálni propéler -ega -ja m naprava iz dveh propelerjev, pritrjenih na koncentričnih gredeh, ki se vrtita v nasprotnih smereh

Ključ: Gregl, LET, razlaga

količnik momênta -a -- m *brezdimenzijski količnik, izmerjen v vetrovniku, s katerim se računa moment*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

količnik upôra -a -- m *brezdimenzijski količnik, izmerjen v vetrovniku, s katerim se računa upor*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

kolimátor -ja m *optična namerilna naprava za merjenje na cilje na zemlji in v zraku, usmerjanje orožja v osnovno smer ali azimut streljanja*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

koloídni smodník -ega -a m → **homogéni smodník**

Ključni: ales, razlaga

kombinírana mína -e -e ž *mina z dvema sistemoma ali več sistemi za aktiviranje*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

kombinírana podvôdna mína -e -e -e ž *podvodna nekontaktna mina z dvema sistemoma ali več sistemi za aktiviranje*

Ključni: Poje, razlaga

kombinírani urèz -ega -éza m *določanje koordinat iskane točke notranjega in zunanjega ureza na podlagi dveh znanih točk*

Ključni: Poje, razlaga

komodór -ja m **1.** v Kraljevini Jugoslaviji čin, za stopnjo nižji od kontraadmirala, ali nosilec tega čina

2. zlasti v Angliji, med drugo svetovno vojno poveljnik konvoja

Ključni: ČIN, razlaga

kompenzácija kómpasa -e -- ž *odstranjevanje vplivov jeklenih delov na letalu na pravilno delovanje magnetnega kompasa*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

kompenzácija krmíla -e -- ž *uravnovešenje krmíla, da sila na pilotsko palico ali pedal ni prevelika*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

kompozítzni smodník -ega -a m → **heterogéni smodník**

Ključni: ales, razlaga

koncentrácija ôgnja -e -- ž *najpogostejši artilerijski ogenj, ki se uporablja za podporo bojnih delovanj po odkritih ciljeh in po pomembnejših objektih (mostovi, križišča in podobno) z uporabo potrebnega ali razpoložljivega števila orožij in streliva*

Ključni: Poje, razlaga, TAKT, VTEH

kônčna hitróst projektíla -e -i -- ž *hitrost projektila v padni točki*

Ključni: Poje, razlaga

konflíkt -a m *situacija, ki nastane kot posledica nasprotovanja ali prekrivanja interesov, povezanih z nacionalnimi vrednotami, materialnimi viri ali s prerazporeditvijo politične in druge moči, v kateri sta pogosto prisotna nasilje ali grožnja z nasiljem*

Ključni: DRUŽB, Mojca, razlaga

konflíkt nízke intenzívnosti -a -- -- m *omejeni politično-vojaški poseg za dosego političnega, ekonomskega, socialnega ali psihološkega cilja, praviloma na geografsko omejenem prostoru in z omejeno uporabo oboroženih sil*

Ključni: Mojca, razlaga

konflíkt visôke intenzívnosti -a -- -- m → **vôjna**

Ključni: Mojca, razlaga

konjenica -e ž **1.** zgod. rod kopenske vojske, ki je uporabljal konje za hitrejšo premikanje po bojišču in zaščito, ki jo je omogočal oklep na konju, v času pred uvedbo strelnega orožja in lažjega oklepa

2. v nekaterih oboroženih silah elitna izvidniška oklepna enota ali letalska enota

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

konjeniška artilerijska enota -e -e -e ž artilerijska enota, ki za transport artilerijskega orožja uporablja konje

Ključni: ales, razlaga

konjeniška enota -e -e ž mobilna pehotna enota, ki za transport in bojevanje uporablja konje

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

konsolidacija -e ž **1.** v vojaških enotah psihološki, zdravstveni, duhovni, varnostni in drugi ukrepi, s katerimi se zagotavljajo možnosti za vključitev pripadnikov vojske v redno vsakodnevno delo in vrnitev k svojim družinam po končani nalogi

2. na območju delovanja aktivnosti, namenjene zavarovanju doseženih ciljev, odpravi posledic bojnega delovanja in vzpostavitvi reda ter možnosti za normalno življenje po zaključku bojnih delovanj, podpora vzpostavitve javnih služb in infrastrukture, prenosu vojaškega na civilni nadzor ter zagotovitvi varnosti prebivalcev in oblasti

Ključni: DRUŽB, Mojca, razlaga, TAKT, VIP

kontaktna mina -e -e ž mina s kontaktnim vžigalnikom

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

kontaktni vžigalnik -ega -a m vžigalnik, ki se aktivira z udarcem, izvlekom varovala

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

kontraadmiral -a m v Slovenski vojski najnižji admiralski čin, za stopnjo nižji od viceadmirala, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF7

Ključni: ČIN, razlaga

kontraadmiralka -e ž v Slovenski vojski najnižji admiralski čin, za stopnjo nižji od viceadmiralke, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF7

Ključni: ČIN, razlaga

konvergentno-divergentna šoba -e -e ž šoba, potrebna za iztekanje zraka z nadzvočno hitrostjo

Ključni: Gregl, LET, razlaga

koordináte cílja -nát -- ž mn. koordinate središča nepremičnega cilja, točke, ki jo v času določanja dosega čelo vojaške kolone ali središče cilja, ki se premika, razvito za boj, določene na enega od načinov s topografsko-geodetskimi pripravami ali izvidništva s sredstvi in priborom za avtomatsko, računsko ali grafično obdelavo

Ključni: Poje, razlaga

kôpenska mína -e -e ž mina, ki se postavi na površino ali pod zemljo za uničevanje žive sile, tehničnih sredstev in ustvarjanje ovir

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

kôpenska vôjska -e -e ž veja oboroženih sil, namenjena samostojnemu izvajanju bojnega delovanja na kopnem ali delovanja na kopnem v sodelovanju z drugimi vejami oboroženih sil, ki se deli na rodove, na primer pehota, artilerija, oklepna enota, inženirstvo, logistika, enota za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo, enota zračne obrambe, enota za zveze

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

kôpensko letálo -ega -a s letalo s podvozjem, ki lahko vzleti in pristane na trdnih tleh

Ključni: Gregl, LET, razlaga

kòpilót -a m pilot z licenco, ki je glede dolžnosti in pooblastil drugi na letalniku

Ključni: Gregl, KADRI, LET, razlaga

korák glávnega rótorja -a -- -- m korak, sestavljen iz skupnega in cikličnega koraka rotorja

Ključni: Gregl, LET, razlaga

korektúra po izmérjenih odstópanjih zadétkov -e -- -- -- -- ž korektura, s katero izvrševalec streljanja določa odstopanja smeri zadetkov in popravke na podlagi z enakimi sredstvi izmerjenih polarnih koordinat cilja in zadetka

Ključni: Poje, razlaga

korektúra s pomočjó gráfa sklépanja -e -- -- -- -- ž korektura z oceno smisla zadetkov, ko izvrševalec streljanja sklepa o odstopanju zadetka po smeri in daljini na podlagi poročila dveh oddaljenih opazovalcev (levega in desnega glede na smer streljanja) o smislu odstopanja po smeri za vsakega od njih

Ključni: Poje, razlaga

korektúra stréljanja -e -- ž faza artilerijskega streljanja, v kateri se med streljanjem odpravljajo napake priprave začetnih elementov in zagotavljajo čim bolj natančni elementi za skupinsko streljanje ali določanje korekturnih popravkov zaradi prenosa ognja na ustrezno mesto

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

korektúra z océno smísila zadétkov -e -- -- -- -- ž korektura, ki se izvaja samo na podlagi ocenjenega smisla ali ocenjenega smisla in veličine odstopanja zadetkov po daljini

Ključni: Poje, razlaga

korektúra z označevánjem smerí stréljanja -e -- -- -- -- ž korektura z oceno smisla zadetkov, ko se smer streljanja določi za linijo opazovanja

Ključni: Poje, razlaga

korektúrni eleménti -ih -ov m mn. korekturni kotomer in korekturna daljina, s katerimi se konča korektura

Ključni: Poje, razlaga

korektúrni poprávki -ih -ov m mn. popravki kotomera in daljine, določeni kot razlika med korekturnimi in topografskimi elementi

Ključni: Poje, razlaga

korektúrno oróžje bataljóna -ega -a -- s osnovno orožje ene od baterij bataljona, ki z začasnega ali osnovnega ognjenega položaja izvaja korekturo zaradi prenosa ognja za potrebe bataljona

Ključni: Poje, razlaga

korén kríla -a -- m profil v navpični simetrijski ravnini krila

Ključni: Gregl, LET, razlaga

korporál -a m v nekaterih državah čin desetnika ali nosilec tega čina

Ključni: ČIN, razlaga

kórpús -a m nestalna vojaška formacija, sestavljena iz 2 do 5 divizij, ki ji poveljuje general s činom, višjim od generalporočnika

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

kórpúsna artileríja -e -e ž artilerijske in raketne enote (bataljoni, polki, brigade) za ognjeno podporo in protioklepni boj v organski sestavi korpusa, neposredno pod poveljstvom poveljnika korpusa

Ključni: Poje, razlaga

kórpusna artilerijska skupína -e -e -e ž *element operativne razporeditve korpusa za ognjeno podporo, sestavljen iz korpusne in dodane artilerije z močjo več artilerijskih bataljonov (polkov, brigad)*

Ključa: Poje, razlaga

kót koráka -a -- m *kot med tetivo profila kraka in ravnino diska propelerja*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

kót ničnega vzgóna -a -- -- m *vpadni kot krila, pri katerem ni vzgona*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

kotomér -a m **1.** *pribor za merjenje, prenašanje in konstrukcijo kotov*

2. *sestavni del artilerijskega daljnogleda, artilerijske busole, teodolita za merjenje in nastavljanje kotov, laserskega daljinomera, panorame orožja za nastavljanje kotov*

3. *vrednost vodoravnega kota, ki se nastavi na panorami namerilne naprave zaradi usmerjanja orožja v osnovno smer ali v smer streljanja*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

kót vzpénjanja letála -a -- -- m *kot med vodoravno ravnino in vzdolžno osjo letala*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

kovínska odskočna mína -e -e -e ž *protipehotna mina s kovinskim ohišjem in izmetnim polnilom, ki se zakoplje in po aktiviranju izskoči iz zemlje za uničevanje žive sile s kovinskimi delci*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

kovínski trák -ega **trakú** m *kovinski meter za neposredno merjenje krajših razdalj na zemljišču, zlasti pri poligonskem vlaku*

Ključa: Poje, razlaga

krajjšče kríla -a -- s *zaključek zunanjega dela krila*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

kráki propélerja na nòž -ov -- -- -- m mn. *korak krakov pri mirujočem propelerju, ki zagotavlja najmanjši upor*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

krílca krílc s mn. *gibljive površine na zadnjem robu zunanjih delov krila, ki omogočajo krmarjenje okrog vzdolžne osi letala*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

krílo -a s *glavna nosilna površina letala, na kateri nastaja potrebni vzgon*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

krítična hitróst frfotánja -e -i -- ž *najmanjša hitrost letala, pri kateri lahko udarec vetra povzroči frfotanje*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

krítični vpadni kót -ega -ega -a m *vpadni kot, pri katerem doseže profil ali krilo največji vzgonski količnik*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

krítično máchovo števílo -ega -ega -a [máhovo] in **krítično Máchovo števílo** -ega -ega -a s *machovo število letala, pri katerem se začne večati upor, ki je posledica stisljivosti zraka*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

kríza -e ž *stanje, dogodek ali proces v državi ali zunaj nje, ki predstavlja resno grožnjo temeljnim nacionalnim interesom, družbenim vrednotam in normam ter ga ni mogoče obvladovati z običajnimi sredstvi in dejavnostmi podsistemov nacionalne varnosti, ampak zahteva angažiranje kriznega upravljanja*

Ključí: DRUŽB, Mojca, Prezelj, razlaga

krízne rozmére -ih -ér ž mn. stanje ogroženosti, negotovosti in nujnosti takojšnjega odzivanja

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

krízni ménedžment -ega -a m organizirana dejavnost, usmerjena v reševanje ali obvladovanje kakršne koli krize

S: krízno upravljanje

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

krízno obmóčje -ega -a s geografski prostor, kjer so krízne razmere

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

krízno upravljanje -ega -a s → krízni ménedžment

Ključni: DRUŽB, Mojca, Prezelj, razlaga

króženje letála -a -- s letenje po krožnici v vodoravni ravnini

Ključni: Gregl, LET, razlaga

króžna mréža -e -e ž del pribora za vodenje ognja za nanašanje ciljev, znanih točk in zadetkov na ognjeno planšeto in za zavzemanje azimuta in popravkov v korekturi

Ključni: Poje, razlaga

kumulatívna eksplozívna polnitev -e -e -tve ž eksplozivna polnitev minskih eksplozivnih sredstev v obliki lijaka, da se eksplozivni plini zgostijo v curek, ki prebije jekleno, betonsko, armiranobetonsko ploščo

Ključni: Poje, razlaga

kumulatívna granáta -e -e ž granata z eksplozivno polnitvijo v obliki lijaka, da se ustvari kumulativni curek za uničevanje tankov in drugih oklepnih vozil

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

kumulatívna mína -e -e ž mina s kumulativno eksplozivno polnitvijo

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

kumulatívna polnitev -e -tve ž eksplozivna polnitev minsko-eksplozivnih sredstev, pri kateri je delovanje eksplozivnih plinov s posebno obliko eksploziva usmerjeno po osi kumulativnega lijaka v močno zgoščen kumulativni curek, ki prebije jekleno, betonsko, armiranobetonsko ploščo

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

kvadránt -a m namerilna naprava za nastavljanje in merjenje nagiba cevi, kontrolo zavzete elevacije na orožju in po potrebi za zamenjavo daljinarja

Ključni: Poje, razlaga

laféta -e ž sklop delov artilerijskega orožja, ki med streljanjem služi kot podstavek za cev, na pohodu pa se uporablja kot transportno sredstvo za prevoz orožja

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

láhka artileríja -e -e ž artilerija, pri kateri je masa orožja do 2 toni

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

láhki minomèt -ega -éta m minomet kalibra 40–60 mm, ki ga streže človek

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

láhki tòp -ega tôpa m top z maso do 2 t

Ključni: ales, Poje, razlaga

laminárna mējna plást -e -e plastí ž mejna plast, v kateri se delci zraka gibljejo v zelo tankih plasteh, ki drsijo druga ob drugi in se ne mešajo med seboj

Ključni: Gregl, LET, razlaga

laminátna mína -e -e ž protipehotna ali protitankovska mina z ohišjem iz več med seboj zlepljenih plošč

Ključni: Poje, razlaga

lansíranje -a s izstrelitev z lastnim pogonom

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

lansíranje projektíla -a -- s potisk projektíla iz cevi orožja s pomočjo plinov smodniške polnitve ali raketnega motorja

Ključni: Poje, razlaga

lansírati -am dov. in nedov. izstreliti z lastnim pogonom

Ključni: Poje, razlaga

lansírati projektíl -am -- dov. in nedov. potisniti projektíl iz cevi orožja s pomočjo plinov smodniške polnitve ali raketnega motorja

Ključni: Poje, razlaga

lansírna rámpa -e -e ž mehansko-električna naprava na vozilu ali stacionarna za lansiranje raket

Ključni: LOG, Poje, razlaga

lansírni projektíl -ega -a m projektíl, ki se lansira iz cevi orožja ali z lansirne rampe

Ključni: Poje, razlaga

láserski daljinómér -ega -a m optično-elektronski instrument za merjenje oddaljenosti cilja streljanja na podlagi oscilacij elektromagnetnih valov

Ključni: Poje, razlaga

lážna artileríjska opazoválnica -e -e -e ž artileríjska opazovalnica, ki se organizira, da bi nasprotnika preslepili in odvrnili njegovo pozornost od mesta osnovne opazovalnice

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

lážni projektíl -ega -a m projektíl za zavajanje nasprotnika, po zunanji obliki, načinu kompletiranja in masi enak bojnemu

Ključni: Poje, razlaga

lebdênje helikópterja -a -- s mirovanje helikopterja v zraku na določeni stalni višini

Ključni: Gregl, LET, razlaga

letálec -lca m oseba, usposobljena za upravljanje letalnika

Ključni: Gregl, KADRI, LET, razlaga

letálec izvídnik -lca -a m član posadke letala, zadolžen, da med letom ugotavlja moč in aktivnosti sovražnika

Ključni: Gregl, KADRI, razlaga

letálec mehánik -lca -a m tretji član posadke v pilotski kabini starejšega potniškega ali tovornega letala, ki pomaga upravljati s tehničnimi sistemi

Ključni: Gregl, KADRI, LET, razlaga

letalíšče -a s zemeljska ali vodna površina, v celoti ali deloma namenjena vzletu, pristanku in premikanju letal

Ključni: Gregl, LET, LOG, razlaga

letalíška ploščád -e -i ž del letališča za sprejem in odpravo letal, izkrcavanje in vkrcavanje potnikov in tovora, oskrbovanje letal z gorivom ter za parkiranje in vzdrževanje letal

Ključni: Gregl, LET, razlaga

letalíški stôlp -ega stôlpa m visoka stavba na letališču, iz katere nadzorniki letenja vodijo in nadzirajo odhajanje in prihajanje letal

Ključni: Gregl, LET, razlaga

letálka -e ž ženska, usposobljena za upravljanje letalnika

Ključni: LET, razlaga

letálnik -a m naprava za letenje, ki jo obdrži v zraku aerostatični ali aerodinamični vzgon

Ključni: Gregl, KADRI, LET, razlaga

letálnik, lážji od zraka -a -ega -- -- m *letalnik, napolnjen s plinom manjše gostote, kot jo ima zrak v okolici, ki ga obdrži v zraku aerostatični vzgon*

S: aerostát

Ključa: LET, razlaga

letálnik, téžji od zraka -a -ega -- -- m *letalnik, ki ga obdrži v zraku aerodinamični vzgon*

Ključa: LET, razlaga

letálo -a s *letalnik, težji od zraka, ki ostane v zraku zaradi aerodinamičnega vzgona, nastalega na gibajočem se krilu*

Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

letálo brez pilóta -a -- -- s *letalo, opremljeno z napravo, ki je vnaprej programirana za samodejno krmarjenje pri določeni nalogi, ali radijsko krmarjeno z zemlje*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

letálo cistérna -a -e s *posebno tovorno letalo, ki v zraku oskrbuje druga letala z gorivom*

Ključa: LET, razlaga

letálo rácmán -a -a s *letalo, ki ima namesto višinskega repa manjše sprednje krilo, nameščeno pred glavnim krilom*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

letálo s prekúcnimi motórji -a -- -- -- s *letalo, ki lahko vzleti in pristane navpično, za vodoravni let pa prekucne motorje v ustrezno lego*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

letálo s prekúcnim kríлом -a -- -- -- s *letalo, ki lahko vzleti in pristane navpično, za vodoravni let pa prekucne krilo skupaj z motorji v ustrezno lego*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

letálo s spremenljívo geometríjo kríla -a -- -- -- -- s *letalo, ki lahko med letom spreminja puščico ali površino krila*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

letálo za krátek vzlét in pristánek -a -- -- -- -- -- s *posebej načrtovano letalo, ki potrebuje za vzlet in pristane zelo kratko stezo*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

letálo za navpíčni vzlét in pristánek -a -- -- -- -- -- s *letalo, ki lahko vzleti in pristane navpično*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

letálska báza -e -e ž *zaokrožen kompleks poslopij z vso potrebno opremo za popolno oskrbo in delovanje letalskih enot*

Ključ: Gregl, LET, LOG, ORG, razlaga

letálska frazeologíja -e -e ž *jedrnat jezik, ki ga uporabljajo piloti in nadzorniki letenja za sporazumevanje v določenih postopkih pri letenju*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

letálska medicína -e -e ž *veja medicine, ki se ukvarja z medicinskimi problemi letenja in je pooblaščen za nadzor zdravstvenega stanja posadk letalnikov*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

letálska meteorolóška slúžba -e -e -e ž *služba na letališču, ki da posadki letala podatke o stanju vremena na letališču in napoved vremena na določeni poti*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

letálski mehánik -ega -a m *mehanic z licenco, pooblaščen za točno določena dela pri vzdrževanju letala*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

letálski motór -ega -ja m *katera koli vrsta motorja, ki zagotavlja letalu potreben pogon*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

letálski priróčník -ega -a m *priróčník za pilota s podrobnimi navodili in predpisanimi postopki pri upravljanju z letalnikom*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

letálski rakétni projektíl -ega -ega -a m *projektíl, ki se izstreli iz letala*

Ključni: Poje, razlaga

letálskodesántna enôta -e -e ž → *zráčnoprevózna enôta*

Ključni: ales, Mojca, razlaga

letálstvo -a s *panoga znanosti, tehnike in ekonomije, ki se ukvarja s teoretičnimi in praktičnimi vidiki letenja*

Ključni: Gregl, LET, ORG, razlaga

letálstvo kôpenske vójske -a -- -- s v *nekaterih oboroženih silah letalske in helikopterske enote, ki so del kopenske vojske*

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

letálstvo vójne mornárice -a -- -- s v *nekaterih oboroženih silah letalske in helikopterske enote, ki so del vojne mornarice*

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

letéče krílo -ega -a s → *brezrépnik*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

letéči laboratórij -ega -a m *letalo, opremljeno z vso potrebno opremo za meritve v zraku*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

ležišče vžigálnika -a -- s *odprtina na projektilu ali mini, v katero se namesti vžigalnik*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

línija opazováńja -e -- ž *línija opazovalnica—točka za korekturo, po kateri se določa odstopanje smeri zadetkov in izvajajo korekture smeri*

S: línija za korektúro smerí

Ključni: Poje, razlaga

línija za korektúro -e -- -- ž *línija, pravokotna na linijo opazovanja, za določanje odstopanja zadetkov po daljini in njeno korekturo*

S: línija za korektúro daljine

Ključni: Poje, razlaga

línija za korektúro smerí -e -- -- -- ž → *línija opazováńja*

Ključni: Poje, razlaga

logístična enôta -e -e ž *enota, ki skrbi za oskrbovanje, premike in transport, vzdrževanje, zdravstveno oskrbo, vojaško infrastrukturo, finančna sredstva*

S: logístika

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

logístična podpóra -e -e ž *dejavnost, ki se izvaja za zagotovitev sposobnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil za vse načine in vrste delovanj in obsega pridobivanje, skladiščenje, razdelitev, vzdrževanje in evakuacijo materialnih sredstev, premik moštva in sredstev, pridobivanje, vzdrževanje in upravljanje vojaške infrastrukture, zagotavljanje storitev in zdravstveno oskrbo*

Ključni: LOG, Mojca, razlaga

logístika -e ž → *logístična enôta*

Ključni: ales, LOG, Mojca, razlaga

lôvsko letálo -ega -a s *hitro in zelo krmarljivo enosedežno vojaško letalo, namenjeno za zračni boj*

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

lúping -a m *akrobacija v obliki sklenjenega kroga v navpični ravnini*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

máxméter -tra [máxméter] m *instrument v kabini letala, ki kaže machovo število*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

máxov kót -ega -a [máxov] in **Máxov kót** -ega -a m *polovični kot v vrhu machovega stožca*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

máxovo število -ega -a [máxovo] in **Máxovo število** -ega -a s *razmerje med hitrostjo letala in zvočno hitrostjo pri določeni temperaturi zraka*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

máxovo število divergége -ega -a -- [máxovo] in **Máxovo število divergége** -ega -a - s *podzvočna hitrost letala, pri kateri se pojavijo prvi tlačni skoki kjer koli na površini letala, kar je teoretično največja možna hitrost letala v zračnem boju*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

máxov stôžec -ega -žca [máxov] in **Máxov stôžec** -ega -žca m *stožčast val, ki nastane na koničastem sprednjem delu telesa, ko se giblje z nadzvočno hitrostjo*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

magazín -a m → nabójnik

Ključni: ales, OBOR, razlaga

magnétna mína -e -e ž *mina z nekontaktnim vžigalnikom, ki reagira na absolutno spremembo magnetnega polja*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

magnétna podvódna mína -e -e -e ž *podvodna mina z nekontaktnim vžigalnikom, ki reagira na absolutno spremembo magnetnega polja*

Ključni: Poje, razlaga

magnétna protitánkova mína -e -e -e ž *protitankovska mina z nekontaktnim vžigalnikom, ki reagira na absolutno spremembo magnetnega polja*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

magnétni vžigálnik -ega -a m *bližinski vžigalnik, ki reagira na moč magnetnega polja cilja ali na hitrost spremembe te moči pri gibanju cilja in projektila*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

magnétnoindukcijski vžigálnik -ega -a m *magnetni vžigalnik, pri katerem se za sprejem elektromagnetnih valov uporablja indukcijska tuljava*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

mahokrílnik -a m *letalo, ki z mahanjem s krilom posnema ptičji let*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

májor -ja m v Slovenski vojski *častniški čin, za stopnjo višji od stotnika in za stopnjo nižji od podpolkovnika, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF3*

Ključni: ČIN, razlaga

májorka -e ž v Slovenski vojski *častniški čin, za stopnjo višji od stotnice in za stopnjo nižji od podpolkownice, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF3*

Ključni: ČIN, razlaga

málodímni smodník -ega -a m → brezdímni smodník

Ključni: ales, OBOR, razlaga

málokalíbrska púška -e -e ž *puška za naboje malega kalibra*

Ključni: ales, Čtputška, OBOR, razlaga

málokalíbrski nabòj -ega -ôja m *naboj s premerom približno 4,3 mm*

Ključni: ales, OBOR, razlaga

málokaliébrsko oróžje -ega -a s ognjeno orožje relativno majhnega kalibra (do 10 mm), v sedanjem času orožja kalibra do 6 mm

Ključa: Poje, razlaga

manéver -vra m osredotočenje bojne moči na odločilni točki za doseganje presenečenja, ki obsega obhod, globoki obhod, vrinjenje, prodor in čelni napad

Ključí: Mojca, razlaga, TAKT

manévrška granáta -e -e ž granata, ki se uporablja za posnemanje bojnega streljanja na vajah

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

maršál -a m 1. v nekaterih državah najvišji čin v kopenski vojski ali letalstvu ali nosilec tega čina

2. zgod. najvišji vojaški naslov in čin, podeljen Josipu Brozu Titu leta 1943

Ključa: ČIN, razlaga

maskírana mína -e -e ž mina, zakrita z naravnim ali umetnim materialom

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

másna oznáka projektíla -e -e -- ž oznaka, s katero je označeno odstopanje mase projektila od tablično predvidene mase

Ključa: Poje, razlaga

másno središče -ega -a s točka v telesu, v kateri si je mogoče zamisliti skoncentrirano vso maso

S: težišče

Ključí: Gregl, LET, razlaga

materiálna in zdravstvena oskrba -e -- -e -e ž del gospodarske obrambe, s katero se na podlagi izkazanih oziroma ocenjenih potreb zagotavlja oskrba vojske, prebivalstva, državnih organov in drugih obrambnih potreb v vojni

Ključa: Mojca, razlaga

materiálni víri -ih -ov m mn. materialna in tehnična sredstva, ki zagotavljajo pripravljenost enot in ohranjajo njihovo vzdržljivost pri izvajanju delovanj v miru in vojni, npr. oborožitev, oprema, vojaška infrastruktura

Ključa: Mojca, razlaga

mèdcelínski balístični projektíl -ega -ega -a m → mèdcelínski projektíl

Ključa: Poje, razlaga

mèdcelínski projektíl -ega -ega m večstopenjski vodeni projektíl velikega dometa, opremljen z jedrsko bojno glavo za streljanje ciljev na zemlji na razdaljah do 20.000 km

S: mèdcelínski balístični projektíl

Ključa: Poje, razlaga

mednárodna stándardna atmosfêra -e -e -e ž na podlagi meritev mednarodno dogovorjeno spreminjanje temperature zraka z višino, ostali podatki se izračunajo

Ključí: Gregl, LET, razlaga

mednárodna várnost -e -i ž stanje večje ali manjše ogroženosti temeljnih subjektov mednarodne skupnosti

Ključí: DRUŽB, Prezelj, razlaga

mednárodni terorízem -ega -zma m dejanje, storjeno z namenom prisiliti pravno osebo, mednarodno organizacijo ali državo, da kaj stori oz. da česa ne stori, npr. ugrabitev osebe, povzročitev eksplozije ali požara, grožnja z uporabo jedrskih snovi ali drugih sredstev za množično pobijanje ljudi

Ključí: DRUŽB, Mojca, Prezelj, razlaga

mehánika letênja -e -- ž panoga mehanike, ki obravnava stabilnost, krmarljivost in zmožnosti letalnikov

Ključni: Gregl, LET, razlaga

mehanizem za izstrelitev -zma -- -- m sklop delov ognjenega orožja za vžig topovske kapice in izstrelitev projektila

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

mehanizirana enôta -e -e ž pehotna enota, opremljena z oklepnimi transporterji in/ali pehotnimi bojnimi vozili, ki sledi oklepnim enotam in zagotavlja pehotno podporo tankom

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

mehanizirana pehôta -e -e ž pehota, opremljena z bojnimi vozili pehote, ki z vkrcanimi vojaki sledi oklepnim enotam in skupaj s tanki zagotavlja ognjeno podporo izkrcanim vojakom

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

mehanizirana pehôtna enôta -e -e -e ž pehotna enota, opremljena z bojnimi vozili pehote, ki z vkrcanimi vojaki sledi oklepnim enotam in skupaj s tanki zagotavlja ognjeno podporo izkrcanim vojakom

Ključni: ales, Mojca, razlaga

mehánski vžigálnik -ega -a m vžigalnik, ki deluje izključno na podlagi mehanskih sil (inercijskih, centrifugalnih, reakcijskih, sile vzmeti)

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

mêjna plást -e plásti ž tanka plast zraka ob telesu, v kateri naraste relativna hitrost od nič na površini do hitrosti potencialnega toka in v njej prevladujejo sile zaradi viskoznosti

Ključni: Gregl, LET, razlaga

ménéďžment -a m sistematična in analitična miselna dejavnost poveljujočih, ki obsega usklajevanje kadrovskih, materialnih in finančnih virov s cilji organizacije, povezovanje vojske z zunanjim okoljem in odzivanje na potrebe družbe

Ključni: Mojca, razlaga

merilnik hitrósti -a -- m instrument, ki kaže odčitano hitrost letalnika

Ključni: Gregl, LET, razlaga

merilnik oddáljenosti -a -- m navigacijska naprava, ki na podlagi časa, potrebnega, da se vrne odbiti radarski signal od naprave na Zemlji, določi oddaljenost letala

Ključni: Gregl, LET, razlaga

merilni prôstor vetrôvnika -ega -óra -- m poseben prostor v vetrovniku z ustrežno hitrostjo, tlakom, gostoto in temperaturo zraka, v katerega se med meritvijo pritrudi model letala

Ključni: Gregl, LET, razlaga

meteorolóška enôta -e -e ž enota, ki s sondo, obešeno na meteorološki balon, ugotavlja smer in hitrost vetra, temperaturo zraka, zračni tlak za določanje pogojev streljanja kopenske vojske, zračne obrambe, vojaškega letalstva

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

meteorolóška postája -e -e ž postaja, ki z meteorološkim balonom pridobiva meteorološke podatke, jih hrani, obdeluje, z njimi oskrbuje vojsko, pripravlja meteorološki bilten

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

meteorolóški biltén -ega -a m bilten, sestavljen na podlagi podatkov, pridobljenih z meteorološko sondo

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

meteorolóški poprávek -ega -vka m popravek smeri in daljine zaradi odstopanja balistične gostote, balistične temperature zraka, smeri in hitrosti vetra

Ključa: Poje, razlaga

meteorolóški rádar -ega -ja m radar za sprejemanje podatkov, ki jih oddaja meteorološka sonda

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

meteorolóško-balistični poprávek -ega -vka m popravek smeri in daljine zaradi odstopanja meteoroloških, balističnih in drugih podatkov streljanja od tabličnih

Ključa: Poje, razlaga

mêtna razdálja rôčne bómbe -e -e -- -- ž občutljiva eksplozivna snov, ki ob udarcu udarne igle eksplodira in aktivira eksplozivno polnitev ročne bombe

Ključa: ales, razlaga

mína -e ž **1.** telo z ohišjem, eksplozivnim polnjenjem in vžigalnikom, ki se polaga, nastavlja v zemljo, vodo za rušenje objektov, onesposabljanje ali uničevanje žive sile in tehničnih sredstev

S: fugása

2. projektil s krilci, ki se izstreljuje iz minometa, bazuke ali ročnega metalca za onesposabljanje, uničevanje žive sile in tehničnih sredstev ali rušenje objektov

S: fugása

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

mína bazúke -e -- ž → bazúčna mína

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

mína iz plástične snoví -e -- -- -- ž → plástična mína

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

mína kasétnica -e -e ž mína s kasetno bojno glavo

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

mína presenéčenja -e -- ž specialna mína za uničevanje žive sile nasprotnika, nameščena tam, kjer se najmanj pričakuje

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

mína s kerámíčnim ohišjem -e -- -- -- ž protipehotna ali protitankovska mína z ohišjem iz keramike

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

mína za osvetljevánje -e -- -- ž projektil, sestavljen iz srajčke, dvojnodelujočega vžigalnika, izmetnega polnjenja in svetleče bakle s padalom za osvetljevanje bojišča

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

mína z bližínskím vžigálníkom -e -- -- -- ž → tempírna mína

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

mína z zadržáním delovánjem -e -- -- ž mína presenečenja z vžigalnikom z upočasnitvijo za onesposabljanje mostov, tunelov in drugih objektov

S: mína z zadržáním učínikom

Ključa: Poje, razlaga

mína z zadržáním učínikom -e -- -- -- ž → mína z zadržáním delovánjem

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

minêrska enôta -e -e ž vojaška enota, ki polaga in odstranjuje mine, eksploziv

Ključí: ales, Mojca, razlaga

mínibrzostrelka -e ž majhna brzostrelka z zložljivim kopitom, pomanjšano cevjo, skrajšanim nabojnikom, po načinu nošenja podobna pištoli

Ključa: ales, razlaga

ministrstvo za nótranje zadéve -a -- -- -- s **K: MNZ** strukturirani del izvršilne veje oblasti, namenjen izvajanju notranjevarnostnih in nekaterih upravno-administrativnih notranjih nalog

Ključa: Prezelj, razlaga

ministrstvo za obrámbó -a -- -- s **K: MO** strukturirani del izvršilne veje oblasti, namenjen izvajanju obrambnih nalog

Ključí: DRUŽB, ORG, Prezelj, razlaga

minomèt -éta m gladkocevno orožje za ognjeno podporo, ki se polni skozi ustje cevi in izstreljuje mine z elevacijskimi koti, večjimi od 45°

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

minometálec -lca m član posadke minometa

Ključí: KADRI, OBOR, Poje, razlaga

minometálka -e ž članica posadke minometa

Ključí: KADRI, OBOR, Poje, razlaga

minométna čéta -e -e ž samostojna osnovna organizacijska enota ali enota v sestavi pehotnega bataljona za ognjeno podporo, sestavljena iz poveljstva, poveljniških in ognjenih vodov

Ključí: ORG, Poje, razlaga, TAKT

minométna mína -e -e ž projektil s krilci, srajčko z eksplozivnim polnjenjem, vžigalnikom, stabilizatorjem, osnovnim in dopolnilnim smodniškim polnjenjem, ki se izstreli iz minometa

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

minométna podpóra -e -e ž ognjeno delovanje minometne enote na nasprotnikove kopenske, pomorske, zračnodesantne sile, objekte za podporo lastnih sil v boju

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

minométni blažilnik -ega -a m pri nekaterih minometih hidravlični sistem za blažitev trzanja in vračanja cevi v prvotno lego med streljanjem

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

minométni járek -ega -rka m del minometnega zaklona, vkopan v zemljo za zaščito posadke in streliva

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

minométni ôgenj -ega ôgnja m ognjeno delovanje minometa ali minometne enote

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

minométni podstávek -ega -vka m del minometa, na katerega se naslanja cev med streljanjem, prenaša pritisk smodniških plinov v cevi in tako zmanjšuje pritisk na tla

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

minométni položáj -ega -a m mesto, kjer je nameščen minomet za ognjeno delovanje

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

minométni zaklòn -ega -ôna m objekt za zaščito enega ali več vojakov in minometa, navadno izkopan v zemljo

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

mlájša vódnica -e -e ž v Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi najvišji čin za vojakinje, za stopnjo višji od desetnice

Ključa: ČIN, razlaga

mlájši vódnik -ega -a m v Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi najvišji čin za vojake, za stopnjo višji od desetnika

Ključa: ČIN, razlaga

MNZ -ja [mənəzə] m kratica → ministrstvo za nótranje zadéve

Ključí: DRUŽB, Prezelj, razlaga

MO MO-ja [emó emója] m kratica → **ministrstvo za obrambo**

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

mobilizácija -e ž postopki in aktivnosti, s katerimi se celotne kadrovske in materialne zmogljivosti vojske načrtno in organizirano privede v stanje pripravljenosti za izvajanje namenskih nalog, na primer vpoklic stalne in rezervne sestave ter sredstev iz popisa, razdelitev oborožitve, streliva in opreme

Ključni: DRUŽB, Mojca, razlaga

mobilizácijske pripráve -ih -av ž mn. aktivnosti za načrtno in učinkovito mobilizacijo sil vojske za vojaško obrambo, ki obsegajo načrtovanje mobilizacije, razporeditev državljanov in kadrovske popolnitev, materialne in druge priprave

Ključni: Mojca, razlaga

mobilizácijski načrt -ega -a m načrt za izvajanje mobilizacije vojske, s katerim so določeni nosilci načrtovanja, lokacije, mirnodobna zbirališča, kategorije pripravljenosti ter ukrepi in aktivnosti za izvedbo mobilizacije poveljstev in enot vojske

Ključni: KADRI, Mojca, razlaga

mobilizácijsko zbirališče -ega -a s območje, na katerem se izvaja mobilizacija enote

Ključni: Mojca, razlaga

modél za meritve -a -- -- m model letala, ki mora biti geometrično podoben pravemu letalu

Ključni: Gregl, LET, razlaga

momént propélerja -ênta -- m moment aerodinamičnih sil na krakih, okoli osi propelerja

Ključni: Gregl, LET, razlaga

môrska mína -e -e ž mina, ki se položi v morje za uničevanje plovnih objektov

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

móstna enôta -e -e ž inženirska enota, usposobljena za premagovanje naravnih ovir z lansirnimi mostovi

Ključni: ales, Mojca, razlaga

mótenje -a s ognjeno delovanje artilerije, ki cilj vznemirja, izčrpava, otežuje njegovo delovanje in povzroča do 10-odstotne izgube

Ključni: Poje, razlaga

motivácija -e ž pripravljenost posameznika za doseganje ciljev vojske z lastnim zgledom, s prepričanjem v upravičenost uporabe vojske, z ustvarjanjem povezanega kolektiva, s sistemom nagrajevanja in kaznovanja

Ključni: Mojca, razlaga, VIP

motorizírana enôta -e -e ž pehotna enota, izurjena za pehotno bojevanje in opremljena s transportnimi vozili ali lahкими oklepnimi transporterji za hitrejše premikanje do bojišča in na njem

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

motorizírana pehôta -e -e ž pehota, opremljena z bojnimi vozili pehote, ki z vkrcanimi vojaki sledi oklepnim enotam in skupaj s tanki zagotavlja ognjeno podporo izkrcanim vojakom

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

motorizírana pehôtna enôta -e -e -e ž pehotna enota, izurjena za pehotno bojevanje in opremljena s transportnimi vozili ali lahкими oklepnimi transporterji za hitrejše premikanje do bojišča in na njem

Ključni: ales, Mojca, razlaga

motórni zmáj -ega -a m zmaj z lastnim pogonom, ki ima še podvozje, sedež in motor s propelerjem

Ključni: Gregl, LET, razlaga

motórska góndola -e -e ž aerodinamično oblikovano ohišje motorja

Ključni: Gregl, LET, razlaga

motórski instrumènt -ega -ênta m instrument za nadzor pravilnega delovanja motorja

Ključni: Gregl, LET, razlaga

móžnar -ja m zgod. artilerijsko orožje velikega kalibra z zelo kratko cevjo, ki ga z razvojem tehnologije nadomesti minomet

Ključni: ales, OBOR, razlaga

móžnosti za delovánje -i -- -- ž mn. možnosti, ki zagotavljajo, da se vojaške sile pravočasno, načrtno in organizirano pripravijo za uresničevanje svojega poslanstva, kar vključuje zagotovitev kadrovskih, materialnih in finančnih virov, vojaško obveščevalno dejavnost, razvoj in opremljanje, načrtovanje uporabe, mobilizacijske priprave in načrtovanje operativnega razvoja, vojaško izobraževanje in usposabljanje, pripravljenost vojske, načrtovanje konsolidacije, podporo države gostiteljice, ureditev prostora in ohranjanje vzdržljivosti sil

Ključni: Mojca, razlaga

nabòj -ôja m s smodnikom napolnjen, navadno kovinski tulec z vžigalno kapico in s projektilom

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

nabójnik -a m priprava, navadno v obliki škatlice, za vlaganje nabojev v strelno orožje

S: magazin

Ključni: ales, razlaga

nacionálna obrámba -e -e ž zmogljivost države za branjenje pred vojaškimi grožnjami, tudi pred številnimi nevojaškimi grožnjami

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

nacionálna várnost -e -i ž stanje večje ali manjše ogroženosti prebivalstva, ozemlja, državnih, družbenih institucij in ključne infrastrukture v okviru države

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga, STRAT

nacionální podpórni elemènt -ega -ega -ênta m **K:** NPE zagotovitev delovanja v večnacionalnem okolju, ki vsebuje organizacijo in uskladitev sprejema in namestitve osebja, ki prihaja v območje delovanja ali se od tam vrača, med operacijo pa zagotovitev neprekinjene nacionalne logistične podpore ter uskladitev logistične podpore države gostiteljice, večnacionalno logistično podporo ali podporo iz civilnih virov

Ključni: Mojca, ORG, razlaga

nacionální várnostní sistém -ega -ega -a m sistem za doseganje nacionalnovarnostnih ciljev, ki ga sestavlja več različnih med seboj povezanih organov

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga, STRAT

načêla vojskovánja načêl -- s mn. načela, ki usmerjajo poveljnike pri odločanju in vodenju bojnih delovanj, npr. ohranjanje morale, izbira cilja, osredotočenost, napadalnost, svoboda delovanja, gospodarnost, presenečenje, varnost, enostavnost in prilagodljivost

Ključni: Mojca, razlaga

načrtovánje uporábe -a -- s aktivnost, ki poteka za uporabo vojaških sil za vojaško obrambo in druge naloge, s katerimi se uresničuje obrambna strategija države

Ključni: Mojca, razlaga

načrt uporábe -a -- m dokument obrambnega načrta države, ki določa način izvajanja ukrepov pripravljenosti, priprave in izvajanje mobilizacije ter delovanje vojske ob različnih oblikah vojaških in drugih groženj

Ključni: Mojca, razlaga

nàddesétnica -e ž v Slovenski vojski najvišji čin za vojakinje in slušateljice vojaških šol, za stopnjo višji od desetnice, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR4

Ključa: ČIN, razlaga

nàddesétnik -a m v Slovenski vojski najvišji čin za vojake in slušatelje vojaških šol, za stopnjo višji od desetnika, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR4

Ključa: ČIN, razlaga

nàdkalíbrski projektíl -ega -a m projektíl, pri katerem je kaliber večji od kalibra cevi ali lanserja, iz katerih se izstreli

Ključa: Poje, razlaga

nàdkrítíčni vpádni kót -ega -ega -a m vpadni kot, ki je večji od kritičnega vpadnega kota

Ključa: LET, razlaga

nadmôrska višína -e -e ž višína, računana od povprečne morske gladine

Ključí: Gregl, LET, razlaga

nàdporóčnica -e ž v Slovenski vojski častniški čin, za stopnjo višji od poročnice in za stopnjo nižji od stotnice, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF1

Ključa: ČIN, razlaga

nàdporóčnik -a m v Slovenski vojski častniški čin, za stopnjo višji od poročnika in za stopnjo nižji od stotnika, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF1

Ključa: ČIN, razlaga

nadzórník letênja -a -- m pooblaščena oseba za nadzor in vodenje zračnega prometa, ki mora skrbeti za pravilno varno razdaljo med letali v vseh fazah leta, tako pri letenju po instrumentih kot pri vizualnem letenju

Ključí: Gregl, LET, razlaga

nadzorováni zráčni prôstor -ega -ega -óra m zračni prostor, v katerem sta zagotovljena nadzor in vodenje zračnega prometa v vseh razmerah letenja

Ključí: Gregl, LET, razlaga

nadzòr zráčnega prostóra -ôra -- -- m stalno sistematično opazovanje zračnega prostora z elektronskimi, optičnimi in drugimi sredstvi za pravočasno odkrivanje, identifikacijo in ugotavljanje preletov vseh objektov v zračnem prostoru države in dostopnih smereh, ki zagotavlja izčrpne in podrobne informacije o situaciji, podporo poveljnikom pri odločanju, posredovanje opozoril o zračni nevarnosti v realnem času vsem uporabnikom, vključno s sistemom za obveščanje in alarmiranje civilnega prebivalstva, ter za vodenje delovanja oborožitvenih sistemov

Ključí: Mojca, razlaga, STRAT

nàdzvóčna hitróst -e -i ž hitrost, večja od hitrosti zvoka pri določeni temperaturi zraka

Ključí: Gregl, LET, razlaga

nàdzvóčni vetrôvnik -ega -a m vetrovnik, pri katerem se lahko v merilnem prostoru dosežejo hitrosti, večje od hitrosti zvoka

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

nàdzvóčno letálo -ega -a s letalo, ki lahko leti hitreje od zvočne hitrosti

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

nagíb letála -a -- m kot krila letala glede na vodoravno ravnino

Ključí: Gregl, LET, razlaga

nàjmánjša hitróst letála -e -i -- ž najmanjša hitrost, pri kateri se letalo lahko obdrži v vodoravnem letu naravnost

Ključí: Gregl, LET, razlaga

nàjvéčja vzlétna mása letála -e -e -e -- ž največja dovoljena masa letala pri vzletu

Ključni: Gregl, LET, razlaga

nalónski kót cílja -ega -a -- m navpični kot med horizontom stojišča (opazovalnice, položaja) in ciljem streljanja, ki se meri z višinsko napravo instrumenta s točno določeno ničlo

Ključni: Poje, razlaga

nalétna mína -e -e ž mina, ki eksplodira že pod majhno maso ali pritiskom, namenjena za uničevanje pehote

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

naménsko organizíranje -ega -a s temeljno načelo oblikovanja sil za vse načine in vrste delovanja, ki določa, da se sile organizirajo glede na svoje poslanstvo, prostor in koncept skupnih združenih namenskih sil

Ključni: Mojca, razlaga

namerílec artileríjskega oróžja -lca -- -- m član posadke ognjenega orožja, ki nastavlja strelne elemente na namerilni napravi, izvaja merjenje na cilj ali pomožno namerilno točko in odvisno od konstrukcije orožja tudi proženje

Ključni: Poje, razlaga

namerílec minométa -lca -- m član posadke minometa, ki nastavlja strelne elemente na namerilni napravi in meri na pomožno namerilno točko

Ključni: Poje, razlaga

namerílec na artileríjskem oróžju -lca -- -- -- m član posadke artilerijskega orožja, ki nastavlja strelne elemente na namerilni napravi in meri na cilj ali na pomožno namerilno točko

Ključni: Poje, razlaga

namíšljeni réper -ega -ja m mesto srednjega zadetka s trenutno-fugasnimi projektili, določeno z laserskim daljinomerom, opazovalnim radarjem ali z dvostranskim opazovanjem

S: fiktívni réper

Ključni: Poje, razlaga

napàd -áda m ofenzívno delovanje, katerega cilji so poraz sovražnika, zavzetje prostora, pridobivanje informacij, onemogočanje dostopa do virov oskrbe, preusmerjanje sovražnika od težišča delovanja, zavajanje, zadrževanje sovražnika na določenem območju, preprečevanje premestitve sovražnikovih sil

Ključni: Mojca, razlaga, TAKT

napadálnost -i ž strateško, operativno in taktično načelo vojskovanja, ki se upošteva pri vseh načinih in vrstah bojnega delovanja, tudi ko ima na začetku pobudo sovražnik, in se uveljavlja s hitrimi manevri, z napadi in izkoriščanjem uspehov

Ključni: Mojca, razlaga

napádna rōčna bōmba -e -e -e ž → ofenzívna rōčna bōmba

Ključni: ales, razlaga

napéta púška -e -e ž puška, pripravljena za strel, z nabojem v ležišču naboja, udarnim kladivcem v zadnjem položaju, ki se ob pritisku strelca na sprožilec sprosti, udari po udarni igli in aktivira naboj

Ključni: ales, Ctpuška, razlaga

napráva za zavzémanje nagíba ceví -e -- -- -- -- ž del lafete artilerijskega orožja za premikanje cevi v navpični ravnini

Ključni: Poje, razlaga

napráva za zavzémanje smerí ceví -e -- -- -- -- ž del lafete artilerijskega orožja za premikanje cevi v vodoravni ravnini

Ključa: Poje, razlaga

narédnik -a m v Kraljevini Jugoslaviji podčastniški čin, za stopnjo višji od podnarednika

Ključ: razlaga

narodnoosvobodilna vôjska -e -e ž oborožena struktura, katere cilj je narodna osvoboditev

Ključ: DRUŽB, Prezelj, razlaga

naslôvni čin -ega -a m v obdobju 1995–2002, v Slovenski vojski čin, ki ga pridobijo podčastniki, častniki in delavci Ministrstva Republike Slovenije za obrambo, ki opravljajo vojaško službo na dolžnosti, za katero se zahteva višji čin od njihovega

S: strok. pog. srební čin

Ključa: ČIN, razlaga

nasprótni potísk propélerja -ega -a -- m kot koraka propelerja, ki povzroči nasprotni potisk, kar je uporabno samo na tleh po pristanku

Ključ: Gregl, LET, razlaga

nastávni kót -ega -a m kot, pod katerim je krilo pritrjeno na trup letala

Ključ: Gregl, LET, razlaga

navájanje helikópterskih enôt -a -- -- s varno usmerjanje helikopterske enote na naprej označeno pristajalno mesto

Ključ: ales, Mojca, razlaga

navigácijska kárta -e -e ž zemljevidu podobna karta, na kateri so vsi podatki, ki so potrebni, da sme letalo leteti v nadzorovanem zračnem prostoru

Ključ: Gregl, LET, razlaga

navigácijska opréma -e -e ž vsa oprema na letalu in na tleh, ki se uporablja za navigacijo

Ključ: Gregl, LET, razlaga

navpična ós -e osí ž os letala, ki leži v simetrijski ravnini, gre skozi masno središče in je usmerjena navzdol

Ključ: Gregl, LET, razlaga

navpični lét -ega léta m letenje letalnika samo v navpični smeri

Ključ: Gregl, LET, razlaga, VTEH

navpični vzlét in pristánek -ega vzléta -- -nka m vzlet in pristonek letalnika v navpični smeri tako, da ni vodoravne komponente hitrosti glede na tla

Ključ: Gregl, LET, razlaga

nèaktivni artilerijski cílj -ega -ega -a m artilerijski cilj, na katerem ni vojaških dejavnosti

Ključa: Poje, razlaga

nèeksplodírana mína -e -e ž mina, ki ni eksplodirala

Ključ: Poje, razlaga, TAKT, VTEH

nèeksplodírani projektíl -ega -a m projektíl, ki zaradi napake ni eksplodiral

Ključ: Poje, razlaga, VTEH

négativna púščica -e -e ž puščica, pri kateri je aerodinamična os nagnjena v smer leta

Ključ: Gregl, LET, razlaga

négativni naklónski kót cílja -ega -ega -a -- m naklonski kot z negativno vrednostjo, kadar je cilj streljanja pod horizontom stojišča

Ključa: Poje, razlaga

nèkontaktna mína -e -e ž mina z nekontaktnim vžigalnikom

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

nèkontáktni vžigálnik -ega -a m vžigalnik, ki za svoje delovanje ne potrebuje neposrednega kontakta s ciljem, ampak se aktivira v bližini cilja pod njegovim neposrednim vplivom ali po določenem času od izstrelitve projektila

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

nèkovínska mína -e -e ž protipehotna ali protitankovska mina s plastičnim, lesenim ohišjem

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

nèmagnétna mína -e -e ž mina za onesposabljanje tankov in drugih oklepnih vozil, pri kateri je ohišje izdelano iz materiala, ki ga ni mogoče odkriti z iskalcem kovinskih min

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

nèopazováni artilerijski cilj -ega -ega -a m artilerijski cilj, ki ga v času streljanja ni mogoče opazovati

Ključni: Poje, razlaga

nèposrédna artilerijska podpóra -e -e -e ž ognjeno delovanje artilerije na cilje, ki neposredno vpliva na potek bojevanja podpirane enote

Ključni: Poje, razlaga

nèposrédno artilerijsko stréljanje -ega -ega -a s artilerijsko streljanje, pri katerem se merjenje smeri in opazovanje rezultatov streljanja opravlja neposredno z mesta namestitve orožja

Ključni: Poje, razlaga

nèpremeštljive síle -ih síl ž mn. vojaške síle, organizirane, opremljene in usposobljene za uresničevanje vojaškega poslanstva na nacionalnem ozemlju ali v njegovi neposredni bližini

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

nèpremična artilerijska opazoválnica -e -e -e ž artilerijska opazovalnica, ki je ves čas streljanja na istem mestu

Ključni: Poje, razlaga

nèpremični artilerijski cilj -ega -ega -a m artilerijski cilj, ki se ne glede na možnost premikanja v času streljanja ne premika

Ključni: Poje, razlaga

nèpremični tòp -ega tòpa m top, stalno nameščen na določenem mestu

Ključni: OBOR, Poje, razlaga, TAKT

nèpremični zapórni ôgenj -ega -ega ôgnja m enolinijski ogenj za preprečevanje premika pehote s tanki ali brez tankov in izkrcavanja desantnih sil na obalo

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

nèrotirajóča mína -e -e ž minometna mina, ki vzdržuje stabilnost leta po tirnici s krilci, ne z vrtenjem okoli svoje osi

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

nètrzájni tòp -ega tòpa m top, ki deluje po reakcijskem principu in pri katerem cev ne trza, ko projektil izleti iz cevi

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

nètrzájnotopôvski vòd -ega vóda m enota pehote, ki ima v svoji sestavi 3 do 6 netrzajnih topov

Ključni: ORG, Poje, razlaga

nèusmérjeni rádijski signál -ega -ega -a m radijski signal oddajnika, ki ima v vseh smereh enako jakost

Ključni: Gregl, LET, razlaga

nevtralizácija -e ž ognjeno delovanje artilerije, s katerim se nasprotnik popolnoma ali delno za daljši ali krajši čas bojno onesposobi

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

nevtralizirana mína -e -e ž mina, onesposobljena za bojno delovanje

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

nèzakríti artileríjski cílj -ega -ega -a m artilerijski cilj znotraj varnostne tirnice projektila, ki je ne glede na naravne ali umetne objekte tako zavarovan, da ga je mogoče zadeti

Ključni: Poje, razlaga

nèzavarováni vžigálnik -ega -a m vžigalnik, ki nima fizične izolacije med inicialno in detonatorsko kapico in detonatorjem, kar lahko povzroči njegovo predčasno aktiviranje

Ključni: Poje, razlaga

nítrocelulózni smodník -ega -a m enobazni malodimni smodnik za smodniška polnjenja nabojev pištol, pušk in avtomatskega orožja kalibra do 30 mm, izdelan iz nitroceluloze

Ključni: ales, OBOR, razlaga

nítroglicerínski smodník -ega -a m dvobazni malodimni smodnik za minometno strelivo, izdelan iz nitroceluloze in tekočega eksploziva, navadno nitroglicerina, ki je zato na udarce občutljivejši od nitroceluloznega smodnika

Ključni: ales, OBOR, razlaga

nítrogvanidínski smodník -ega -a m trobazni malodimni smodnik za smodniška polnjenja topov srednje in velike moči, kot so protiletalski, protioklepni, ladijski in obalni, izdelan iz nitroceluloze, nitroglicerina in nitrogvanidina

Ključni: ales, razlaga

nizkokrílник -a m enokrílник, pri katerem je krilo nameščeno na spodnjem delu trupa

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

nížja vojáška uslužbenka -e -e -e ž v Slovenski vojski vojaška oseba, po položaju enakovredna podčastniku, ki opravlja pravne, kadrovske, tehnične, finančne, zdravstvene, informacijske, glasbene naloge, določene s formacijami, ali na določenih delovnih mestih na ministrstvu za obrambo, na katerih se v skladu z zakonom opravlja vojaška služba

Ključni: ČIN, razlaga

nížji vojáški uslužbenec -ega -ega -nca m v Slovenski vojski vojaška oseba, po položaju enakovredna podčastniku, ki opravlja pravne, kadrovske, tehnične, finančne, zdravstvene, informacijske, glasbene naloge, določene s formacijami, ali na določenih delovnih mestih na ministrstvu za obrambo, na katerih se v skladu z zakonom opravlja vojaška služba

Ključni: ČIN, razlaga

nôčni lét -ega léta m let v času med sončnim zahodom in sončnim vzhodom, ki je vsak dan točno določen

Ključni: Gregl, LET, razlaga

nôga podvózja -e -- ž del podvozja, na katerega je pritrjeno kolo

Ključni: Gregl, LET, razlaga

normálna geodétska nalóga -e -e -e ž določanje pravokotnih koordinat neznane točke na podlagi znanih pravokotnih koordinat ene točke, izmerjenega pravokotnega azimuta na neznano točko in izmerjene razdalje med točkama

Ključni: Poje, razlaga

normální snòp -ega snôpa m snop, pri katerem so cevi artilerijskega orožja usmerjene tako, da njihov medsebojni položaj zagotavlja razporeditev zadetkov po povprečni coni uspešnega delovanja delcev projektila

Ključni: Poje, razlaga

normálni tláčni skòk -ega -ega skóka m tlačni skok, ki se najprej pojavi na zgornji površini krila letala, ki leti s podzvočno hitrostjo, lokalna hitrost pa preseže zvočno hitrost, nastane tudi v konvergentno-divergentni šobi brez ustreznega spreminjanja prereza

Ključí: Gregl, LET, razlaga

nosílec motórja -lca -- m posebna konstrukcija na krilu ali nosu letala, na katero je pritrjen motor

Ključí: Gregl, LET, razlaga

nósna nôga -e -e ž sprednja noga pri letalu, ki ima tricikelsko podvozje

Ključí: Gregl, LET, razlaga

nósno koló -ega -ésa s kolo na nosni nogi

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

nótranja balístika -e -e ž veja balistike, ki proučuje gibanje projektilov v cevi, učinek smodniških plinov na projektil, reakcijo na orožje in konstrukcijo cevi

Ključí: Poje, razlaga, VTEH

nótranji urèz -ega -éza m določanje koordinat iskane točke z merjenjem smeri proti trem znanim točkam

Ključá: Poje, razlaga

nótranji vžigálnik -ega -a m vžigalnik, nameščen v notranjosti minsko-eksplozivnega sredstva

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

obálna artileríja -e -e ž **1.** artilerijsko orožje z velikim kalibrom in velikim dometom, namenjeno za obrambo obale, ognjeno podporo lastnim silam na obali in obstreljevanje sovražnikovih ladij na morju

2. vojaška enota, oborožena in izurjena s takim artilerijskim orožjem

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

obálna artilerijska bateríja -e -e -e ž osnovna ognjena enota obalne artilerije s 4 do 6 orožji istega kalibra za samostojno izvršitev ognjenih nalog na morju in kopnem

Ključá: Poje, razlaga

obálna rakétna bateríja -e -e -e ž osnovna ognjena in taktična enota v sestavi obalne artilerije ali obrambe obale, oborožena z raketami

Ključá: Poje, razlaga

obální tòp -ega tópa m top obalne artilerije, tehnično opremljen za streljanje na cilje na morju, na kopnem in v zraku

Ključá: Poje, razlaga

oblegoválna artileríja -e -e ž artilerijsko orožje velikega kalibra za daljše ognjeno delovanje na določen cilj

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

obnôva motórja -e -- ž točno določen temeljit pregled motorja in zamenjava preveč obrabljenih delov, po katerem dobi motor zopet celotno dovoljeno dobo delovanja

Ključí: Gregl, LET, razlaga

obnôva po konflíktu -e -- -- ž stabilizacijsko delovanje, ki obsega vojaške, diplomatske, ekonomske in humanitarne aktivnosti, namenjene zagotovitvi varnosti, reda in vzpostavitvi javnih funkcij ter ustvarjanju možnosti za prehod od vojaškega k civilnemu nadzoru

Ključá: Mojca, razlaga

oborožêna síla -e -e ž **1.** operativna struktura, namenjena izvajanju oboroženih operacij

2. mn. del nacionalnovarnostnega sistema, ki zagotavlja vojaško obrambo države, navadno sestavljen iz treh vej: kopenske vojske, vojne mornarice in vojnega letalstva

Ključá: Prezelj, razlaga

obrámba obmóčja -e -- ž defenzívno delovanje, usmerjeno v ohranjanje prostora, pri čemer gre za spopad s sovražnikom na zaporedno povezanih položajih, s katerih se ga uniči, v glavnem s pomočjo ognjenega delovanja

Ključa: Mojca, razlaga

obrámbni načrt -ega -a m celota organizacijskih, kadrovskih, materialnih in drugih rešitev, s katerimi se zagotavlja postopen, organiziran in usklajen prehod na delovanje v izrednem in vojnem stanju, načrtuje opravljanje določenih nalog oziroma proizvodnje in storitev v času izvajanja mobilizacije in v vojnem stanju ter določa organizacijo in način dela, tako da se zagotovi nepretrgano opravljanje dejavnosti organa oziroma organizacije

Ključa: Mojca, razlaga

obrámbni systém -ega -a m struktura za doseganje obrambnih ciljev, ki obsega vojaške in nevojaške komponente

Ključ: DRUŽB, Prezelj, razlaga

obrñjena geodétska nalóga -e -e -e ž določanje pravokotnega azimuta in razdalje med dvema znanima točkama na podlagi njunih pravokotnih koordinat

Ključa: Poje, razlaga

obtěžba kríla -e -- ž teža letala, deljena s tlorisno površino krila

Ključ: Gregl, LET, razlaga

obveščevalna zagotovítev -e -tve ž ukrepi, postopki in aktivnosti, ki se izvajajo za spoznavanje zemljišča in vremena, za razumevanje sovražnikovih dejavnosti, zmogljivosti, namer

Ključa: Mojca, razlaga

obveščevalni cíklus -ega -a m opredelitev obveščevalnih zahtev in načrtovanje, zbiranje in obdelava obveščevalnih informacij ter njihovo širjenje oziroma posredovanje uporabnikom

Ključa: Mojca, razlaga

obveščevalni víri -ih -ov m mn. človeški viri, slikovna in pisna gradiva, tehnična sredstva, sredstva zvez, radarji, javni viri in zaplenjena tehnična sredstva ter oprema

Ključa: Mojca, razlaga

odčitana hitróst letála -e -i -- ž hitrost, odčitana na merilniku hitrosti, pri čemer se upošteva samo popravek zaradi morebitne napake instrumenta

Ključ: Gregl, LET, razlaga

odčitana višína -e -e ž višina letala, ki se odčita na višinomeru

Ključ: Gregl, LET, razlaga

odčitano máchovo števílo -ega -ega -a [máhovo] in **odčitano Máchovo števílo** -ega -ega -a s machovo število, odčitano na machmetru, pri čemer se upošteva samo popravek zaradi morebitne napake instrumenta

Ključ: Gregl, LET, razlaga

oddélek -lka m vojaška enota, sestavljena iz 8 do 16 vojakov, ki ji poveljuje vodnik

S: sékcija

Ključ: ales, Mojca, ORG, razlaga

oddélek nètrzájnih tóпов -lka -- -- m enota pehote, ki ima v svoji sestavi 1 do 2 netr Zajna topa

Ključ: ORG, Poje, razlaga

odločilno delováñje -ega -a s bojno delovanje, ki vključuje aktivnosti, ki vodijo k uresničitvi poslanstva enote

Ključa: Mojca, razlaga

odpravljanje posledic nesréc -a -- -- s nujni ukrepi in dejavnosti pri zagotavljanju osnovnih razmer za življenje po nesreči ter zagotovitev možnosti za trajno obnovo prizadetega območja

Ključa: Mojca, razlaga

odród -éda m nestalna vojaška formacija, sestavljena posebej za določen namen oz. nalogo, navadno sestavljena iz vodov oz. čet

Ključa: ales, Mojca, ORG, razlaga

odsesávanje mējne plasti -a -- -- s odsesavanje zraka skozi veliko število luknjic na površini krila, da se zmanjša upor zaradi trenja in istočasno prepreči odtrganje mejne plasti

Ključa: Gregl, LET, razlaga, VTEH

odskóčna mína -e -e ž protipehotna mina z izmetnim polnjenjem, ki se zakoplje in po aktiviranju izskoči iz zemlje za uničevanje žive sile

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

odskóčni kót -ega -a m kot med linijo streljanja in izhodiščno linijo projektila

Ključa: Poje, razlaga

odvód smodníških plínov -óda -- -- m sistem delovanja večine avtomatskega orožja, pri katerem cikel avtomatike, sestavljen iz odmetavanja praznega tulca, napenjanja kladivca in ponovnega polnjenja orožja, poteka s pomočjo smodniških plinov

Ključa: ales, razlaga, VTEH

odzivne síle -ih síl ž mn. namensko organiziran taktični sestav, namenjen obrambi pomembnih območij in infrastrukture, zagotavljanju razmer za mobiliziranje in razvoj sil, boju proti terorizmu in delovanju proti drugim oblikam nevojaških groženj, sodelovanju v zaščiti in reševanju ter posredovanju v sestavi zavezniških sil na kriznih območjih

Ključa: Mojca, ORG, razlaga

ofenzívna rôčna bómbo -e -e -e ž ročna bomba z omejenim območjem učinka, ki se lahko uporablja v odprtem prostoru

S: napádna rôčna bómbo

Ključa: ales, razlaga

ofenzívno delovánje -ega -a s bojno delovanje, katerega cilj je poraziti sovražnika z vsiljevanjem poveljnikove volje in uporabo osredotočene bojne moči

Ključa: Mojca, razlaga

ofenzívno informacijsko delovánje -ega -ega -a s vplivanje na sovražnikove informacije, sistem poveljevanja in kontrole ter na komunikacijski in informacijski sistem pri prizadevanju za doseg nekega cilja ali soočanju z vojaško grožnjo

Ključa: Mojca, razlaga

ognjéna bateríja -e -e ž osnovna artilerijska enota v moči čete, oborožena z artilerijskimi orožji različnih kalibrov, navadno havbicami, namenjena ognjeni podpori enot

Ključa: ales, Mojca, ORG, razlaga

ognjéna ekípa -e -e ž najmanjša taktična vojaška enota, navadno sestavljena iz 3 do 12 vojakov

Ključa: ales, Mojca, razlaga

ognjéna enóta -e -e ž enota, oborožena z artilerijskim orožjem

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

ognjéna móč oróžja -e močí -- ž število nabojev z določenim kalibrom, ki jih orožje izstrela v časovni enoti

Ključa: ales, OBOR, Poje, razlaga

ognjéna planšéta -e -e ž *planšeta v merilu 1 : 12500, 1 : 25000 ali 1 : 5000, na kateri so narisani elementi bojne razporeditve (ognjeni položaji, opazovalnice, cilji, reperji), osnovna smer, ognjeni sektor za določanje strelnih elementov*

Ključa: Poje, razlaga

ognjéna podpóra -e -e ž *skupna in usklajena uporaba ognjenega delovanja kopenskih, mornariških in zračnih bojnih sistemov in delovanja ofenzivnih sistemov elektronskega bojevanja ter neubojskih sredstev na cilje na kopnem ali morju, pri čemer je njen cilj motenje, onemogočanje, zadrževanje, nevtraliziranje ali uničenje sovražnikovih sil ter bojnih funkcij in sredstev za doseganje operativnih in taktičnih ciljev*

Ključ: Mojca, OBOR, Poje, razlaga, TAKT

ognjéna skupína -e -e ž *najmanjša vojaška enota, navadno sestavljena iz 3 do 8 vojakov, ki ji poveljuje desetnik*

Ključ: ales, Mojca, razlaga

ognjéni oddélek -ega -lka m *najmanjša ognjena enota z enim artilerijskim orožjem, ki mu strežejo poveljnik in posadka*

Ključa: Poje, razlaga

ognjéni položáj -ega -a m *prostor, na katerem se razporejajo artilerijska orožja ali se predvideva njihovo razporejanje za ognjeno podporo ali protioklepni boj*

Ključ: Poje, razlaga, TAKT

ognjéni udár -ega -a m *kombinacija hitrega in sistematičnega streljanja*

Ključ: Poje, razlaga, TAKT

ognjéni vòd -ega vóda m *enota v sestavi artilerijske baterije, sestavljena iz 3 do 4 ognjenih oddelkov*

Ključ: ORG, Poje, razlaga

ognjéno oróžje -ega -a s *orožje, pri katerem projektil dobi potrebno kinetično energijo od plinov, nastalih z gorenjem smodniškega polnjenja v smodniški komori in cevi*

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

ohránjanje mirú -a -- s *delovanje v operacijah v podporo miru, ki je usmerjeno v obvladovanje ostanka konflikta med sprtima stranema, medtem ko potekajo diplomatski, gospodarski in drugi ukrepi za njegovo trajno rešitev*

Ključa: Mojca, razlaga

oklépna enôta -e -e ž *rod kopenske vojske, namenjen in opremljen za ofenzivna in defenzivna bojna delovanja na tankovsko prehodnem zemljišču, protidesantni boj, protioklepni boj, izvajanje protinapadov in hitrih intervencij na ogroženih smereh*

S: tankovska enôta

Ključ: ales, Mojca, ORG, razlaga

oklépni transportêr -ega -ja m *navadno kolesno vozilo, ki ga uporabljajo motorizirane pehotne enote*

Ključ: ales, Mojca, OBOR, razlaga

oklópljeni propéler -ega -ja m *propeler, ki se vrti v oklopu in ima zato dober izkoristek tudi pri manjšem premeru in večjem številu vrtljajev*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

okròv motórja -ôva -- m *aerodinamično oblikovana oplata, ki pokriva motor*

Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

omejéno poveljevánje -ega -a s *oblika poveljevanja, pri kateri ima poveljujoči omejena pooblastila za izvajanje poveljevanja*

Ključa: Mojca, razlaga

omejitve delovanja -tev -- ž mn. navodila poveljnikom, v katerih primerih se enote ne sme uporabiti ali kakšnih nalog se ne sme izvajati

Ključa: Mojca, razlaga

omrežno bojevanje -ega -a s informacijsko delovanje, ki za doseganje vojaškega cilja uporablja učinkovito mrežno povezovanje senzorjev, odločevalcev in izvajalcev, ki so geografsko in hierarhično razpršeni po bojišču

Ključa: Mojca, razlaga

opazovani artilerijski cilj -ega -ega -a m artilerijski cilj, ki ga je mogoče v času streljanja opazovati

Ključa: Poje, razlaga

operacija -e ž zaporedje bitk in/ali bojev, ki poteka po enotni zamisli na določenem prostoru in v določenem času za doseganje operativnih in strateških ciljev

Ključ: Mojca, razlaga, TAKT

operacija kríznega odzivanja -e -- -- ž politično, vojaško in civilno delovanje, ki poteka v skladu z mednarodnim pravom in je namenjeno preprečevanju kriz in kriznemu upravljanju pri doseganju ciljev zavezništva

Ključ: Mojca, razlaga, STRAT

operacija v podpóro míru -e -- -- -- ž nepristransko večfunkcijsko delovanje, ki vključuje aktivnosti vojaških sil, diplomacije in humanitarnih ter drugih organizacij in se ponavadi izvaja v podporo mednarodnim organizacijam

Ključ: Mojca, razlaga, STRAT

operativna ráven delovanja -e ravní -- ž usklajeno taktično delovanje za doseganje strateških ciljev s pomočjo priprave, organiziranja in izvajanja vojaških operacij v sodelovanju s silami zavezništva

Ključa: Mojca, razlaga

operativni cíklus -ega -a m proces prehoda enote v različna stanja, sestavljen iz konsolidacije, usposabljanja in uporabe

Ključa: Mojca, razlaga

operativni okvír -ega -a m orodje za miselno predstavo o bojišču in pomoč pri usklajevanju delovanj, namenjeno opisu medsebojne odvisnosti nalog podrejenih enot v času in prostoru, glede na namen in funkcijo

Ključa: Mojca, razlaga

operativni razvòj -ega -ôja m načrtno dovajanje in razmeščanje vojaških sil na območje delovanja za uresničevanje svojega poslanstva

Ključa: Mojca, razlaga

operativno povêljestvo -ega -a s poveljstvo, organizirano za poveljevanje združenim taktičnim enotam, taktičnim enotam in vojaškim teritorialnim poveljstvom

S: poveljstvo síl

Ključ: ales, Mojca, ORG, razlaga

opláta kríla -e -- ž prekritje iz kovinske pločevine ali vezanega lesa, ki prenaša torzijske obremenitve kríla

Ključ: Gregl, LET, razlaga

oplétanje nósnega kolésa -a -- -- s pretirano sunkovito nihanje nosnega kolesa med zaletom pri vzletu letala

Ključ: Gregl, LET, razlaga

oporéčnik vestí -a -- m kdor zavrača vojaško službo, nošenje orožja in nasprotuje ubijanju, vojni

Ključ: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

oporéčnik vestí nèbojévník -a -- -a m oporečnik vesti, ki opravlja vojaško službo brez orožja, ponavadi v sanitetni službi vojske

Ključí: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

óptiční projektíl -ega -a m projektíl z optičnim vžigalnikom

Ključa: Poje, razlaga

óptiční vžigálník -ega -a m bližinski vžigalník, ki ima vgrajeno fotocelico, občutljivo na določen del infrardečega spektra, optični sistem leč in ogledal

S: ínfrardéči vžigálník

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

OR OR-a [oèr oèra] m (ang. other ranks) mednarodna kratica oznaka za vojake in podčastnike po mednarodni klasifikaciji zveze Nato: OR-1 vojak, OR-2 poddesetnik, OR-3 desetnik, OR-4 naddesetnik, OR-5 vodnik, OR-6 višji vodnik, OR-7 štabni vodnik, OR-8 višji štabni vodnik in praporščak, OR-9 višji praporščak, štabni praporščak in višji štabni praporščak.

Ključa: ČIN, razlaga

orbitální projektíl -ega -a m balistični projektíl, ki ga nosilna raketa ponese iz ozračja, kjer se giblje po orbiti pod vplivom gravitacije, po prenehanju delovanja nosilne rakete pa se približuje cilju

Ključa: Poje, razlaga

organizácijsko-mobilizácijski razvòj vòjske -ega -òja -- m osnovni dokument, ki določa obseg vojske, organizacijsko-formacijsko strukturo, kategorije pripravljenosti, naziv enote ali poveljstva, podrejenost, mobilizacijske kraje in zbirališča

Ključa: Mojca, razlaga

orientáciija -e ž **1.** določanje svojega položaja glede na določene točke, znamenja, z ustreznimi instrumenti

S: orientíranje

2. obrat, naravnanje instrumenta v določeno smer

S: orientíranje

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

orientáciija izvršílca stréljanja -e -- -- ž določanje koordinat opazovalnice, orientíranje izvidniških instrumentov, določanje horizonta opazovanja, izbira reperjev, orientírjev, znanih točk

Ključa: Poje, razlaga

orientácijska tóčka -e -e ž objekt na zemljišču v bližini cilja streljanja, po katerem se orientira strelec

S: orientír

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

orientír -ja m naravni ali umetni objekt na zemljišču, vodi za hitro kazanje, opažanje ciljev

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

orientíranje -a s **1.** določanje svojega položaja glede na določene točke, znamenja, z ustreznimi instrumenti

S: orientáciija

2. obrat, naravnanje instrumenta v določeno smer

S: orientáciija

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

orientíranje izvidniških instrumêntov -a -- -- s postavitev in priprava izvidniških instrumentov tako, da se z njimi lahko merijo pravokotni ali magnetni azimuti

Ključa: Poje, razlaga

orientírati -am dov. in nedov. obrniti, naravnati instrument v določeno smer

Ključa: Poje, razlaga

orientirati se -am se *dov. in nedov. določiti svoj položaj glede na določene točke, znamenja, z ustreznimi instrumenti*

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

oróžje -a *s sredstvo, namenjeno uničevanju žive sile in materialnih dobrin*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

osébna várnost -e -i *ž stanje večje ali manjše ogroženosti posameznika*

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

osnóvna artilerijska opazoválnica -e -e -e *ž inženirsko urejena artilerijska opazovalnica, s katere se izvaja največji del nalog izvidovanja in vodenja artilerijskega ognja*

Ključni: ART, Poje, razlaga

osnóvna ravnína -e -e *ž izbrana ravnina, pravokotna na vzdolžno os letala, potrebna za določanje položaja masnega središča, določenega s tehtanjem letala*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

osnóvna smér -e *smerí ž smer, določena z ognjenim položajem in sredino območja ciljev streljanja*

Ključni: Poje, razlaga

osnóvna smodníška polnítev -e -e -tve *ž smodniška polnitev za minometne mine in polspojene in dvodelne artilerijske naboje, s katero se zagotavlja minimalna daljjava streljanja*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

osnóvni kotomér -ega -a *m kotomer, s katerim je s pomočjo kolimatorja, piketa ali druge namerilne točke označena osnovna smer*

Ključni: Poje, razlaga

osredotóčeni snòp -ega *snòpa m snop, pri katerem so cevi artilerijskega orožja usmerjene v središče cilja streljanja*

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

óstri zavòj -ega -òja *m zavoj letala, pri katerem je nagib večji od 45°*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

ostrostrélna púška -e -e *ž zelo natančno izdelana in z optično ali optično-elektronsko namerilno napravo opremljena puška, namenjena uničevanju posameznih pomembnih živih ciljev na razdaljah do 1200 m*

S: ostrostrélska púška

GL.: ostrostrélna púška velikega kalibra, pólavtomátska ostrostrélna púška, repetírna ostrostrélna púška

Ključni: ales, Ctpúška, razlaga

ostrostrélna púška velikega kalibra -e -e -- -- *ž ostrostrélna puška, pri kateri se uporablja strelivo velikega kalibra, namenjena uničevanju pomembnih živih ciljev na razdaljah do 1500 m, zaradi močnega streliva tudi izjemno prebojna*

S: ántimateriálna púška

Ključni: ales, razlaga

ostrostrélska púška -e -e *ž → ostrostrélna púška*

Ključni: ales, Ctpúška, razlaga

osvetlítev pristájalne stezè -tve -- -- *ž predpisan sistem luči na pristajalni stezi, ki omogoča pristajanje letala ponoči*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

osvetljeválni projektíl -ega -a *m projektíl za osvetljevanje bojišča ponoči*

Ključni: Poje, razlaga

oviranje -a s **1.** ognjeno delovanje artilerije, s katerim se ščitijo lastne enote in preprečuje nastop zlasti oklepno-mehaniziranih enot, otežujejo desanti in nasprotniku povzročajo izgube

2. inženirska podpora, ki otežuje manever sovražnikovih sil, zmanjšuje njegove manevrske sposobnosti in posredno dviguje učinkovitost ognjenega delovanja lastnih sil

Ključni: Mojca, Poje, razlaga, TAKT

označevalna granáta -e -e ž granata, ki s pomočjo traseja med letom pušča vidno sled za lažje opazovanje in korekturo, zlasti pri streljanju na premične cilje

S: granáta s trasêrjem

Ključni: Poje, razlaga

označevalna polnitev -e -tve ž polnitev, ki pri zgorevanju med letom pušča vidno sled za lažje opazovanje in korekturo, zlasti pri streljanju na premične cilje

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

označevalni projektíl -ega -a m → bárvni projektíl

Ključni: Poje, razlaga

ozráčje -a s zračna plast okrog Zemlje

S: atmosfêra

Ključni: Gregl, LET, razlaga

padálo -a s naprava iz tkanine, ki zaradi velikega upora, če ima ustrezno obliko tudi vzgona, upočasní padanje človeka ali tovora v zraku

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

padálska enôta -e -e ž elitno usposobljena pehotna enota, izurjena za padalske skoke, ki z zračnim desantom pristane v bližini ključnih objektov, jih zasede in zadrži do prihoda glavnine vojske

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

pádna tóčka -e -e ž točka, v kateri tirnica projektila seka linijo cilja

Ključni: Poje, razlaga

pádni kót -ega -a m kot med tangento tirnice projektila v padni točki in linijo cilja

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

pancírna granáta -e -e ž granata za neposredno streljanje, pri kateri se kinetična energija gibanja pretvarja v mehanično, ki uničuje cilj

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

paraláksa cílja -e -- ž ostri kot med linijo opazovanja in linijo streljanja v točki za korekturo

Ključni: Poje, razlaga

páravojáška organizácija -e -e ž → pôlvojáška organizácija (1, 2)

Ključni: Prezelj, razlaga

pártòp -ôpa m med drugo svetovno vojno top slovenskih partizanov, izdelan v Kočevskem rogu

Ključni: Poje, razlaga

pasívna zráčna obrámba -e -e -e ž postopki, ukrepi in aktivnosti, s katerimi se zmanjšujejo učinki sovražnikovega delovanja iz zračnega prostora, hkrati pa se ustvarjajo ugodne razmere za izvedbo naloge pri lastnih enotah

Ključni: Mojca, razlaga

pasívni akústični vžigálnik -ega -ega -a m pasivni nekontaktni vžigalnik, ki se aktivira na podlagi sprejema akustičnih signalov, navadno za aktiviranje podvodnih torpedov in min

Ključni: Poje, razlaga

pasívni várnostni ukrépi -ih -ih -ov m mn. varnostno delovanje, ki vključuje varovanje oseb, fizično in tehnično varovanje območij in objektov, varovanje dokumentov,

maskiranje ter prikrivanje položajev in aktivnosti, varnost informacij ter varnost komunikacijskega in informacijskega sistema

Ključa: Mojca, razlaga

pedál smérnega krmila -a -- -- m *pedal v pilotski kabini, s katerim pilot odklanja smerno krmilo*

Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

pehôta -e ž *najstarejši in najštevilčnejši rod vojske, usposobljen in oborožen za izvajanje oboroženega boja na vsakem zemljišču, v vseh letnih časih, podnevi, ponoči in v vseh vremenskih pogojih*

S: pešadija

Ključ: ales, Mojca, ORG, razlaga

pehôtna enôta -e -e ž *vojaška enota, usposobljena in oborožena za izvajanje oboroženega boja na vsakem zemljišču, v vseh letnih časih, podnevi, ponoči in v vseh vremenskih pogojih*

Ključ: ales, Mojca, ORG, razlaga, TAKT

pehôtni rakétni projektíl -ega -ega -a m *projektíl, ki ga izstreli pehota iz svojega orožja, npr. iz raketometa*

Ključa: Poje, razlaga

perkusíja -e ž *eksplozija projektila s tempirnim vžigalnikom na zemlji namesto v zraku*

Ključ: Poje, razlaga, VTEH

perkusíjski vžigálnik rôčne bómbe -ega -a -- -- m *vžigalnik ročne bome, ki se aktivira pri udarcu ob cilj*

Ključa: ales, razlaga

pešadija -e ž *žarg. → pehôtta*

Ključ: ales, Mojca, razlaga

piézoeléktrični vžigálnik -ega -a m *električni vžigalnik pri združenih nabojih, pri katerem se za električno energijo uporablja piezokristal, nameščen na vrhu projektila*

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

pikét -a m *dvometrska rdeče-bela palica, sestavljena iz dveh delov, za začasno označevanje točk, za merjenje razdalj s pomočjo teodolita in artilerijske busole in za označitev osnovne smeri*

S: trasírka

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

pilót -a m *oseba, ki upravlja letalnik med letom*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

pilótska kabína -e -e ž *del letalnika z napravami za krmarjenje in inštrumenti, v katerem je posadka, ki ga upravlja*

Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

pilótska pálica -e -e ž *navpično nameščena palica v pilotski kabini, s katero pilot odklanja krilca in višinsko krmilo*

Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

pionírski enôta -e -e ž *inženirska enota, usposobljena za izdelavo različnih minskih polj, minsko-eksplozivnih in drugih ovir, krepitev fortifikacijskih ovir, rušenje odsekov cest in vseh vrst objektov na njih, izvajanje premičnega oviranja na smereh nenadnega prodora, tudi za izdelavo prehodov skozi minska polja nasprotnika in organizacijo kontrolno-zaščitne službe*

Ključ: ales, Mojca, ORG, razlaga, TAKT

planínska enôta -e -e ž → gôrska enôta

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

planínska pehôtna enôta -e -e -e ž → gôrska pehôtna enôta

Ključni: ales, Mojca, razlaga

planšéta -e ž *list papirja ali topografska karta z narisano pravokotno koordinatno mrežo za nanašanje mesta točk*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

plástična mína -e -e ž *protipehotna ali protitankovska mina z ohišjem iz plastične snovi*

S: mína iz plástične snoví

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

plátfórma za minomèt -e -- -- ž *del minometnega zaklona, na katerega se postavlja minomet za ognjeno delovanje*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

plavajóča improvizírana mína -e -e -e ž *specialna podvodna mina, ki jo prosto nosi morski ali rečni tok in eksplodira ob udarcu v plovilo ali drugo oviro*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

plínska granáta -e -e ž → kémična granáta

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

plínska mína -e -e ž *mina, napolnjena z bojnim strupom za uničevanje žive sile*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

plínska rôčna bómba -e -e -e ž *ročna bomba, polnjena s solzivcem, navadno namenjena onesposobljenju izgrednikov*

Ključni: ales, razlaga

plínska zavóra -e -e ž *naprava na ustju cevi artilerijskega orožja, ki zmanjšuje učinek delovanja sile smodniških plinov na lafeto*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

ploščáti zvrít -ega -a m *zvrít, pri katerem je vzdolžna os letala pri padanju manj strma*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

ploščína díska -e -- ž *ploščína kroga, ki ga opisujejo vrhovi krakov helikopterja*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

plotún -a m *istočasna izstrelitev po enega projektila iz več orožij*

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

plôvna mína -e -e ž *mina, ki plava po površini vode*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

počási goréča vžigálna vrvíca -- -e -e -e ž *vžigalna vrvica iz črnega smodnika ali druge počasi goreče zmesi, zaščitene s tekstilno oblogo*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

podajálec artilerijskega oróžja -lca -- -- m *član posadke ognjenega orožja, ki pripravlja, kompletira in podaja poveljevani artilerijski projektil polnilcu*

Ključni: Poje, razlaga

podajálec minométa -lca -- m *član posadke minometa, ki pripravlja za delovanje mine in jih podaja polnilcu*

Ključni: Poje, razlaga

pòdčástniška akademíja -e -e ž v nekaterih oboroženih silah → šóla za pòdčástnike

Ključni: ales, Mojca, razlaga

pòddesétnica -e ž v Slovenski vojski najnižji vojaški čin za vojakinje in slušateljice vojaških šol, za stopnjo nižji od desetnice, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji v Natu OR2

Ključni: ČIN, razlaga

pòddesétnik -a m v Slovenski vojski najnižji vojaški čin za vojake in slušatelje vojaških šol, za stopnjo nižji od desetnika, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji v Natu OR2

Ključa: ČIN, razlaga

pòdgladínska mína -e -e ž mina, ki lebdi neposredno pod vodno gladino

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

pòdkalíbrska granáta -e -e ž trenutno-fugasna granata za protioklepne topove, ki ima zaradi manjšega kalibra kot topovska cev večjo začetno hitrost (čez 1500 m/s) in veliko prebojnost

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

pòdkalíbrski projektíl -ega -a m projektíl za topove, ki ima zaradi manjšega kalibra kot topovska cev večjo začetno hitrost in kinetično energijo

Ključa: Poje, razlaga

podmórniška mína -e -e ž podvodna mina, ki z obliko ohišja omogoča polaganje s torpedno cevjo

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

podmórniški projektíl -ega -a m projektíl, ki se izstreli iz orožja podmornic

Ključa: Poje, razlaga

podmórniški tòp -ega tòpa m top večjega kalibra, s katerim podmornica napada nasprotnikove trgovske in vojne ladje, lahko pa deluje tudi proti ciljem na kopnem

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

podmòrska mína -e -e ž podvodna mina s kontaktnim ali nekontaktnim vžigalnikom, ki se polaga v morje za uničevanje ladij in podmornic

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

pòdnarédnik -a m v Kraljevini Jugoslaviji najnižji podčastniški čin

Ključa: ČIN, razlaga

pòdpolkòvnica -e ž v Slovenski vojski častniški čin, za stopnjo višji od majorke in in za stopnjo nižji od polkownice, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji v Natu OF4

Ključa: ČIN, razlaga

pòdpolkòvnik -a m v Slovenski vojski častniški čin, za stopnjo višji od majorja in za stopnjo nižji od polkownika, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji v Natu OF4

Ključa: ČIN, razlaga

podpóra držáve gostíteljice -e -- -- ž civilna in vojaška pomoč v miru in vojni, ob krizah, izrednem stanju, ki jo država gostiteljica nudi zavezniškim silam in organizacijam, ki se nahajajo na njenem ozemlju, v notranjih morskih vodah, teritorialnem morju ali zračnem prostoru

Ključa: DRUŽB, Mojca, ORG, razlaga

podpóra premíku -e -- ž inženirska podpora, ki zagotavlja svobodo manevra lastnim silam in obsega prečkanje naravnih in umetnih ovir, odstranjevanje min in ovir ter izdelavo ali popravilo prometnih komunikacij

Ključa: Mojca, razlaga, TAKT

podpóra preživétju -e -- ž inženirska podpora, ki izboljšuje zaščito sil pred učinki sovražnikovih bojnih sistemov ter naravnih dejavnikov in obsega inženirsko pomoč pri pripravi in utrjevanju položajev, maskiranju ter čiščenju ognjenih con in izvajanje ukrepov zavajanja

Ključa: Mojca, razlaga

podpórni ukrépi elektrónskega bojevánja -ih -ov -- -- m mn. aktivnosti, ki se izvajajo za odkrivanje, prestrezanje, razpoznavanje in določanje lokacij virov oddajanja v elektromagnetnem spektru in imajo cilj odkriti grožnje

Ključa: Mojca, razlaga

podpórno delovanje *-ega -a s delovanje, ki podpira sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter druge državne organe in organizacije pri zagotavljanju varnosti in blaginje državljanov*

Ključa: Mojca, razlaga

podporočnica *-e ž v Slovenski vojski, do leta 2002 najnižji častniški čin*

Ključa: ČIN, razlaga

podporočnik *-a m do leta 2002, v Slovenski vojski najnižji častniški čin*

Ključa: ČIN, razlaga

podvôdna mína *-e -e ž mina s kontaktnim ali nekontaktnim vžigalnikom, ki se polaga v vodo za uničevanje ladij in podmornic*

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

podvôdna počási goréča vžigálna vrvíca *-e -- -e -e -e ž počasi goreča vžigalna vrstica s plastično oblogo za uporabo v vodi*

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

podvôdna púška *-e -e ž puška, navadno za oborožitev specialnih enot, ki se zaradi svoje konstrukcije lahko uporablja pod vodo*

Ključ: ales, Čtpuška, OBOR, razlaga

podvôdna púška APS *-e -e -- [apeš] ž v oborožitvi ruske vojske podvodna puška s projektili, podobnimi iglam, ki ohranjajo stabilnost pod vodo po načelu kavitacije*

Ključa: ales, razlaga

podvózje letála *-a -- s sklop treh koles in nog, na katerih stoji letalo na zemlji*

Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

podvózje minométa *-a -- s podstavek s kolesi za transport minometa*

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

podzvóčna hitróst *-e -i ž hitrost letala, manjša od hitrosti zvoka, pri kateri je machovo število manjše od ena*

Ključ: Gregl, LET, razlaga, VTEH

podzvóčno letálo *-ega -a s letalo, ki lahko leti samo s hitrostjo, manjšo od zvočne hitrosti*

Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

pogòn krmíla *-ôna -- m mehanična, hidravlična ali električna povezava med pilotsko palico ali pedalom in krmilom*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

pogónska polnítev *-e -tve ž snov v projektilu, navadno smodnik, ki ga poganja pri letu po delu tirnice ali po celotni tirnici*

Ključ: Poje, razlaga, VTEH

polárne koordináte *-ih -nát ž mn. azimut opazovanja točke, daljava opazovanja in naklonski kot, določeni z opazovalnice, ko so izpolnjeni pogoji za merjenje kotov (azimutov) in daljav in na drug način ni mogoče doseči večje natančnosti*

Ključ: KART, Poje, razlaga

pólavtomátska ostrostrélna púška *-e -e -e ž ostrostrelna puška, pri kateri se del energije smodniške polnitve po vsakem strelu uporabi za ponovno napetje udarnega mehanizma in vstavitev naboja v ležišče, strelec pa mora za vsak strel posebej pritisniti na sprožilec*

Ključ: ales, Čtpuška, OBOR, razlaga

pólavtomátska púška *-e -e ž puška, pri kateri se del energije smodniške polnitve po vsakem strelu uporabi za ponovno napetje udarnega mehanizma in vstavitev naboja v ležišče, strelec pa mora za vsak strel posebej pritisniti na sprožilec*

Ključni: ales, Čtputška, OBOR, razlaga

pólavtomátski tðp -ega tðpa m top, pri katerem potekata odpiranje zaklepa in izmet tulca po izstrelitvi projektila avtomatsko, polnjenje cevi in zapiranje zaklepa pa ročno

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

poligónski vlákn -ega -a m niz medsebojno povezanih poligonskih točk za določanje koordinat iskanih točk na nepreglednem zemljišču

Ključni: Poje, razlaga

polítično-vojáška délovna skupína -e -e -e ž organizacijsko delovno telo, sestavljeno iz predstavnikov vojske in političnih pooblaščenecv

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

polítično-vojáška vódstvena skupína -e -e -e ž vodstveno telo, sestavljeno iz predstavnikov vojske in političnih pooblaščenecv

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

póljska artileríja -e -e ž od 14. stol. do 1. svetovne vojne artilerija za neposredno ognjeno podporo pehote in konjenice v boju

Ključni: Poje, razlaga

pólkn -a m stalna vojaška formacija, sestavljena iz 3 do 5 bataljonov, ki ji poveljuje podpolkovnik oz. polkovnik

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

pólkovna artileríja -e -e ž artilerijske enote (baterije, bataljoni) za ognjeno podporo in protioklepni boj v organski sestavi polka, neposredno pod poveljstvom poveljnika polka

Ključni: Poje, razlaga

pólkovna artileríjska skupína -e -e -e ž element bojne razporeditve polka za ognjeno podporo, sestavljen iz formacijske in dodane artilerije z močjo enega ali več artilerijskih bataljonov

Ključni: Poje, razlaga

polkðvnica -e ž v Slovenski vojski častniški čin, za stopnjo višji od podpolkovnice in za stopnjo nižji od brigadirke, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF5

Ključni: ČIN, razlaga

polkðvnik -a m v Slovenski vojski častniški čin, za stopnjo višji od podpolkovnika in za stopnjo nižji od brigadirja, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF5

Ključni: ČIN, razlaga

pólna pripravljénost za delovánje -e -i -- -- ž stanje, ki omogoča takojšnjo uporabo dela ali celotne vojske za vojaško obrambo države ali za izvajanje drugih nalog

Ključni: Mojca, razlaga

polnílec artileríjskega orðžja -lca -- -- m član posadke ognjenega orožja, ki polni orožje in opravlja druge predpisane naloge

Ključni: Poje, razlaga

polnílec minométa -lca -- -- m član posadke minometa, ki polni minomet z minami

Ključni: Poje, razlaga

polnítev -tve ž 1. določena količina eksplozivnega materiala v strelivu in v minsko-eksplozivnem sredstvu

S: pôlnjenje (2)

2. → pôlnjenje (1)

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

polnítev granáte -tve -- ž določena količina eksplozivnega materiala v granati, ki jo po aktiviranju razstreli

Ključni: Poje, razlaga

polnítev projektíla -tve -- ž energetski del projektíla, vstavljen v srajčko, ki se na cilju aktivira z vžigalnikom, npr. brizantni eksploziv, jedrski eksploziv, pirotehnična zmes, bojni strup, biološki material, radiološki material, propagandni material

Ključa: Poje, razlaga

polnítev s trotilom -tve -- -- ž polnítev iz trotila v glavi projektíla in minsko-eksplozivnih sredstev

Ključí: Poje, razlaga, VTEH

pôlnjenje -a s **1.** vstavljanje projektíla v cev orožja

S: polnítev (2)

2. → polnítev (1)

Ključí: Poje, razlaga, SPL

pôlnjenje bóbná -a -- s vstavljanje naboja v boben ali nabojnik

Ključí: Poje, razlaga, VTEH

pôlnjenje bombométa -a -- s vstavljanje bombe v cev bombometa

Ključí: Poje, razlaga, VTEH

pôlnjenje goríva med létom -a -- -- -- s dotakanje goríva v zraku iz posebnega letala cisterne, ki se med letom s cevjo poveže z letalom, ki ga polni

Ključí: Gregl, LET, LOG, razlaga, TAKT, VTEH

pôlnjenje granáte -a -- s vstavljanje granate v cev artilerijskega orožja

Ključí: Poje, razlaga, VTEH

polóžno stréljanje -ega -a s streljanje, pri katerem sta elevacijski in padni kot do 20°

Ključí: IV, Poje, razlaga, TAKT

pôlspojêni artilerijski nabòj -ega -ega -ôja m artilerijski naboj, pri katerem se projektíl in tulec lahko ločíta zaradi spremembe dopolnilne smodniške polnitve

Ključa: Poje, razlaga

pôlvojáška organizácia -e -e ž **1.** oborožena vojaška organizacija, ki ne deluje v okviru regularne vojske

S: páravojáška organizácia

2. ilegalno delujoča vojaška organizacija

S: páravojáška organizácia

Ključí: DRUŽB, ORG, Prezelj, razlaga

pôlzavarováni vžigálník -ega -a m vžigalnik, pri katerem sta inicialna in detonatorska kapica med seboj izolirani

Ključa: Poje, razlaga

pomočnik namerílca -a -- m član posadke, ki pomaga namerilcu na artilerijskem orožju

Ključa: Poje, razlaga

pomočnik namerílca artilerijskega oróžja -a -- -- -- m član posadke ognjenega orožja, ki pomaga namerilcu in glede na konstrukcijo orožja izvaja tudi proženje

Ključa: Poje, razlaga

ponjáva artilerijskega oróžja -e -- -- ž ponjava iz nepremočljivega materiala za zaščito dela ali celotnega artilerijskega orožja pred umazanijo in poškodbami med premikanjem

Ključa: Poje, razlaga

pontonírska enôta -e -e ž inženirska enota, usposobljena za prevoz ljudi in materialnih sredstev čez vodne ovire na čolnih in lažjih splavih

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

popôlna pripráva začétnih elemêntov -e -e -- -- ž najbolj popolna in natančna metoda določanja začetnih elementov, ko so na razpolago vsi balističnimi podatki o razmerah streljanja in meteorološki bilten

Ključa: Poje, razlaga

popolnitev -tve ž *dovajanje svežih sil v boj zaradi nadomeščanja izgub*

Ključ: Poje, razlaga, SPL

popravek artilerijske búsole -vka -- -- m *horizontalni kot med magnetnim in pravokotnim severom v katerikoli točki*

Ključa: Poje, razlaga

poprávki -ov m mn. z *opazovanjem določena odstopanja z nasprotnim predznakom, ki se določajo z merjenjem, z oceno smisla zadetkov ali kombinirano*

Ključa: Poje, razlaga

popravljená daljina -e -e ž *daljina, popravljena za meteorološko-balistični ali korekturni popravek*

Ključa: Poje, razlaga

popravljeni kotomér -ega -a m *kotomer, popravljen za meteorološko-balistični ali korekturni popravek*

Ključa: Poje, razlaga

popravljeni strélni eleméti -ih -ih -ov m mn. *začetni strelni elementi, pri katerih se v topografske elemente vračunajo meteorološko-balistični ali korekturni popravki*

Ključa: Poje, razlaga

popústni vžigálnik -ega -a m *vžigalnik na protipehotni mini, ki se aktivira s popustitvijo napetosti vrvice, žice, na enem koncu pripete na vžigalnik, na drugem na drevo, kol*

S: vžigálnik na popúst

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

popústno-potézni vžigálnik -ega -a m *vžigalnik na protipehotni mini, ki se aktivira s potegom ali popustitvijo vrvice, žice, na enem koncu pripete na vžigalnik, na drugem na drevo, kol*

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

porcelánska mína -e -e ž *protipehotna ali protitankovska mina z ohišjem iz porcelana*

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

poróčnica -e ž v *Slovenski vojski najnižji častniški čin, za stopnjo nižji od nadporočnice, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF1*

Ključa: ČIN, razlaga

poróčnica bôjne ládje -e -- -- ž v *Slovenski vojski mornariški častniški čin, za stopnjo višji od poročnice fregate in za stopnjo nižji od kapitanke korvete, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF2*

Ključa: ČIN, razlaga

poróčnica fregáte -e -- ž v *Slovenski vojski mornariški častniški čin, za stopnjo višji od poročnice korvete in stopnjo nižji od poročnice bojne ladje, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF1*

Ključa: ČIN, razlaga

poróčnica korvéte -e -- ž v *Slovenski vojski najnižji mornariški častniški čin, za stopnjo nižji od poročnice fregate, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF1*

Ključa: ČIN, razlaga

poróčnik -a m v *Slovenski vojski najnižji častniški čin, za stopnjo nižji od nadporočnika, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF1*

Ključa: ČIN, razlaga

poročnik bôjne ládje -a -- -- m v Slovenski vojski mornariški častniški čin, za stopnjo višji od poročnika fregate in za stopnjo nižji od kapitana korvete, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF2

Ključa: ČIN, razlaga

poročnik fregáte -a -- m v Slovenski vojski mornariški častniški čin, za stopnjo višji od poročnika korvete in stopnjo nižji od poročnika bojne ladje, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF1

Ključa: ČIN, razlaga

poročnik korvéte -a -- m v Slovenski vojski najnižji mornariški častniški čin, za stopnjo nižji od poročnika fregate, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF1

Ključa: ČIN, razlaga

porušítev vzgôna -tve -- ž prevlečeni let s prevelikim nadkritičnim vpadnim kotom krila, ko se mejna plast na zgornji površini krila popolnoma odtrga in ni več vzgona

Ključ: Gregl, LET, razlaga

posádka artileríjskega oróžja -e -- -- ž potrebno število specialno usposobljenih vojakov za pripravo in streženje artilerijskega orožja

Ključa: Poje, razlaga

posádka letála -e -- ž vsi ljudje na letalu, ki so usposobljeni in odgovorni za nemoten in varen let

Ključ: Gregl, KADRI, LET, razlaga

posádka minométa -e -- ž poveljnik, namerilec, pomočnik namerilca, polnilec, podajalec, ki strežejo minometu

Ključ: KADRI, Poje, razlaga

posámični artileríjski cílj -ega -ega -a m artilerijski cilj, ki se kot fizična celota ne da naprej razčleniti

Ključa: Poje, razlaga

posámično stréljanje -ega -a s streljanje, pri katerem se izstrelji po en projektil iz enega orožja

Ključ: Poje, razlaga, TAKT

posébná rôčna bómba -e -e -e ž ročna bomba za posebno uporabo, npr. zažigalna, dimna in plinska

Ključa: ales, razlaga

poskúšno letálo -ega -a s 1. letalo posebne kategorije, ki si ga lahko zgradi posameznik

S: eksperimentálno letálo

2. letalo, namenjeno preizkušanju in meritvam v zraku

S: eksperimentálno letálo

Ključ: LET, OBOR, razlaga

posrédno artileríjsko stréljanje -ega -ega -a s artilerijsko streljanje, pri katerem se merjenje smeri opravlja na pomožno namerilno točko in se rezultati streljanja opazujejo z opazovalnice ali pa sploh ne

Ključa: Poje, razlaga

postáviti vžígálnik -im -- dov. namestiti vžigalnik na projektil, bombo ali kako drugo minsko-eksplozivno sredstvo

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

postópna koncentrácija ôgnja -e -e -- ž načrtovani ogenj, ki se uporablja za podporo napadnih delovanj in predstavlja povezano ustvarjanje več koncentracij ognja, usklajenih s premikom enot, ki izvajajo napad

Ključa: Poje, razlaga

poševna daljáva opazovanja cilja -e -e -- -- ž razdalja med opazovalnico in ciljem streljanj, določena z opazovalnice na podlagi merjenja z laserskim ali stereoskopskim daljinomerom, dvostranskim opazovanjem ali časa širjenja zvoka na tej razdalji, merjenega s stoparico

Ključa: Poje, razlaga

poševni tlačni skòk -ega -ega skóka m tlačni val, ki nastane pri nadzvočni hitrosti ob konkavnem vogalu in pri prehodu skozenj narastejo tlak, gostota in temperatura zraka

Ključci: Gregl, LET, razlaga, VTEH

potézna mína -e -e ž mina, navadno protipehotna, z vžigalnikom, ki deluje na poteg

Ključci: OBOR, Poje, razlaga

potézni vžigálnik -ega -a m vžigalnik na protipehotni mini, ki se aktivira s potegom vrvice, žice, na enem koncu pripete na vžigalnik, na drugem na drevo, kol

S: vžigálnik na potèg

Ključci: OBOR, Poje, razlaga

potísk pri odvzémem plínu -a -- -- -- m manjši potisk, ki obstaja pri turbopropellerskih letalih tudi pri odvzetem plinu in ga je treba upoštevati

Ključci: Gregl, LET, razlaga

potísnik -a m → túrboreakcíjski motór

Ključci: Gregl, LET, razlaga

potísni propéler -ega -ja m propeler, nameščen za masnim središčem letala

Ključci: Gregl, LET, razlaga

pótniška kabína -e -e ž del trupa potniškega letala, v katerem so potniki

Ključci: Gregl, LET, razlaga

pótniško letálo -ega -a s letalo, posebej načrtovano za prevoz potnikov

Ključci: Gregl, LET, razlaga

potoválna hitróst -e -i ž hitrost letala v vodoravnem letu pri potovanju, pri kateri je poraba goriva navadno najmanjša

Ključci: Gregl, LET, razlaga, VTEH

potrébna móč -e močí ž moč na propelerju, potrebna za premagovanje upora letala

Ključci: Gregl, LET, razlaga, SPL

poveljevánje -a s proces, v katerem poveljujoči načrtuje, organizira, vodi in kontrolira dodeljene sile, tako da uveljavlja svojo voljo in namen ter ju prenaša na podrejene

Ključci: Mojca, razlaga, SPL

povêlje za stréljanje -a -- -- s povelje, sestavljeno iz zadostnih in razumljivih podatkov za streljanje

Ključa: Poje, razlaga

povêljniška bateríja -e -e ž enota v artileriji, ki podpira poveljevanje ognjenim baterijam

Ključci: ales, ČIN, KADRI, Mojca, razlaga

povêljniško-logístična enôta -e -e ž enota, ki logistično podpira poveljstva in enote, podpira poveljevanje in kontrolo poveljstva, kar vključuje vzpostavljanje in vzdrževanje zvez, izvidovanje, premike enot in transport materialnih sredstev, oskrbo s sredstvi, vzdrževanje sredstev, zdravstveno oskrbo, kontrolo škode v zaledju

Ključci: ales, Mojca, ORG, razlaga

povêljniškoštábna šóla -e -e ž šola, ki izobražuje in usposablja poveljstva, poveljnike in štabne častnike za poveljevanje enotam in opravljanje štabnih funkcij na poveljstvih

Ključci: ales, Mojca, razlaga

povêljstvo síl -a -- s v nekaterih oboroženih silah → operatívno povêljstvo

Ključci: ales, Mojca, razlaga

povišana pripravljenost za delovanje -e -i -- -- ž stanje, ki zagotavlja večjo razpoložljivost in sposobnost dela ali celotne vojske za izvajanje nalog po načrtih uporabe
Ključa: Mojca, razlaga

površina krila -e -- ž tlorisna površina krila, pri kateri se upošteva tudi del v trupu
Ključ: Gregl, LET, razlaga

pozicijska luč -e luči ž varnostna luč na krajiščih krila in na repu letala, ki je rdeča na levi polovici, zelena na desni polovici krila in bela na smernem repu
Ključ: Gregl, LET, razlaga

pozitivni naklonski kót cilja -ega -ega -a -- m naklonski kot s pozitivno vrednostjo, kadar je cilj streljanja nad horizontom stojišča
Ključa: Poje, razlaga

pràg stezè prága -- m označen uporaben začetek pristajalne steze
Ključ: Gregl, LET, razlaga

práktični vrhúnc -ega -nca m največja višina, na kateri se letalo še lahko dviga s hitrostjo 0,5 m/s
Ključ: Gregl, LET, razlaga, VTEH

praporščák -a m v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od štabnega vodnika in za stopnjo nižji od višjega praporščaka, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR8
Ključa: ČIN, razlaga

praporščákinja -e ž v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od štabne vodnice in za stopnjo nižji od višje praporščakinje, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR8
Ključa: ČIN, razlaga

praporščák I. razréda -a -- -- [prvéga] m v Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi najvišji podčastniški čin
Ključa: ČIN, razlaga

pravíla delováńja -íl -- s mn. usmeritve in navodila poveljnikom in pripadnikom enot za delovanje v okviru političnih in vojaških ciljev, ki določajo stopnjo in način uporabe vojaške sile
Ključa: Mojca, razlaga

pravokótné koordináte cílja -nih -nát -- ž mn. koordinate x, y, z v pravokotnem koordinatnem sistemu, določene na enega od načinov topografskogeodetske priprave ali izvidništva ali s primerjavo karte in zemljišča
Ključ: KART, Poje, razlaga

pravokótno krílo -ega -a s krilo, ki ima v tlorisu obliko pravokotnika
Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

prebójna granáta -e -e ž granata za prebijanje in rušenje betonskih in armiranobetonskih utrdb, po konstrukciji kombinacija pancirne in fugasne granate
Ključ: OBOR, Poje, razlaga

prebójna mína -e -e ž mina za ročni metalec, havbico, namenjena za prebijanje oklepa, rušenje betonskih in armiranobetonskih objektov
Ključa: Poje, razlaga

prebójni projektíl -ega -a m artilerijski projektíl, namenjen za prebijanje in rušenje betonskih in armiranobetonskih utrdb
Ključ: OBOR, Poje, razlaga

precèp -épa m s pravilom določen popravek daljine ali smeri, s katerim se dobi zadetek z nasprotnim predznakom od predhodnega ali zadetek v cilj

Ključni: Poje, razlaga, SPL

préčna krmarljivost -e -i ž *krmarljivost letala okrog vzdolžne osi*

Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

préčna ós -e osí ž *os letala, ki je pravokotna na simetrijsko ravnino, gre skozi masno središče in ima smer desne polovice krila*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

préčna stábilnost -e -i ž *stabilnost letala okrog vzdolžne osi*

Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

préčni momènt -ega -ênta m *moment letala okrog vzdolžne osi*

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

prèdkrílca -ílca s mn. *pomičen sprednji rob krila, ki se izvleče naprej, da se poveča kritični vpadni kot krila in s tem zmanjša najmanjša hitrost letala, potrebna pri vzletu in pristanku*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

prehódno delováñje -ega -a s *delovanje, ki omogoča prehod iz ene vrste v drugo vrsto delovanja in ju medsebojno povezuje*

Ključni: Mojca, razlaga

preizkúsní lét -ega léta m *let, na katerem se preverijo delovanje sistemov in sposobnosti letala po vnaprej določenem postopku*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

preizkúsní pilót -ega -a m *pilot s pooblastilom za letenje z novim letalom ali letalom po popravilu*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

prekínjeni prilèt -ega -éta m *prilet letala, ki ga pilot prekine, ko ugotovi, da ne bo mogel normalno pristati na stezi*

Ključni: Gregl, LET, razlaga, SPL

prekínjeni vzlèt -ega vzléta m *vzlet letala, ki ga pilot prekine med zaletom, ko ugotovi, da se ne bo mogoče pravočasno odlepiti od tal*

Ključni: Gregl, LET, razlaga, SPL

prekúčni momènt -ega -ênta m *moment, ki skuša prekucniti rotoplan in se izniči z mahanjem členkasto vpetih krakov*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

premér propélerja -a -- m *premer kroga, ki ga opisujejo vrhovi krakov propelerja*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

premestljíve síle -ih síl ž mn. *vojaške síle, organizirane, opremljene, in usposobljene za uresničevanje svojega poslanstva samostojno ali v sestavi zavezniških sil*

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

premestljívnost -i ž *sposobnost enote, da je lahko premeščena znotraj ali zunaj območja zavezništva v določenem času, z lastnimi, zavezniškimi ali drugimi transportnimi sredstvi po kopnem, morju ali zraku*

Ključni: Mojca, razlaga

premična artileríjska opazoválnica -e -e -e ž *artilerijska opazovalnica, katere mesto se v času streljanja spreminja*

Ključni: Poje, razlaga

premična obrámba -e -e ž *defenzivno delovanje, ki se izvaja za uničenje sovražnikovih sil v napadu tako, da se jim dovoli napredovanje do položajev, kjer so izpostavljene protinapadu in obkolitvi*

Ključni: Mojca, razlaga, TAKT

premični artilerijski cilj -ega -ega -a m artilerijski cilj, ki se v času streljanja premika
Ključa: Poje, razlaga

premični tîp -ega tîpa m top, ki se lahko premika z vlečnim vozilom, z lastnim motorjem ali pa ga vleče ali potiska posadka
Ključ: OBOR, Poje, razlaga

premični zapórni ôgenj -ega -ega ôgnja m večlinijski ogenj za preprečevanje premika oklepni sil na zemljišču, amfibijskih in desantnih sredstev na vodi
Ključ: Poje, razlaga, TAKT

premičnost -i ž sposobnost enote za izvedbo premika v območje načrtovanega delovanja in izvajanje nalog v vseh vremenskih razmerah in na različnih zemljiščih
Ključ: Mojca, razlaga, SPL

prenôdna artilerija -e -e ž artilerija, ki jo prenaša človek ali žival
Ključ: OBOR, Poje, razlaga

prenôs ôgnja -ôsa -- m določanje popravljenih začetnih elementov visoke točnosti na podlagi elementov končane korekture na predhodno streljani cilj, korekturnih popravkov, dobljenih s korekturo na en reper ali več, ali z uporabo korekturnega orožja bataljona
Ključ: Poje, razlaga, TAKT

prepovédani projektil -ega -a m projektil, ki se po mednarodnih konvencijah ne sme uporabljati
Ključa: Poje, razlaga

preprečevanje konfliktov -a -- s delovanje v operacijah v podporo miru, ki se izvaja z namenom pravočasnega prepoznavanja in odprave možnih vzrokov za konflikte z uporabo diplomatskih, vojaških in drugih metod v zgodnji fazi konflikta
Ključa: Mojca, razlaga

presézek moči -žka -- m razlika med razpoložljivo in potrebno močjo v vodoravnem letu, ki jo letalo lahko porabi za dviganje ali za povečanje hitrosti
Ključ: DRUŽB, Gregl, LET, razlaga

prestréci projektil -žem -- dov. zadeti projektil v zraku med letom po tirnici
Ključa: Poje, razlaga

prestréznik -a m vojaško letalo, opremljeno za zasledovanje in prestrezanje sovražnikovih letal
Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

prevléčeni lét -ega léta m let z majhno hitrostjo pri nadkritičnih vpadnih kotih krila, ko se začne trgati mejna plast na zgornji površini krila
Ključ: Gregl, LET, razlaga

prevôzna artilerija -e -e ž artilerija, ki se lahko prevaža s transportnim sredstvom
Ključ: OBOR, Poje, razlaga

pribòr za vódenje ôgnja -ôra -- -- -- m komplet iz planšete, elementarja, krožne mreže, tetivnega kotomera, artilerijskega logaritmarja za določanje strelnih elementov, urejanje snopa streljanja, kazanje ciljev, določanje oddaljenosti cilja in merjenje kotov
Ključa: Poje, razlaga

prilépno-prebôjna granáta -e -e ž granata, ki se z magnetom prilepi na oklepno vozilo in tam eksplodira
Ključ: OBOR, Poje, razlaga

prilét letála -éta -- m prvi del pristanka, ko se letalo približuje pristajalni stezi
Ključ: Gregl, LET, razlaga, TAKT

prilétna ravnína -e -e ž predpisana ravnina, po kateri se mora letalo približati stezi, ko pristaja s pomočjo instrumentov

Ključni: Gregl, KART, LET, razlaga

primárna zdravstvena oskrba -e -e -e ž postopki in ukrepi varovanja zdravja pripadnikov vojske, omejevanje nastanka poškodb ter preprečevanje pojava in širjenja bolezni

Ključni: Mojca, razlaga

priprava začétnih eleméntov -e -- -- ž faza artilerijskega streljanja, v kateri se v čim krajšem času določijo čim bolj natančni elementi za začetek korekture ali skupinskega streljanja

Ključni: Poje, razlaga, SPL

priprávljenost -i ž za določeno enoto ali poveljstvo predpisano obdobje od začetnega ukaza za angažiranje enote do začetka premeščanja ali delovanja po načrtih uporabe, ko je enota v celoti kadrovske popolnjena, opremljena in usposobljena

Ključni: Mojca, razlaga, SPL

priprávljenost vójske -i -- -- ž sposobnost vojske za vojskovanje in zmago v vojni ali udejanjanje obrambne strategije države na druge načine, ki se kaže z zmožnostjo vojske za alarmiranje in izvedbo mobilizacije, za izvajanje ukrepov pripravljenosti in z vojaško infrastrukturo

Ključni: Mojca, razlaga

priprávljenost za delováenje -i -- -- ž **1.** sposobnost enote, da v določenem času izvede bistvene naloge, ki izhajajo iz njenega poslanstva

2. čas, v katerem je enota pripravljena za izvedbo svojega poslanstva

Ključni: Mojca, razlaga

pristajálna hitróst -e -i ž hitrost, s katero se letalo pri pristanku dotakne tal

Ključni: Gregl, LET, razlaga

pristajálna lúč -e lučí ž reflektor na letalu, prižgan med pristajanjem

Ključni: Gregl, LET, razlaga

pristajálna stezà -e -è ž posebej pripravljena ravna površina na tleh, na kateri letalo lahko pristane

Ključni: Gregl, LET, razlaga

pristajálno mésto -ega -a s primerno opremljeno in označeno mesto za pristanek helikopterskih enot

Ključni: ales, Mojca, razlaga

pristánek letála -nka -- m zaključek leta, ko se letalo spusti na pristajalno stezo ali ustrezno vodno površino

Ključni: Gregl, LET, razlaga

pristánek na trébuh -nka -- -- m zasilni pristanek, ko letalo ne more izvleči podvozja

Ključni: Gregl, LET, razlaga, TAKT

prítisni vžigálnik -ega -a m vžigalnik zlasti protipehotne ali protitankovske mine, ki se aktivira s pritiskom vozila ali človekovega obuvala

S: vžigálnik na pritisk

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

prizmátični smodník -ega -a m smodnik z zrni v obliki prizme

Ključni: ales, razlaga

profil kráka -a -- m prerez kraka propelerja, pravokotno na njegov polmer

Ključni: Gregl, LET, razlaga

profil kríla -a -- m sklenjena krivulja, ki se dobi s prerezom krila ali druge vzgonske površine vzporedno z navpično ravnino in mora imeti tako obliko, da v zračnem toku zagotavlja nastanek vzgona

Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

profilni upòr -ega -ôra m vsota tlačnega upora in upora zaradi trenja na profilu

Ključni: Gregl, LET, razlaga

programirani vžigálnik -ega -a m vžigalnik z računalniškim sistemom za programiranje časa aktiviranja

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

progresívni smodník -ega -a m smodnik, pri katerem imajo zrna več kanalov, s čimer se poveča površina izgorevanja in hkrati količina smodniških plinov

S: progresívno goréči smodník

Ključni: ales, OBOR, razlaga

progresívno goréči smodník -- -ega -a m → progresívni smodník

Ključni: ales, OBOR, razlaga

projektil -a m **1.** valjasto, na eni strani navadno koničasto telo, ki ob sprožitvi ali vžigu zleti iz cevi orožja v določeno smer

2. element streliva, ki se izstreli na cilj

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

projektil ládja–ládja -a -- m projektil, ki se izstreli z ladje, podmornice na drugo ladjo

S: projektil mórje–mórje

Ključni: Poje, razlaga

projektil mórje–mórje -a -- m → projektil ládja–ládja

Ključni: Poje, razlaga

projektil mórje–zêmlja -a -- m projektil, ki se izstreli z ladje, podmornice na kopno

Ključni: Poje, razlaga

projektil s trasêrjem -a -- -- m projektil s traserjem, ki med letom pušča vidno sled, da se olajšata opazovanje in korektura, zlasti pri streljanju na premične cilje

Ključni: Poje, razlaga

projektil vòda–zràk–vòda -a -- m projektil, ki se izstreli iz podmornice, leti v zrak in zadene cilj na vodi

Ključni: Poje, razlaga

projektil z bôjno koníco -a -- -- -- m projektil z bojno glavo, napolnjeno z razstrelivom

Ključni: Poje, razlaga

projektil zêmlja–zêmlja -a -- m projektil, ki se izstreli iz orožja na kopnem na cilj na kopnem

Ključni: Poje, razlaga

projektil z jêdrsko glávo -a -- -- -- m projektil z glavo, napolnjeno z aktivnim jedrskim materialom

Ključni: Poje, razlaga

projektil zràk–zêmlja -a -- m projektil, ki se izstreli iz zraka na cilj na kopnem

Ključni: Poje, razlaga

projektil zràk–zràk -a -- m projektil, ki se izstreli iz letala na cilj v zraku

Ključni: Poje, razlaga

propéler -ja m sklop krilu podobnih ustrezno zvitih krakov, ki jih vrti letalski motor za ustvarjanje vlečne ali potisne sile

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

propéler s konstántnimi vrtljáji -ja -- -- -- m propeler s spremenljivim korakom, ki samodejno spreminja korak, da je število vrtljajev kljub spreminjanju hitrosti letala konstantno

Ključni: Gregl, LET, razlaga

propéler s spremenljivim korákom -ja -- -- -- m *propeler, katerega korak se lahko spreminja med letom*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

prostórske síle -ih síl ž mn. *namensko organiziran taktični sestav, ki deluje v zaledju in na zasedenem ozemlju, nadzoruje in varuje zaledje in pomembno infrastrukturo, upravlja z vojaško infrastrukturo, opravlja naloge teritorialne logistike, izvaja omejeno inženirsko podporo in defenzivno delovanje ter delno logistično podporo zavezniškim silam v okviru podpore državi gostiteljici*

Ključí: Mojca, razlaga

protibalístični projektíl -ega -a m *projektil za prestrezanje balističnih projektilov*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

protidesántna enôta -e -e ž *enota, izurjena, oborožena in opremljena za zavrnitev ali uničenje sovražnikovega desanta, navadno statična in opremljena s težkim orožjem*

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

protiletálska artileríja -e -e ž *artilерија za ognjeno delovanje na cilje v zraku*

Ključí: ORG, Poje, razlaga

protiletálski tòp -ega tòpa m *top za ognjeno delovanje na cilje v zraku*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

protioklépna artileríja málega dométa -e -e -- -- ž *protioklepna artileriја z dometom do 1 km*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

protioklépna artileríja srédnjega dométa -e -e -- -- ž *protioklepna artileriја z dometom 1–2 km*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

protioklépna artileríja velíkega dométa -e -e -- -- ž *protioklepna artileriја z dometom več kot 2 km*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

protioklépna enôta -e -e ž *vojaška enota, opremljena s protioklepnim orožjem in namenjena za protioklepno bojevanje, navadno v sestavi drugih enot kopenske vojske*

S: protitánkovska enôta

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

protioklépna mína -e -e ž → *protitánkovska mína*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

protioklépni projektíl -ega -a m *projektil za delovanje proti oklepnim vozilom*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

protioklépni tòp -ega tòpa m *top za ognjeno delovanje na oklepna vozila in utrjene objekte*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

protipehôtna mína -e -e ž *mína za uničevanje žive sile, tehničnih sredstev in diverzije*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

protipehôtna rôčna bómba -e -e -e ž *ročna bomba, ki učinkuje z eksplozijo in drobci, namenjena boju proti pehoti*

Ključí: ales, OBOR, razlaga

protipodmórniški projektíl -ega -a m *projektil za obstreljevanje podmornic*

Ključí: Poje, razlaga

prótiprojektíl -a m *projektil za delovanje proti oklepnim vozilom*

Ključí: Poje, razlaga

protitánkovska enôta -e -e ž → *protioklepna enôta*

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

protitánkovska kovínska mína -e -e -e ž kovínska mína za uničevanje in onesposabljanje tankov in drugih oklepnih vozil

Ključa: Poje, razlaga

protitánkovska mína -e -e ž mína za uničevanje in onesposabljanje tankov in drugih oklepnih vozil

S: protioklépna mína

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

protitánkovska púška -e -e ž v 2. svetovni vojni puška na dvokrakem podstavku za izstreljevanje protitankovskih projektilov z jeklenim jedrom in visoko začetno hitrostjo

Ključa: ales, Čtpuška, razlaga, TAKT

protitánkovska rôčna bómbera -e -e -e ž rôčna bomba, ki učinkuje z eksplozijo in kumulativnim udarom, namenjena boju proti tankom

Ključa: ales, OBOR, razlaga

protitánkovski tòp -ega tópa m top za boj proti tankom

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

protiterorístični ukrépi -ih -ov m mn. ukrepi, namenjeni zmanjšanju ranljivosti sil, posameznikov in lastnine za terorizem, vključno z omejenimi reakcijami in onemogočanjem teroristov, ki obsegajo zbiranje in izmenjavo obveščevalnih podatkov, varnost pripadnikov in enot, varovanje infrastrukture, aktivno sodelovanje pri načrtovanju kriznega upravljanja, taktične ukrepe za obvladovanje terorističnih incidentov in druge varnostne ukrepe

Ključa: Mojca, razlaga

protiterorístično delovánje -ega -a s ofenzivna aktivnost, ki vključuje napade na teroristične organizacije, objekte, morska in zračna plovila ter izoliranje in zajetje teroristov

Ključa: Mojca, OBV, razlaga, TAKT

protiterorízem -zma m dejavnost odzivanja na teroristično nevarnost

Ključa: DRUŽB, OBV, Prezelj, razlaga

protokolárna enôta -e -e ž → gárdna enôta (1)

Ključa: ales, Mojca, razlaga

protokolárni tòp -ega tópa m top, namenjen za izstrelitev častnih salv ob slovesnostih

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

prsobrán -a m nasip iz zemlje, kamenja ob zunanjem robu strelskega jarka, položaja, ki varuje vojaka pred projektili in njihovimi delci

Ključa: KOV, OBOR, Poje, razlaga, TAKT

prva ráven zdrávtvene oskrbe -e ravní -- -- ž zagotavljanje prve pomoči, splošne in nujne medicinske pomoči, triaže in evakuacije

Ključa: Mojca, razlaga

psiholóško delovánje -ega -a s informacijsko delovanje, ki z načrtovano psihološko dejavnostjo v miru in vojni, usmerjeno v sovražne, lastne ali nevtralne ciljne skupine vpliva na njihovo stališče in vedenje, si prizadeva slabiti sovražnikovo voljo do bojevanja, krepiti podporo in lojalnost lastnih in prijateljskih ciljnih skupin ter pridobi podporo neodločenih ali nevtrálnih

Ključa: Mojca, razlaga

puščičasto krílo -ega -a s krílo, pri katerem je kot med aerodinamično osjo ali sprednjim robom krila in vzdolžno osjo letala večji ali manjši od 90°

Ključa: Gregl, LET, razlaga

púška -e ž najpogostejše strelno orožje z učinkovitim dometom do 400 metrov, ki ga uporabljajo vojaki pri izvajanju osnovnih nalog pehote za uničevanje nasprotnikove žive sile v bližinskem boju

Ključni: ales, Čtpuška, OBOR, razlaga

púška kalášnikov -e -- ž **1.** jurišna puška kalibra 7,62 mm AK47 sovjetskega konstruktorja Mihaila Kalašnikova

2. kopija in modifikacija puške AK47, npr. avtomatska puška M70, ki jo je izdelovala tovarna Zastava v Kragujevcu

Ključni: ales, Čtpuška, OBOR, razlaga

račúnska enôta -e -e ž enota, ki določa strelne elemente, pri čemer uporablja sredstva za grafično, računsko ali avtomatsko obdelavo podatkov

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

rádijski svetílnik -ega -a m radijski oddajnik na zemlji, ki oddaja razpoznavne signale, s katerimi je določen njegov položaj, in se uporablja za usmerjanje in vodenje letala

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

rádijski vžigálnik -ega -a m bližinski vžigalnik z vgrajenim radarjem, ki se aktivira, ko radijski valovi zadenejo na oviro v naprej nastavljeni oddaljenosti

S: tranzístorski vžigálnik

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

rádiokómpas -a m srednjevalovni sprejemnik z vrtljivo anteno, ki poišče smer proti izbranemu oddajniku, kar se odčita na inštrumentu kot kot med vzdolžno osjo letala in smerjo proti oddajniku

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

rádióvišinomér -a m naprava za merjenje oddaljenosti letala od tal na podlagi časa, ki ga potrebuje radijski signal za pot do tal in nazaj

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

rafál -a m postopno izstreljevanje po enega projektila iz več orožij

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

rakétna artilerija -e -e ž artilerija, ki uporablja raketna artilerijska orožja, enocevne in večcevne metalce raket

Ključni: OBOR, ORG, Poje, razlaga

rakétna artileríja málega dométa -e -e -- -- ž raketna artilerija za podporo lastnim silam z dometom do 50 km

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

rakétna artilerija srédnjega dométa -e -e -- -- ž raketna artilerija za podporo lastnim silam z dometom 50–200 km

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

rakétna artilerija velikega dométa -e -e -- -- ž raketna artilerija za podporo lastnim silam z dometom več kot 200 km

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

rakétna baterija -e -e ž enota zračne obrambe v moči čete, oborožena z raketnimi sistemi, nadzornimi in namerilnimi radarji za zaščito zračnega prostora, zračne obrambe enot in ključnih objektov

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

rakétna enôta -e -e ž enota, opremljena z raketnimi sistemi, navadno za protioklepni, protiletalski boj

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

rakétna polnítev -e -tve ž pogonska polnitev rakete

Ključni: OBOR, Poje, razlaga, VTEH

rakétni balistični projektil -ega -ega -a m projektil, navadno raketni velikega dometa, ki večji del svoje poti preleti po zakonih balistike brez možnosti večjih popravkov smeri
Ključni: Poje, razlaga

rakétni minomèt -ega -éta m minomet za izstreljevanje raket
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

rakétni motór -ega -ja m reakcijski motor, ki za zgorevanje goriva ne uporablja zraka iz okolice, ker ima s seboj potrebno gorivo in oksidant
Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

rakétni projektil -ega -a m
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

rakétni smodník -ega -a m smodník, ki se uporablja za izgorevanje pod povišanim tlakom, čas izgorevanja pa je odvisen od kemične sestave goriva in oksidanta
Ključni: ales, razlaga

rakétni vodljívi projektil -ega -ega -a m projektil, opremljen z napravami za vodenje in upravljanje, s katerimi je mogoče spreminjati tirnico leta glede na parametre cilja, vzdrževati programirano tirnico ves čas ali samo del leta
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

rakétno izstrelíšče -ega -a s **1.** mehansko-električne naprave, namenjene za lansiranje raket
2. kraj, prostor za izstrelitev, zlasti raket, vesoljskih ladij
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

rakétno letálo -ega -a s letalo, ki ga poganja raketni reakcijski motor
Ključni: Gregl, LET, razlaga

rámpa za izstreljevánje -e -- -- ž mehansko-električna naprava za lansiranje raket
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

razcépna zakrílca -ih -krílč s mn. najenostavnejša zakrilca v obliki plošč na zadnji spodnji površini krila, ki se odklonijo navzdol, pri čemer se za njimi ustvari podtlak, ki stabilizira mejno plast na zgornji površini krila
Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

razledítev kríla -tve -- ž odstranjevanje ledu s krila z ogrevanjem ali z napihljivo gumeno oblogo sprednjega roba, ko se ta nabere v posebnih meteoroloških razmerah
Ključni: Gregl, LET, razlaga, TAKT

razpetína kríla -e -- ž razdalja med obema krajiščema krila
Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

razpoložljíva móč -e močí ž moč v vodoravnem letu, ki jo daje propeler
Ključni: Gregl, LET, razlaga

razpoložljívi potísk -ega -a m vlečna sila propelerja ali potisna sila reakcijskega motorja med letom
Ključni: Gregl, LET, razlaga

razpršna granáta -e -e ž → trenutna granáta
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

razpršna mína -e -e ž mina z mehničnim vžigalnikom trenutnega delovanja, ki deluje na cilj z delci srajčke in z udarnim valom eksplozije
S: trenutna mína
Ključni: OBOR, Poje, razlaga

razpršna rōčna bōmba -e -e -e *ž* ročna bomba, pri katere eksploziji nastane več tisoč drobcev z ubojno energijo

Ključa: ales, razlaga

razpršno-rušilna granáta -e -e *ž* → trenútno-fugásna granáta

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

razvōdnica -e *ž* v Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi najnižji čin za vojakinje

Ključí: ČIN, KADRI, razlaga

razvōdник -a m v Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi najnižji čin za vojake

Ključí: ČIN, KADRI, razlaga

reakcijski motór -ega -ja m toplotni stroj, pri katerem vroči zgoreli plini ekspandirajo, z veliko hitrostjo iztekajo skozi izpušno šobo in povzročijo reakcijsko potisno silo

PRIM.: rakétni motór, túrboreakcijski motór, zajézni motór

Ključí: Gregl, LET, razlaga

reakcijsko letálo -ega -a s letalo, ki ga poganja reakcijski motor

Ključí: Gregl, LET, razlaga

rēčna mína -e -e *ž* mina, ki se polaga v reke

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

regístrska oznáka -e -e *ž* oznaka na letalniku, določena z vpisom v register letalnikov določene države

Ključí: Gregl, LET, razlaga

religiōzni oporēčnik vestí -ega -a -- m oporečnik vesti zaradi religiozних razlogov, motivov

Ključí: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

rēper -ja m opazovana točka na zemljišču, za katero se s streljanjem dobijo korekturni podatki zaradi prenosa ognja na cilje v njeni bližini

Ključa: Poje, razlaga

repetírka -e *ž* → repetírna púška

Ključí: ales, Ctpuška, OBOR, razlaga

repetírna ostrostrélna púška -e -e -e *ž* ostrostrelna puška z več naboji v integriranem nabojišču ali nabojniku, ki se po vsakem strelu prek ročnega mehanizma z različno oblikovanimi zaklepi polnijo v ležišče

Ključa: ales, razlaga

repetírna púška -e -e *ž* puška z več naboji v integriranem nabojišču ali nabojniku, ki se po vsakem strelu prek ročnega mehanizma z različno oblikovanimi zaklepi polnijo v ležišče

S: repetírka

Ključí: ales, Ctpuška, OBOR, razlaga

rèp letála rēpa -- m višinski in smerni rep na zadnjem delu trupa letala

Ključí: Gregl, LET, razlaga

rèpni rōtor helikópterja -ega -ja -- m rotor na repu helikopterja, ki se vrti v navpični ravnini in izniči moment glavnega rotorja, da lahko leti naravnost

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

rèpno koló -ega -ésa s kolo, ki je pri klasičnem podvozzju nameščeno pod repom letala

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

rēynoldsovo števílo -ega -a [rējnoldsovo] in Rēynoldsovo števílo -ega -a s brezdimenzijsko števílo, ki je produkt karakteristične dolžine in hitrosti fluida, deljene s kinematično viskoznostjo in predstavlja razmerje vztrajnostnih sil in sil zaradi viskoznosti

Ključí: Gregl, LET, razlaga, VTEH

rezêrva vzgôna -e -- ž vzgon na zunanjih delih krila pri prevlečenem letu, ko mora imeti krilo tako zvitje, da profili njegovih zunanjih delov ne presežejo kritičnih vpadnih kotov in zunanja dela krila še vedno normalno nosita

Ključni: Gregl, LET, razlaga

rezêrveno mobilizacijsko zbirališče -ega -ega -a s območje, na katerem poteka mobilizacija enote ob ogroženosti izvajanja mobilizacije na običajnem mobilizacijskem zbirališču

Ključni: Mojca, razlaga

rezêrveno padálo -ega -a s padalo, pripeto na trebuhu padalca, ki se uporabi, če se glavno padalo ne odpre

Ključni: Gregl, LET, razlaga

rezidénčni túji obrámbni atašé -ega -ega -ega -ja m obrambni predstavnik tuje države, nastanjen na ozemlju določene države

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga, SPL

rezidénčni vojaški atašé -ega -ega -ja m vojaški predstavnik tuje države, nastanjen na ozemlju določene države

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga, SPL

rikošét -a m odboj projektila od površine, odvisen od padnega kota, strmosti zemljišča in njegove trdote

Ključni: Poje, razlaga

rikošétno artileríjsko stréljanje -ega -ega -a s artilerijsko streljanje s trenutno-fugasnimi projektili z vžigalniki, nastavljenimi na zapoznelo delovanje, da projektil eksplodira na določeni višini nad ciljem po odboju od površine

Ključni: Poje, razlaga

risana cév -e céví ž strelna cev z žlebovi, zaradi katerih se ob pomiku skozi cev projektil vrti okoli vzdolžne osi, kar povzroči njegovo stabilnost na tirnici in s tem večjo natančnost zadetka in večji doomet

Ključni: ales, OBOR, razlaga

risani tòp -ega tôpa m → žlebastocévni tòp

Ključni: ales, Poje, razlaga

rôčna bómba -e -e ž bomba, namenjena uničevanju bližnje žive sile z udarnim valom in drobci

Ključni: ales, OBOR, razlaga

rôčni minomèt -ega -éta m lahko netrzajno orožje za uničevanje tankov in drugih oklepnih vozil v razdalji do 500 m

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

rôčno pôlnjenje -ega -a s polnjenje, ki ga opravi človek

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

ród oborožénih sil rodú -- -- m del posamezne veje oboroženih sil, ki ima enako organizacijsko strukturo in način usposabljanja, podobno opremo in oborožitev

Ključni: ales, Mojca, razlaga

rotácija projektíla -e -- ž vrtenje projektila z določeno kotno hitrostjo okrog svoje vzdolžne osi po izstrelitvi

Ključni: Poje, razlaga

rotirajóča mína -e -e ž mina, ki vzdržuje stabilnost leta po tirnici z vrtenjem okrog svoje osi

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

rotirajoči projektil -ega -a m projektil, ki se po izstrelitvi med letom po tirnici z določeno kotno hitrostjo vrti okrog svoje vzdolžne osi, s čimer se zagotavlja večja stabilnost leta

Ključa: Poje, razlaga

rótoplán -a m letalnik, težji od zraka, pri katerem nastane aerodinamični vzgon na krakih rotorja z navpično osjo, za vodoravni let pa se nagne disk rotorja v smer letenja

Ključa: Gregl, LET, razlaga

rúšenje -a s ognjeno delovanje artilerije, s katerim se povzroča, da naravni ali umetni objekti zaradi porušenia niso več uporabni

Ključa: Poje, razlaga, TAKT

rušilna granáta -e -e ž → fugásna granáta

Ključa: Poje, razlaga

rušilna mína -e -e ž → fugásna mína

Ključa: Poje, razlaga

sámoiskálni systém projektíla -ega -a -- m sistem, nastavljen tako, da projektil sam išče cilj

Ključa: Poje, razlaga

samomorílski terorízem -ega -zma m ekstremno nasilno dejanje za doseganje določenih političnih ciljev, pri čemer storilec izgubi življenje

Ključa: DRUŽB, Prezelj, razlaga, TAKT

sámopogónski projektíl -ega -a m projektil, ki ga poganja raketni motor

Ključa: Poje, razlaga

sámorazstrelílna granáta -e -e ž granata, ki se po določenem času ne glede na to, ali zadene cilj ali ne, samodejno aktivira

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

sámovózna artileríja -e -e ž artilerija, opremljena zlasti s samovoznimi orožji

Ključa: OBOR, ORG, Poje, razlaga

sámovózni minomèt -ega -éta m minomet, ki je vgrajen na oklepno vozilo in se premika na lastni pogon

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

sámovózni tòp -ega tôpa m top, ki je vgrajen na oklepno vozilo in se premika na lastni pogon

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

sámovžigálna zmes -e zmesí ž eksplozivna zmes, ki se v določenih razmerah sama vžge

Ključa: Poje, razlaga, VTEH

sámovžigálni fósfor -ega -ja m fosfor v zažigalnem projektu, ki se v določenih razmerah sam vžge

Ključa: OBOR, Poje, razlaga, VTEH

sanitétno letálo -ega -a s letalo z medicinskim osebjem in opremo, potrebno za medicinsko oskrbo in prevoz bolnikov

Ključa: Gregl, LET, OBOR, razlaga, SAN

sánkcije in embárgo sánkciij -- -a stabilizacijsko delovanje, namenjeno onemogočanju oskrbe ter omejevanju diplomatskih, ekonomskih in drugih privilegijev ter svobode gibanja tistih, ki so na območju sankcij

Ključa: Mojca, razlaga

sékcija -e ž v nekaterih oboroženih silah vojaška enota, ki združuje dva oddelka, zlasti v mehaniziranih in oklepnih enotah

Ključa: ales, Mojca, razlaga, SPL

séktor -ja m del elementarja v obliki ravnila s kotomerom za določanje daljine in kota streljanja

Ključni: KART, Poje, razlaga

sekulárni oporečnik vesti -ega -a -- m oporečnik vesti zaradi človekoljubnih, mirovniških, filozofskih in političnih razlogov, motivov

Ključni: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

selektivni oporečnik vesti -ega -a -- m oporečnik vesti, ki nasprotuje posameznim oboroženim spopadom

Ključni: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

seržánt -a m v nekaterih državah podčastniški čin ali nosilec tega čina, vodnik

Ključni: ČIN, razlaga

sestávljati oróžje -am -- nedov. sestavljati sestavne dele orožja v celoto, pri čemer je na koncu treba preveriti delovanje

Ključni: ales, LOG, razlaga, SPL

sídrana mína -e -e ž podvodna mina, zasídrana na dno morja, reke

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

signálna pištóla -e -e ž pištola za izstreljevanje svetilnih nabojev za sporazumevanje, osvetljevanje, označevanje

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

síle nízke pripravljénosti síl -- -- ž mn. vojaške sile, ki dosežejo polno pripravljenost v roku od 91 do 180 dni in so namenjene predvsem podpori delovanja sil visoke stopnje pripravljenosti

Ključni: ales, Mojca, razlaga

síle visóke pripravljénosti síl -- -- ž mn. vojaške sile, ki dosežejo polno pripravljenost v roku od 2 do 90 dni in so namenjene posredovanju ob vojaških in nevojaških grožnjah varnosti države, podpori varnostnemu sistemu in sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter delovanju v operacijah kriznega odzivanja

Ključni: ales, Mojca, razlaga

síle za bojevánje síl -- -- ž mn. vojaške sile, ki z ognjeno močjo in manevrom v neposrednem spopadu porazijo sovražnika

Ključni: ales, Mojca, razlaga

síle za bôjno podpóro síl -- -- -- ž mn. sile, namenjene zagotavljanju ognjene in operativne podpore silam za bojevanje, ki vključujejo inženirske enote, artilerijske enote, obveščevalne in izvidniške enote, enote radiološke, kemične in biološke obrambe, enote zračne obrambe, enote za elektronsko bojevanje, mornariške enote, enote vojaške policije in letalske enote

Ključni: ales, Mojca, razlaga

síle za podpóro bojevánja síl -- -- -- ž mn. vojaške sile, ki podpirajo funkcije poveljevanja in zagotavljajo možnosti za neprekinjeno poveljevanje

Ključni: ales, Mojca, razlaga

síle za zagotóitev delovánja síl -- -- -- ž mn. sile, ki zagotavljajo možnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti vojaških sil

Ključni: ales, Mojca, razlaga

síle z dáljšim časom pripravljénosti síl -- -- -- -- ž mn. vojaške sile, ki dosežejo polno pripravljenost v več kot 365 dneh in so namenjene vojaški obrambi in regeneraciji drugih sil

Ključni: ales, Mojca, razlaga

simulátor -ja m naprava za šolanje in preverjanje posadk, ki ima enako pilotsko kabino kot pravo letalo

Ključni: Gregl, IV, LET, OBOR, razlaga

sinhronizacija -e ž usmerjanje virov in aktivnosti v času in prostoru za doseganje prevladujoče relativne bojne moči na odločilni točki v odločilnem trenutku, ki obsega usklajevanje bojnih funkcij, sodelovanja enot in delovanja bojnih sistemov

Ključna: Mojca, razlaga

sistematično stréljanje -ega -a s izstreljevanje rafalov in/ali plotunov iz več orožij baterije, voda z določenim časovnim razmikom

Ključna: Poje, razlaga

sistém instrumêntnega pristájanja -a --- m **K: ILS** sistem iz dveh antenskih sistemov na pristajalni stezi, ki oddajata signale v navpični in nagnjeni vodoravni ravnini, pri čemer mora biti letalo v doletu ves čas v presečišču obeh ravnin

Ključna: LET, razlaga

sistém kríznega odzivanja -a --- m struktura, namenjena odzivanju na krizne razmere

Ključni: DRUŽB, NEBOJ, Prezelj, razlaga

sistém odpôra -a --- m struktura, namenjena načrtovanju, organizaciji in izvedbi oboroženega ali neoboroženega odpora

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

sistém poveljevanja in kontrôle -a --- m sistem, ki zajema postopke, organizacijo, kadre, sredstva, objekte in komunikacije za podporo izvajanju funkcije poveljevanja

Ključna: Mojca, razlaga

sitomér -a m optični instrument za določanje horizonta opazovanja in merjenje naklonskih kotov na zemljišču

Ključna: Poje, razlaga

skelénica profila -e --- ž krivulja, ki nastane s povezavo središč profilu včrtanih krogov

Ključni: Gregl, LET, razlaga

skrájšana pripráva začétnih elemêntov -e -e --- ž metoda določanja začetnih elementov, ki se uporablja, ko ni na razpolago meteorološkega biltena, obstajajo pa podatki o prizemnih meteoroloških razmerah streljanja

Ključna: Poje, razlaga

skupínski artilerijski cílj -ega -ega -a m artilerijski cilj, ki ga sestavlja skupina istovrstnih ali raznovrstnih posamičnih ciljev enakomerne ali neenakomerne gostote

Ključna: Poje, razlaga

skupínsko oróžje -ega -a s orožje, s katerim upravlja več kot en vojak, navadno posadka, ima večji domet od orožja posameznika (jurišna puška) in je namenjeno ognjeni podpori, npr. puškomitraljezi, mitraljezi, avtomatski bombometi, minometi

Ključni: ales, DRUŽB, OBOR, razlaga

skupínsko stréljanje -ega -a s faza streljanja, v kateri se po pripravi začetnih elementov, korekturi ali prenosu ognja ustvarja artilerijski ogenj in dosega materialni in/ali moralni učinek na cilju

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

skúpne združene naménske síle -ih -ih -ih síl ž mn. namensko organiziran operativni sestav zavezniških sil, ki zagotavlja večjo odzivnost, hitrejše oblikovanje in razmestitev ter učinkovito poveljevanje večnacionalnim silam različnih zvrsti, rodov in služb vojsk v zavezništvu

Ključna: Mojca, razlaga

skúpni korák rótorja -ega -a -- m korak, nastavljen pri vseh krakih rotorja enako, ne glede na njihovo lego

Ključí: Gregl, LET, razlaga, VTEH

skvadrón -a m konjeniška enota v moči bataljona

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

slepílno oróžje -ega -a s neubožno orožje, ki seva svetlobo za zaslepljevanje nasprotnika in njegovih optičnih naprav

Ključí: ales, OBOR, razlaga

slépo letênje -ega -a s letenje brez vidnega stika s tlemi, ki je mogoče samo s pomočjo instrumentov

Ključí: Gregl, LET, razlaga, TAKT

slépo oróžje -ega -a s orožje, ki je videti kot ubojno, vendar se zaradi konstrukcijskih lastnosti (npr. zamašena cev, odsotnost udarne igle) ne uporablja za ubijanje, ampak je namenjeno zastraševanju in drugim funkcijam

Ključí: ales, DRUŽB, razlaga

slúžba oborožênih síl -e -- -- ž specializirana organizacija, ki omogoča ustrezne razmere za življenje, delo in izvajanje bojnega delovanja oboroženih sil, na primer intendantska služba, tehnična služba, prometna služba

Ključí: ales, Mojca, razlaga

slúžbeno oróžje -ega -a s orožje, ki ga za opravljanje službenih nalog zagotovi delodajalec, največkrat država (oborožene sile, policija in drugi organi pregona) ali od nje pooblaščen organizacija (varnostne službe)

Ključí: ales, OBOR, razlaga

slúžiti vojáški rók slúžim -- -- nedov. v nekaterih državah opravljati določen čas trajajočo obvezno dejavnost v vojski

Ključí: DRUŽB, Kopač, POPOL, razlaga

smérna krmarljívnost -e -i ž krmarljivost letala okrog navpične osi

Ključí: Gregl, LET, razlaga, VTEH

smérna stabiálnost -e -i ž stabilnost letala okrog navpične osi

Ključí: Gregl, LET, razlaga, VTEH

smérni rëp -ega rëpa m navpični del repa letala

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

smérni stabilizátor -ega -ja m nepremični sprednji del smernega repa letala

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

smérno krmílo -ega -a s premični zadnji del smernega repa za krmarjenje letala okrog navpične osi

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

smodník -a m energetska snov, ki z izgorevanjem zelo hitro preide iz trdnega v plinasto agregatno stanje in v zaprtem prostoru ustvari visok tlak

Ključí: ales, OBOR, razlaga

smodníkov plín -ega -a m → smodníški plín

Ključí: ales, OBOR, razlaga

smodníška kómora -e -e ž del notranjosti cevi ognjenega orožja, v katerem po vžigu začne goreti smodniška polnitev

Ključí: Poje, razlaga

smodníška polnítev -e -tve ž določena količina smodnika, ki je glede na zahtevane balistične lastnosti projektila različne sestave, ima zrnca različne oblike in velikosti in z zgorevanjem ustvarja potreben tlak za izstrel projektila iz cevi orožja

Ključa: Poje, razlaga

smodniški plín -ega -a m *plin, ki nastane pri izgorevanju smodnika in v zaprtem prostoru povzroči eksplozijo, katere energija se lahko porabi za potisk projektila*

S: smodnikov plín

Ključa: ales, razlaga, VTEH

smodniško zróno -ega -a s *geometrijsko oblikovan najmanjši delec smodnika, ki je glede na zahtevane balistične lastnosti projektila različnih oblik in velikosti*

Ključa: ales, razlaga

snòp snòpa m *medsebojni položaj cevi artilerijskih orožij, ki zagotavlja enakomerno razporeditev zadetkov po širini cilja streljanja*

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

snopár -ja m *del pribora za vodenje ognja, s katerim se določajo popravki zaradi urejanja snopa na ognjenem položaju, določanje podatkov za kazanje ciljev, določanje strelnih elementov in določanje popravkov v korekturi*

S: snòpnik

Ključa: Poje, razlaga

snòpnik -a m → snopár

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

snòp tírníc snòpa -- m *tirnice projektilov iz enega orožja z enakimi strelnimi elementi v skoraj enakih razmerah streljanja*

Ključa: Poje, razlaga

sòbni trenážêr za stréljanje s pehòtnim oróžjem -ega -ja -- -- -- -- m *simulator ali naprava v manjšem zaprtem prostoru, namenjena usposabljanju in urjenju strelca v glavnih prvinah streljanja (dihanje, merjenje, proženje, zadevanje) brez uporabe streliva, navadno z laserjem*

Ključa: ales, IV, razlaga

sòvpréžni mitraljéz -ega -a m *mitraljez na bojnem oklepem vozilu, navadno na tanku, ki je v sovpregi s topom in se premika skupaj s kupolo v isto smer kot top*

Ključa: ales, Čtputška, OBOR, razlaga

speciálna enòta -e -e ž → speciálne síle

Ključa: ales, Mojca, ORG, razlaga

speciálne síle -ih síl ž mn. *elitno izurjena, opremljena in oborožena vojaška enota, ki izvaja operacije nekonvencionalnega bojevanja, protiterorističnega bojevanja, direktne akcije na pomembne cilje nasprotnika, specialno izvidovanje in usposablja zavezniške vojske*

S: speciálna enòta

Ključa: ales, Mojca, razlaga

speciálno delovánje -ega -a s *način bojnega delovanja, ki ga izvajajo posebej izbrane, opremljene, organizirane in usposobljene enote vojske za podporo doseganju vojaških, političnih ali psiholoških ciljev, ki imajo operativni ali strateški pomen*

Ključa: Mojca, razlaga, TAKT

speciálno oróžje -ega -a s *orožje za izvajanje specialnih nalog*

PRIM.: podvòdno oróžje, tího oróžje

Ključa: ales, OBOR, razlaga

splòšna artilerijska podpóra -e -e -e ž *ognjeno delovanje artilerije na cilje splošnega pomena, namenjeno podpori enote*

Ključa: Poje, razlaga

splòšni oporéčnik vestí -ega -a -- m → univerzálni oporéčnik vestí

Ključa: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

spódnja laféta -e -e ž *del lafete za povezavo artilerijskega orožja s tlemi med streljanjem in z vlečnim vozilom med prevozom*

Ključa: Poje, razlaga

spódnji vžigálnik -ega -a m *vžigalnik, ki je glede na smer letenja nameščen v zadnji del projektila*

Ključa: Poje, razlaga

spôjler -ja m *aerodinamična zavora na zgornji površini krila, ki se uporablja tudi pri veliki hitrosti letala za krmarjenje okrog vzdolžne in navpične osi, če je odklonjena samo na eni polovici krila*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

sposóbnost enôte -i -- ž *zmožnost enote za izvedbo bistvenih nalog, ki izhajajo iz njenega poslanstva, in možnosti zaščite ter preživetja*

Ključa: Mojca, razlaga

sprednji rób -ega -a m *rob krila ali repa, ki je glede na gibanje letala spredaj*

Ključ: Gregl, LET, razlaga

spremenljiva smodniška polnítev -e -e -tve ž *smodniška polnitev pri dvodelnem naboju, minometni mini, ki se ji zaradi oddaljenosti cilja lahko doda več smodniških polnitev*

Ključ: ales, Poje, razlaga

sprožíti oróžje sprožim -- dov. *aktivirati naboj v ležišču naboja z vstavitjo polnega nabojnika, napetjem orožja, pritiskom na sprožilec*

Ključ: ales, razlaga, TAKT

srebrni čin -ega -a m *strok. pog. → naslôvni čin*

Ključa: ČIN, razlaga

središče potíska -a -- s *točka na profilu krila, v kateri prejme celotna aerodinamična sila, njena lega se spreminja z vpadnima kotom*

Ključ: Gregl, LET, razlaga, VTEH

srédnja aêrodinámíčna tetíva -e -e -e ž *tetiva profila, ki pri določanju statične vzdolžne stabilnosti letala nadomešča celotno krilo*

Ključ: Gregl, LET, razlaga, VTEH

srédnja artileríja -e -e ž *artilnerija, pri kateri je masa orožja 2–10 t*

Ključ: OBOR, ORG, Poje, razlaga

srédnjekalíbrska púška -e -e ž *puška za naboje srednjega kalibra*

Ključ: ales, Čtputška, OBOR, razlaga

srédnjekalíbrski nabòj -ega -ôja m *naboj s premerom do 12,7 mm*

Ključa: ales, razlaga

srédnji minomèt -ega -éta m *minomet kalibra 80–100 mm, ki ga strežejo 3 ljudje*

Ključa: Poje, razlaga

srédnji tòp -ega tôpa m *top z maso med 2 in 10 t*

Ključa: Poje, razlaga

srédnji zadétek -ega -tka m *posamični zadetek ali središče slike raztrosa skupine zadetkov, dobljenih z enakimi elementi iz enega ali več orožij, pri čemer se upoštevajo posebni popravki za vsako orožje*

Ključa: Poje, razlaga

stabilizácijsko delováenje -ega -a s *delovanje, pri katerem vojska s svojo prisotnostjo in aktivnostmi zagotavlja varno okolje ali pri tem sodeluje in v katerem diplomatski, ekonomski, izobraževalni, razvojni in drugi programi uspešno odstranjujejo vzroke nastale krize*

Ključa: Mojca, razlaga

stabilnost letala -i -- ž *stabilnost, odvisna od dinamične in statične stabilnosti letala*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

Stálinove órgle -ih -gel in **stálinove órgle** -ih -gel ž mn. *med drugo svetovno vojno raketomet sovjetskega tipa, ki izstreljuje rakete s tirnih ramp*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

stálna priprávljenost -e -i ž *spodobnost vojske za izvajanje ukrepov pripravljenosti in mirnodobnih nalog*

Ključni: Mojca, razlaga, STRAT, TAKT

stálna smodníška polnítev -e -e -tve ž *smodniška polnitev združenega naboja, ki se je ne glede na oddaljenost cilja ne da spreminjati*

Ključni: ales, Poje, razlaga

standardizácija oróžja -e -- ž *spisek enotnih standardov in norm za določeno orožje*

Ključni: ales, OBOR, razlaga, VTEH

stándardni zavój -ega -ôja m *zavoj pri slepem letanju, ki traja točno dve minuti*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

starêjši vódnik -ega -a m v *Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi čin, za stopnjo višji od vodnika 1. razreda in stopnjo nižji od starejšega vodnika 1. razreda, ali nosilec tega čina*

Ključni: ČIN, razlaga

starêjši vódnik I. razréda -ega -a -- -- [přvega] m v *Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi čin, za stopnjo višji od starejšega vodnika in stopnjo nižji od praporščaka, ali nosilec tega čina*

Ključni: ČIN, razlaga

státična stábilnost -e -i ž *spodobnost letala, da se pri motnji, ki ga spravi iz ravnovesja, na njem takoj pojavijo sile in momenti, ki ga vrnejo v prvotno lego*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

státični potisk -ega -a m *vlečna ali potisna sila propelerja pri mirujočem letalu*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

státično ravnovése -ega -a s *ravnovesje, pri katerem propeler obmiruje v vseh položajih in ustreznih kotih koraka, merilna os pa mora biti vodoravna in imeti kot nož ostre podpore*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

stereoskópski daljinómér -ega -a m *binokularni optični instrument za merjenje oddaljenosti cilja streljanja na podlagi lastnosti stereoskopskega vida človeka*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

stôpnja ogróženosti -e -- ž *stopnja fizične, materialne ali podobne izpostavljenosti opazovanega subjekta ali objekta*

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga, STRAT

stôpnja priprávljenosti -e -- ž *razpoložljivost in sposobnost enote ali poveljstva za izvajanje nalog, ki izhajajo iz njenega poslanstva*

Ključni: Mojca, razlaga, STRAT, TAKT

stótnica -e ž v *Slovenski vojski častniški čin, za stopnjo višji od nadporočnice in za stopnjo nižji od majorke, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF2*

Ključni: ČIN, razlaga

stótnik -a m v *Slovenski vojski častniški čin, za stopnjo višji od nadporočnika in za stopnjo nižji od majorja, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF2*

Ključni: ČIN, razlaga

stótnik I. razréda -a -- -- [párvega] m v Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi častniški čin, za stopnjo višji od stotnika in za stopnjo nižji od majorja, ali nosilec tega čina
Ključa: ČIN, razlaga

stratéška ráven delovánja -e -vní -- ž najvišja raven delovanja vojaških sil, ki jo določajo jasno opredeljeni nacionalni cilji in interesi ter cilji zavezništva ali koalicije, podkrepjeni z vojaškimi zmogljivostmi, ki so jih države pripravljene nameniti za doseganje teh ciljev
Ključa: Mojca, razlaga

stratéška rezêrva -e -e ž posebna kadrovska in materialna rezerva vojske, ki omogoča dopolnitev in povečanje zmogljivosti njenih sil ter prevzemanje določenih nalog pri izvajanju vojaške obrambe
Ključa: Mojca, razlaga, STRAT

stratéški koncépt zavézništva -ega -a -- m koncept, ki določa uporabo političnih in vojaških sredstev pri doseganju varnostnih ciljev in zajema odvracanje od agresije in obrambo vseh članic zavezništva, prispevanje k preprečevanju konfliktov, aktivno vlogo v kriznem upravljanju in promoviranje partnerstva, sodelovanja in dialoga z drugimi državami zavezništva
Ključa: Mojca, razlaga

stratéško oróžje -ega -a s strateške rakete, navadno z več jedrskimi konicami, izstreljene s kopnega, iz zraka in morja oz. morskih globin, ki lahko zadenejo cilj na drugi celini in so namenjene uničevanju večjih ciljev (mest, industrijskih središč)
Ključa: ales, OBOR, razlaga, STRAT

strážmójster -tra m v stari Avstriji podčastniški čin ali nosilec tega čina
Ključa: ČIN, razlaga

strelívo -a s energetska ubojna sredstva, ki se izstrelijo iz različnih orožij
Ključa: OBOR, Poje, razlaga

stréljanje s speciálnimi projektíli -a -- -- -- s streljanje z različnimi vrstami projektilov z različno nastavljenimi vžigalniki zaradi oviranja oklepnih in protioklepnih enot na daljavo, osvetljevanja bojišča, netenja požarov, slepitve ciljev
Ključa: Poje, razlaga

stréljanje s spódnjo skupíno kótov -a -- -- -- -- s streljanje, pri katerem elevacija cevi orožja ni večja od elevacije maksimalnega dometa
Ključa: Poje, razlaga

stréljanje z izstrélki speciálnega naména -a -- -- -- -- s artilerijsko streljanje z različnimi vrstami projektilov in različno nastavljenimi vžigalniki zaradi oviranja na daljavo, osvetljevanja bojišča, netenja požarov, slepitve ciljev
Ključa: Poje, razlaga

stréljanje z zgórnjo skupíno kótov -a -- -- -- -- s streljanje, pri katerem je elevacija cevi orožja večja od elevacije maksimalnega dometa
Ključa: Poje, razlaga

strežáč minométa -a -- m član posadke minometa ali oddelka, ki streže minometu
Ključa: Poje, razlaga

striženje vétra -a -- s hitra sprememba smeri in hitrosti vetra
Ključa: Gregl, LET, razlaga, VTEH

strmoglávec -vca m vojaško letalo, ki lahko leti v strmoglavem letu
Ključa: Gregl, OBOR, razlaga

strmoglávi lét -ega léta m približno navpičen let, pri katerem ima krilo tak vpadni kot, da ni več vzgona
Ključa: Gregl, LET, razlaga, TAKT

stírno stréljanje -ega -a s streljanje, pri katerem je elevacijski kot od 20° do 45° in padni kot večji kot 20°

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

strójna enóta -e -e ž inženirska enota, usposobljena za utrjevanje poveljniških mest in pomembnejših delov bojnega razporeda in njihovo maskiranje, za popravilo porušenih odsekov cest v conah bojnega delovanja

Ključí: ales, Mojca, razlaga

súpertéžki minomèt -ega -éta m minomet kalibra nad 120 mm, ki se polni od zadaj

Ključá: Poje, razlaga

svetílna polnítev -e -tve ž polnitev projektila iz snovi, ki po razstrelitvi na tirnici oddaja svetlobo za osvetlitev zemljišča

Ključí: OBOR, Poje, razlaga, VTEH

svetílni projektíl -ega -a m projektil s polnitvijo, ki se na določeni višini odpre in odvrže svetlečo baklo s padalom za osvetljevanje terena zaradi opazovanja razporeditve nasprotnika ali streljanja lastne artilerije

Ključá: Poje, razlaga

svetléča granáta -e -e ž granata iz srajčke, dvojnodelujočega vžigalnika, izmetne polnitve in svetleče bakle s padalom za osvetljevanje bojišča

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

svetoválec za nacionálno várnost -lca -- -- -- m oseba, ki svetuje v zvezi z ogrožanjem in načini zagotavljanja nacionalne varnosti

Ključá: Prezelj, razlaga

ščit -a m **1.** zgod. sredstvo za osebno zaščito pehotnika in konjenika pred hladnim orožjem

2. od konca 19. stoletja naprej sestavni del artilerijskega orožja za zaščito posadke pred izhodnimi plini, pred ognjem strelnega orožja, delci projektilov

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

šíbrasti projektíl -ega -a m projektil s kroglicami v bojni glavi

Ključá: Poje, razlaga

šírokotrúпно letálo -ega -a s reakcijsko potniško letalo, ki ima tako širok trup, da je v potniški kabini prostor za tri ločene complete sedežev v eni vrsti

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

šóla za částnike -e -- -- ž šola za izobraževanje in usposabljanje kandidatov za častnike, ki po končanem šolanju dobijo čin poročnika in prevzamejo funkcijo poveljnika voda

S: vojáška akademíja

Ključí: ales, IV, Mojca, razlaga

šóla za pòdčástnike -e -- -- ž šola za osnovno vojaško strokovno izobraževanje in usposabljanje podčastnikov

S: pòdčástniška šóla

Ključí: ales, IV, Mojca, razlaga

šólska mína -e -e ž **1.** šolsko strelivo za minomete in ročne metalce, namenjeno usposabljanju posadke v polnjenju in praznjenju orožja

S: účna mína

2. mína za urjenje pred uporabo vadbenih min

S: účna mína

Ključí: IV, OBOR, Poje, razlaga

šólski króg -ega -a m lik, v tlorisu približno pravokotne oblike, po katerem mora leteti letalo pri vizualnem pristajanju

Ključí: Gregl, LET, razlaga

šólski projektíl *-ega -a m projektíl za urjenje, po zunanji obliki, načinu kompletiranja in po masi enak bojnemu*

Ključa: Poje, razlaga

šólsko letálo *-ega -a s navadno dvosedežno letalo za šolanje pilotov*

Ključí: Gregl, IV, LET, OBOR, razlaga

špórtno letálo *-ega -a s manjše letalo, namenjeno športu in tekmovanju*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

šrapnéł *-a m tempirni projektíl, napolnjen z eksplozivom in kovinskimi kroglicami za uničevanje žive sile*

Ključí: ales, OBOR, razlaga

šrapnélna mína *-e -e ž mina s kroglicami v bojni glavi*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

štábna praporščákinja *-e -e ž v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od višje praporščakinje in za stopnjo nižji od višje štabne praporščakinje, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR9*

Ključa: ČIN, razlaga

štábna vódnica *-e -e ž v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od višje vodnice in za stopnjo nižji od višje štabne vodnice, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR7*

Ključa: ČIN, razlaga

štábni praporščák *-ega -a m v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od višjega praporščaka in za stopnjo nižji od višjega štabnega praporščaka, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR9*

Ključa: ČIN, razlaga

štábni vódnik *-ega -a m v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od višjega vodnika in za stopnjo nižji od višjega štabnega vodnika, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR7*

Ključa: ČIN, razlaga

števílka oróžja *-e -- ž številska oznaka, ki orožje istega modela loči med seboj*

Ključí: ales, LOG, razlaga

štíricévni tòp *-ega tópa m top s štirimi cevmi, ki ga uporablja artilerija zračne obrambe zlasti za ognjeno delovanje na cilje v zraku*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

táblice stréljanja *-ic -- ž mn. zbornik numeričnih in grafičnih podatkov, potrebnih za pripravo začetnih elementov za streljanje, oceno uspeha in izračune v zvezi z izvedbo streljanja*

Ključa: Poje, razlaga

tahimetrijska létev *-e -tve ž letev, ki se uporablja pri merjenju razdalj s teodolitom*

Ključa: Poje, razlaga

táktična enôta *-e -e ž vojaška enota do ravni brigade, sestavljena iz več rodov*

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

táktična orientácija *-e -e ž seznanjanje z bojnimi razmerami in določanje bojne razporeditve lastnih sil in nasprotnika*

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

táktična ráven delovánja *-e ravní -- ž najnižja raven delovanja vojaških sil, pri kateri je težišče na bojevanju in zmagah v bitkah*

Ključa: Mojca, razlaga

táktično oróžje -ega -a s jedrsko orožje z majhno rušilno močjo, ki se uporablja pri operacijah na zemlji, v zraku in na morju in za streljanje iz topov, tudi različni tipi statičnih nuklearnih min

Ključni: ales, OBOR, razlaga

tánkovska enôta -e -e ž → oklépna enôta

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

tánkovski tòp -ega tôpa m top, s katerim je oborožen tank

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

tánkovsko oróžje -ega -a s orožje, ki ga za oboroženi boj uporabljajo tanki, navadno topi kalibra 100–125 mm, sovprežni mitraljez, navadno kalibra 7,62 mm, v kupoli in težki protiletalski mitraljez na kupoli, navadno kalibra 12,7 mm

Ključni: ales, OBOR, razlaga, VTEH

téledelegirani projektíl -ega -a m daljinsko vodeni projektíl

Ključni: Poje, razlaga

tempírana granáta -e -e ž granata s tempirnim vžigalnikom za streljanje ciljev v zraku, uničenje žive sile in tehničnih sredstev na zemlji zunaj zaklona

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

tempírana mína -e -e ž mina z nastavljenim tempirnim vžigalnikom

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

tempíranje -a s nastavitev tempirnega vžigalnika, da projektíl eksplodira v določeni točki tirnice nad ciljem

Ključni: Poje, razlaga

tempíranje projektíla -a -- s nastavitev tempirnega vžigalnika, da projektíl eksplodira v določeni točki tirnice nad ciljem

Ključni: Poje, razlaga

tempíranje vžigálnika -a -- s nastavitev tempirnega vžigalnika, da se aktivira v določeni točki na tirnici projektíla ali po določenem času pri minsko-eksplozivnih sredstvih

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

tempírec artileríjskega oróžja -rca -- -- m član posadke ognjenega orožja, ki nastavlja tempíranje na tempirnem vžigalniku

Ključni: Poje, razlaga

tempírna granáta -e -e ž granata malega kalibra (od 20 do 57 mm), ki ima mehanični vžigalnik trenutnega delovanja in deluje na cilj z delci srajčke in z udarnim valom eksplozije

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

tempírna mína -e -e ž mina s tempirnim vžigalnikom

S: mína z bližínskimi vžigálniki

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

tempírnik -a m → tempírni kljúč

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

tempírni kljúč -ega -a m orodje za nastavitev poveljevanega tempíranja na tempirnem vžigalniku

S: tempírnik

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

tempírni projektíl -ega -a m projektíl s tempirnim vžigalnikom za streljanje na cilje v zraku, uničevanje žive sile in tehničnih sredstev na zemlji zunaj zaklona

Ključni: Poje, razlaga

tempirni vžigálnik -ega -a m *nekontaktni vžigálnik, ki se aktivira v določeni točki na tirnici projektila ali po določenem času pri minsko-eksplozivnih sredstvih*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

tempirno artilerijsko stréljanje -ega -ega -a s *artilerijsko streljanje s tempirnimi projektili z vžigalniki časovnega ali bližinskega delovanja, nastavljenimi tako, da projektil eksplodira na določeni višini nad ciljem in ga nevtralizira svojimi delci*

Ključni: Poje, razlaga

teodolit -a m *osnovni optični instrument za natančno merjenje vodoravnih in navpičnih kotov in dolžin*

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

teorétični vrhúneec -ega -nca m *višina, ki jo letalo teoretično lahko doseže, ne more pa se več dvigati, ker bi bil za to potreben neskončen čas*

Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

têrmonukleárno oróžje -ega -a s *jedrsko orožje, ki temelji na jedrskem zlivanju lahkih jeder v težja pri ekstremnih temperaturah, njegova moč pa lahko preseže 100 megaton TNT*

Ključni: ales, OBOR, razlaga

terór -ja m *zastraševanje, strahovlada, hudo nasilje, zlasti proti političnim nasprotnikom, s katerim se vzbuja strah*

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

teroríst -a m *moška oseba, ki uporablja ekstremno nasilje za doseganje političnih ciljev*

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

terorístična ákcija -e -e ž *dejanje ekstremnega nasilja za doseganje političnih ciljev*

Ključni: DRUŽB, OBV, Prezelj, razlaga

terorístična áktivnost -e -i ž → **terorístično delováenje**

Ključni: DRUŽB, OBV, Prezelj, razlaga

terorístična organizácija -e -e ž *večja organizacijska struktura, namenjena izvajanju terorizma*

Ključni: DRUŽB, OBV, Prezelj, razlaga

terorístična skupína -e -e ž *manjša organizacijska struktura, namenjena izvajanju terorizma*

Ključni: DRUŽB, OBV, Prezelj, razlaga

terorístični napád -ega -áda m *nezakonita povzročitev človeške, materialne ali ekološke škode za doseganje terorističnih ciljev*

Ključni: DRUŽB, OBV, Prezelj, razlaga

terorístično delováenje -ega -a s *dalj časa trajajoče povzročanje ekstremnega nasilja za doseganje političnih ciljev*

S: terorístična áktivnost

Ključni: DRUŽB, OBV, Prezelj, razlaga

terorístično gíbanje -ega -a s *širša družbena struktura, ki se ukvarja s teroristično aktivnostjo*

Ključni: DRUŽB, OBV, Prezelj, razlaga

terorístka -e ž *ženska oseba, ki uporablja ekstremno nasilje za doseganje političnih ciljev*

Ključni: DRUŽB, OBV, Prezelj, razlaga

terorízem -zma m *nezakonita uporaba ali grožnja uporabe sile ali nasilja proti posameznikom ali premoženju, ki ima za cilj prisiliti ali zastraševati vlade ali družbe za doseganje političnih, verskih in ideoloških ciljev*

Ključni: DRUŽB, Mojca, Prezelj, razlaga

terorizirati -am nedov. in dov. uporabljati ekstremne nasilne metode za doseganje ciljev določene skupine

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

tetiva profila -e -- ž zveznica sprednjega in zadnjega roba profila krila

Ključni: Gregl, LET, razlaga

tetivni kotomér -ega -a m pribor za merjenje in konstrukcijo kotov na podlagi grafično predstavljenih velikosti tetiv

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

težišče -a s → másno središče

Ključni: Gregl, LET, razlaga

têžka artilerija -e -e ž artilerija, pri kateri je masa orožja nad 10 t

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

têžki minomèt -ega -éta m minomet kalibra 100–120 mm, ki ga streže najmanj 5 ljudi

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

têžki tòp -ega tôpa m top z maso nad 10 t

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

têžko oróžje -ega -a s orožje večjega kalibra in mase, navadno namenjeno ognjeni podpori

Ključni: ales, razlaga

tího oróžje -ega -a s specialno orožje, ki ob aktiviranju naboja oz. izstrelka (samostrel, lok) ne povzroča poka in je zato navadno namenjeno tihi odstranitvi stražarjev

Ključni: ales, OBOR, razlaga

tírnica -e ž krivulja, po kateri leti projektil po izstrelitvi do zadetka

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

tláčna mína -e -e ž podvodna mina s hidroakustičnim vžigalnikom

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

tláčni čèp -ega čèpa m zračni čep pred zaobljenim nosom telesa, v katerem sta povečan tlak in podzvočna hitrost, ko se telo giblje z nadzvočno hitrostjo

Ključni: Gregl, LET, razlaga

tláčni skòk -ega skóka m trenutno povečanje tlaka na nekem mestu letala, kjer se doseže lokalna nadzvočna hitrost

Ključni: Gregl, LET, razlaga

tlák v kabíni -a -- -- m nadtlak v pilotski in potniški kabini, ki zagotavlja normalno počutje ljudi na velikih višinah

Ključni: Gregl, LET, razlaga

tóčka za korektúro -e -- -- ž najbolj opazno mesto na sredini cilja streljanja, navadno središče cilja, skozi katero potekata linija opazovanja in linija za korekturo

Ključni: Poje, razlaga

tokôvnica -e ž navidezna črta v fluidu, na katero je hitrost vedno tangencialna, zato skozi njo ni pretoka

Ključni: Gregl, LET, razlaga

tòk za pikét -a -- -- m platnen tok za shranjevanje piketov

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

tòp tôpa m artilerijsko orožje za ognjeno podporo in protioklepni boj z dolgo cevjo, veliko začetno hitrostjo projektila, večjim dometom in brisanim prostorom, veliko natančnostjo in prebojem

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

tôp-hávbica -e m artilerijsko orožje s taktično-tehničnimi značilnostmi topa in havbice
Ključa: Poje, razlaga

toplozračni balón -ega -a m balon, napolnjen s toplim zrakom, ki se sproti segreva s posebnimi gorilniki
Ključ: Gregl, LET, OBOR, razlaga

tópniška pripráva napáda -e -e -- ž → artilerijska ognjena pripráva napáda, artilerijska pripráva napáda
Ključa: Poje, razlaga

tópništvo -a s → artilerija (1)
Ključ: ales, Mojca, OBOR, ORG, Poje, razlaga

topnjáča -e ž vojna ladja, oborožena zlasti s topovi
Ključ: OBOR, Poje, razlaga

topografija -e ž znanstveno-tehnična disciplina, ki proučuje geometrijo kopnega dela zemlje
Ključ: KART, Poje, razlaga, VTEH

topográfška enôta -e -e ž enota, ki določa koordinate ognjenega položaja, od koder se strelja, opazovalnic, ciljev, reper
Ključ: OBOR, Poje, razlaga

topográfška orientácija -e -e ž določanje mesta stojišča in primerjava karte z zemljiščem
Ključa: Poje, razlaga

topográfška planšéta -e -e ž planšeta za topografsko-geodetsko pripravo
Ključa: Poje, razlaga

topográfški strélni elemênti -ih -ih -ov m mn. začetni strelni elementi, določeni na podlagi pravokotnih koordinat ognjenega položaja in cilja, azimuta osnovne smeri in osnovnega kotomera
Ključa: Poje, razlaga

topográfško-geodétska oskrba artilerijskih enôt -e -e -- -- ž načrtno in pravočasno razvijanje artilerijske trigonometrične mreže na vseh pomembnejših smereh uporabe artilerije in zagotavljanje katalogov točk državne trigonometrične mreže, kart, instrumentov, naprav, pribora za delo artilerijskih enot
Ključa: Poje, razlaga

topográfško-geodétska pripráva artilerijskih enôt -e -e -- -- ž topografsko-geodetska dela, ki jih opravljajo topografsko-geodetske in artilerijske enote za zagotavljanje natančnega in nenadnega ognja artilerije in najprimernejšo uporabo artilerijskih izvidniških enot s specialno opremo
Ključa: Poje, razlaga

topográfško-geodétska pripráva na popôlni osnôvi -e -e -- -- -- ž določanje koordinat ognjenih položajev, opazovalnic artilerijskih enot in drugih točk na podlagi točk državne in artilerijske trigonometrične mreže
Ključa: Poje, razlaga

topográfško-geodétska pripráva po kárti -e -e -- -- ž določanje koordinat ognjenih položajev, opazovalnic artilerijskih enot in drugih točk na podlagi koordinat krajevnih objektov, določenih s karte ali aerofotoposnetka
Ključa: Poje, razlaga

topôvska cév -e céví ž cev topa, v katero se vstavlja artilerijski naboji za njegovo proženje, zagotavljanje začetne hitrosti, smeri in stabilnosti leta projektila
Ključ: OBOR, Poje, razlaga

topôvska kápica -e -e ž posodica z lahko vnetljivim smodnikom, pritrjena v dno tulca ali vstavljena v ležišče zaklepa za vžig smodniške polnitve artilerijskega naboja

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

topôvska kúpola -e -e ž *kupola tanka ali samovoznega artilerijskega orožja, na kateri je nameščen top*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

topôvska petárda -e -e ž *učno sredstvo za imitacijo poka artilerijskih in minometnih orožij in imitacijo delovanja projektila na cilju*

S: topôvski udár

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

topôvski diviziôn -ega -a m v *Jugoslovanski ljudski armadi in prva leta po osamosvojitvi v Slovenski vojski divizion, sestavljen iz 3–5 baterij, oborožen s topovi*

Ključni: ales, razlaga

topôvski udár -ega -a m → *topôvska petárda*

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

tòp sprednják tôpa -a m *zgod. top, ki se polni s sprednje strani cevi*

Ključni: ales, Poje, razlaga

tórni vžigálnik -ega -a m *vžigalnik, ki se aktivira s trenjem dveh ploskev*

S: vžigálnik na trênje

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

torpédni vžigálnik -ega -a m *kontaktni ali nekontaktni vžigalnik, nameščen na torpedo*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

torpédo -a m *podvodni projektil z lastnim pogonom in kontaktnim ali nekontaktnim vžigalnikom, ki se izstrelji iz nadvodne ali podvodne torpedne cevi ali iz okvira in se z veliko silo premika, navadno pod vodno gladino, proti plovnemu objektu in eksplodira, ko udari obenj ali v njegovi bližini*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

torpédo mína -- -e ž *mina, ki se polaga s torpedno cevjo*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

torzijska cév -e *ceví* ž *cev v sistemu pogona krmil, obremenjena na torzijo*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

torzijska škátla -e -e ž *oplata krila, ki prenaša torzijske obremenitve*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

torzijsko rébro -ega -a s *prvo rebro na polovici krila pri priključnih okovih, ki prenese torzijske obremenitve na centropplan*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

továrniška števílka oróžja -e -e -- ž *številka oznaka, s katero izdelovalec označi orožje istega modela*

Ključni: ales, LOG, razlaga

tovórno letálo -ega -a s *civilno ali vojaško letalo za prevoz tovorov*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

transformácija vòjske -e -- ž → *preoblikovanje vòjske*

Ključni: Mojca, razlaga

tranzístorski vžigálnik -ega -a m → *rádijski vžigálnik*

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

trapézno krílo -ega -a s *krilo, ki ima v tlorisu obliko trapeza ali več trapezov*

Ključni: Gregl, LET, razlaga

trasêr -ja m *zmes v projektilu, ki med letom pušča vidno sled za označevanje tirnice*

Ključni: Poje, razlaga

trasírka -e ž → pikét

Ključa: Poje, razlaga

trdi pristánek -ega -nka m *pristanek letala, pri katerem je navpična hitrost pri dotiku s tlemi večja od normalne*

Ključa: Gregl, LET, razlaga

trdnjávská artilerija -e -e ž *nepremični topovi in havbice za obrambo utrdb*

Ključa: ales, Poje, razlaga

trenútna granáta -e -e ž *granata malega kalibra (od 20 do 57 mm) s trenutnim vžigalnikom, ki deluje na cilj z delci srajčke in z udarnim valom eksplozije*

S: razpršna granáta

Ključa: Poje, razlaga

trenútna mína -e -e ž *mína z mehničnim vžigalnikom trenutnega delovanja, ki deluje na cilj z delci srajčke in z udarnim valom eksplozije*

S: razpršna mína

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

trenútni projektíl -ega -a m *projektíl malega kalibra (od 20 do 57 mm), ki ima mehnični vžigalnik trenutnega delovanja in je namenjen za streljanje na cilje v zračnem prostoru*

Ključa: Poje, razlaga

trenútni vžigálnik -ega -a m *kontaktni vžigalnik, ki neposredno po dotiku s ciljem (v manj kot 0,001 sekunde) aktivira projektíl ali mínsko-eksplozivno sredstvo*

Ključa: Poje, razlaga

trenútno-fugásna granáta -e -e ž *granata z lastnostmi trenutne in fugasne granate*

S: razpršno-rušílna granáta

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

trenútno-fugásna mína -e -e ž *mína z lastnostmi trenutne in fugasne mine*

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

trenútno-fugásni projektíl -ega -a m *projektíl z lastnostmi trenutnega in fugasnega projektíla*

Ključa: Poje, razlaga

T-rèp T-rêpa [térèp] m *rep letala, pri katerem je višinski rep na vrhu smernega repa*

Ključa: Gregl, LET, razlaga

trnganje mêjne plasti -a -- -- s *pojavnost, da se laminarna ali turbulentna mejna plast trga od površine telesa v zračnem toku*

Ključa: Gregl, LET, razlaga

trícikelsko podvózje -ega -a s *podvozje, pri katerem sta glavni kolesi za masnim središčem letala, spredaj pa je nosno kolo*

Ključa: Gregl, LET, razlaga

tríkrílnik -a m *letalo s tremi krili, nameščenimi drugo nad drugim*

Ključa: Gregl, LET, razlaga

trímer -ja m *majhna dodatna površina na krmilih, s katero se izniči sila na pilotski palici, ki nastane zaradi odklona krmila, enako učinkuje tudi vzmet, vgrajena v pogon krmila*

Ključa: Gregl, LET, razlaga

tróbázni smodník -ega -a m *smodník, izdelan iz treh aktivnih snovi*

Ključa: ales, razlaga

trócévni protiletálski tòp -ega -ega tópa m *top artilerije zračne obrambe s tremi cevmi za ognjeno delovanje na cilje v zraku*

Ključa: OBOR, Poje, razlaga

trofêjno oróžje -ega -a s orožje, zaplenjeno nasprotniku

Ključí: ales, OBOR, razlaga

trójni rèp -ega rêpa m rep letala, ki ima poleg višinskega še tri smerne repe

Ključí: Gregl, LET, razlaga

tromblónska dímná mína -e -e -e ž tromblonska mina za ustvarjanje dimne zavese na razdaljah do 450 metrov

Ključá: Poje, razlaga

tromblónska mína -e -e ž nadkalibrska mina, napolnjena z eksplozivom, dimno ali svetlečo polnitvijo, ki se izstrelí s tromblonsko cevjo na razdaljo do 450 metrov

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

tròp trôpa m konjeniška vojaška enota v moči čete, ki deluje v sklopu skvadrona

Ključí: ales, Mojca, razlaga

trúp letála -a -- m osrednji del letala, na katerega sta pritrjena krilo in rep, namenjen posadki, potnikom in tovoru

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

trúp v oblíki čôlna -a -- -- -- m trup vodnega letala s stopničastim dnom, da lahko vzleti, pristane in plava na vodni gladini

Ključí: Gregl, LET, razlaga

túlec -lca m del naboja, napolnjen s smodniško polnitvijo in opremljen s topovsko kapico

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

turbínski motór -ega -ja m motor s plinsko turbino, podoben turbopropelerskemu, ki se uporablja za helikopterje

Ključí: Gregl, LET, razlaga

turbolátor -ja m pravokotno na obtekano ploskev pritrjena majhna lopatica, ki povzroči enega ali več šibkih vrtincev in prepreči trganje mejne plasti

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

túrbopropélerski motór -ega -ja m turboreakcijski motor, ki skoraj vso moč turbine porabi za pogon kompresorja in preko reduktorja za pogon propelerja, reakcijska potisna sila je zanemarljiva

Ključí: Gregl, LET, razlaga

túrbopropélersko letálo -ega -a s letalo s propelerjem, ki ga vrti motor s plinsko turbino

Ključí: Gregl, LET, razlaga

túrboreakcijski motór -ega -ja m motor s plinsko turbino, ki poganja kompresor za vstopni zrak, stisnjeni zrak, pomešan z vbrizganim gorivom, zgoreli plini poganjajo turbino in nato z veliko hitrostjo iztekajo skozi izpušno šobo, kar da reakcijsko potisno silo

S: potisnik

Ključí: Gregl, LET, razlaga

túrboventilátorski motór -ega -ja m turboreakcijski motor, ki mu da večino potiska zrak z veliko pretočno hitrostjo skozi oklopljen ventilator, mimo kompresorja in zgorevalnika

Ključí: Gregl, LET, razlaga

turbuléntna mêjna plást -e -e plástí ž mejna plast, v kateri plasti zraka ne drsijo gladko druga ob drugi, temveč nepravilno nihajo in se mešajo, kar povzroči večji upor zaradi trenja

Ključí: Gregl, LET, razlaga

ubójno oróžje -ega -a s orožje za oboroženi boj

Ključá: ales, razlaga

učenje iz izkušenj -a -- -- s proces odprave pomanjkljivosti pri izvajanju postopkov, izboljšava vojaškega izobraževanja, usposabljanja in operativnih zmogljivosti na podlagi informacij, ki izhajajo iz analize in ocene izvedbe posamezne aktivnosti pri usposabljanju ali delovanju

Ključa: Mojca, razlaga

účna granáta -e -e ž → šólska granáta

Ključí: IV, Poje, razlaga

účna mína -e -e ž → šólska mína (1, 2)

Ključí: IV, Poje, razlaga

udárec vétra -rca -- m predpisani zračni sunek v navpični smeri, s katerim se določi preobremenitev letala v turbulentnem ozračju

Ključí: Gregl, LET, razlaga

udárna granáta -e -e ž granata z udarnim vžigalnikom

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

udárna ígla rôčne bómbe -e -e -- -- ž del ročne bombe, ki aktivira inicialno polnitev, ko se varovalni vzvod loči od bombe

Ključí: ales, OBOR, razlaga

udárni mehanízem -ega -zma m del sprožilnega mehanizma pri strelnem orožju, ki udari po udarni igli in s tem aktivira naboj

Ključí: ales, razlaga, VTEH

udárni vžigálník -ega -a m kontaktni vžigalnik, ki se aktivira ob udaru projektila na cilj

Ključa: Poje, razlaga

udárni vžigálník rôčne bómbe -ega -a -- -- m vžigalnik, ki sproži ročno bombo ob udarcu na tla ali ob trd predmet

Ključí: ales, OBOR, razlaga

udárno artileríjsko stréljanje -ega -ega -a s artilerijsko streljanje, ki se izvaja s trenutno-fugasnimi projektili z vžigalniki, nastavljenimi na trenutno ali inercialno delovanje, pri katerem se cilj nevtralizira zlasti z delci projektila

Ključa: Poje, razlaga

ugôvor vestí -a -- m zavračanje opravljanja kakšnega dejanja, službe, izvirajoč iz pravice do svobodne misli, vesti in veroizpovedi, ki jo ščitijo številni akti mednarodnega prava

Ključí: CVR, DRUŽB, Kopač, POPOL, razlaga

ugôvor vestí vojáški dolžnósti -a -- -- -- m zavračanje vojaške službe iz religioznih, človekoljubnih, mirovniških, filozofskih in političnih razlogov, motivov v obvezniško popolnjeni vojski

Ključí: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

ugôvor vestí vojáški slúžbi -a -- -- -- m zavračanje vojaške službe iz religioznih, človekoljubnih, mirovniških, filozofskih in političnih razlogov, motivov v poklicno in obvezniško popolnjeni vojski

Ključí: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

ukléščeni poligónski vlák -ega -ega -a m poligonski vlak med dvema znanima točkama

Ključa: Poje, razlaga

últraláhko letálo -ega -a s prazen enosedežnik z največjo maso 300 kg ali prazen dvosedežnik z največjo maso 450 kg

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

umétni horizónt -ega -a m žiroskopski instrument, ki kaže nagib in vzdolžni položaj letala glede na horizont

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

uničenje -a s ognjeno delovanje artilerije, s katerim se povzročajo nasprotniku takšne izgube, da brez popolnitve ne more več delovati

Ključa: Poje, razlaga

univerzálni oporečnik vestí -ega -a -- m oporečnik vesti, ki nasprotuje vsem oboroženim spopadom

S: splôšni oporečnik vestí

Ključí: CVR, Kopač, POPOL, razlaga

univerzálno oróžje -ega -a s orožje, ki se lahko uporabi v različne namene in v različnih razmerah, npr. univerzalni puškomitraljez

Ključí: ales, OBOR, razlaga

upéríti oróžje -im -- dov. nameriti orožje v cilj z namenom oboroženega boja ali zgolj zastraševanja z uporabo oboroženega boja

Ključí: ales, razlaga, TAKT

upòr -ôra m komponenta celotne aerodinamične sile, ki ima smer dotekajočega zraka ali nasprotno gibanju letala

Ključí: Gregl, LET, razlaga

uporába -e ž vzdrževanje pripravljenosti za delovanje in izvajanje delovanj doma ali v operacijah kriznega odzivanja

Ključa: Mojca, razlaga

uporabíti oróžje -rábim -- dov. uporabiti oboroženi boj za izpolnitev ciljev

Ključí: ales, razlaga, TAKT

upòr zaradi oblíke -ôra -- -- m sila v smeri upora, ki nastane zaradi porazdelitve tlaka, delujočega pravokotno na površino telesa

Ključí: Gregl, LET, razlaga

upòr zaradi trênja -ôra -- -- m sila v smeri upora, ki nastane zaradi trenja v mejni plasti na površini telesa

Ključí: Gregl, LET, razlaga

upòr z oróžjem -ôra -- -- m upor določene družbene skupine, ki za izpolnitev svojih ciljev uporablja oboroženi boj

Ključa: ales, razlaga

uprávljanje artilerijskega ôgnja -a -- -- s v zvezi s poveljniki podpiranih enot, tudi poveljniki artilerijskih enot določanje ognjenih nalog in njihova razdelitev na podrejene enote, načrtovanje artilerijskega ognja in poveljevanje načrtovanega in po potrebi nenačrtovanega ognja

Ključa: Poje, razlaga

uprávljanje in vódenje artilerijskega ôgnja -a -- -a -- -- s ukrepi in postopki vodenja in poveljevanja v času priprave in izvajanja bojnih delovanj, ki se nanašajo na pripravo in ustvarjanje artilerijskega ognja

Ključa: Poje, razlaga

uprávljanje ôgnja -a -- s v zvezi s poveljnikom podpornih enot razdelitev ognjenih nalog enotam

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

uredítev prostóra -tve -- ž dejavnost, ki vključuje zagotovitev možnosti za bivanje, delo in usposabljanje enot, za izvedbo mobilizacije, razmestitev sil, bojno delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil in obsega določanje geografskega območja odgovornosti, dodelitev infrastrukture za delo poveljstev in enot ter prilagajanje naravnih in umetnih objektov in gradnjo posebnih objektov za podporo delovanju

Ključa: Mojca, razlaga

uredítev zračnega prostóra -tve -- -- ž usklajena uporaba ter preprečevanje ali zmanjševanje možnosti bojnega delovanja na lastne ali zavezniške zrakoplove

Ključa: Mojca, razlaga

úrni vžigálnik -ega -a m nekontaktni vžigálnik z urnim mehanizmom, s katerim se nastavi čas aktiviranja

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

usmérjeni signál -ega -a m radijski ali radarski signal, skoncentriran v določeni smeri

Ključí: Gregl, IC, LET, razlaga

utrjeni artilerijski cílj -ega -ega -a m artilerijski cilj, ki je inženirsko urejen za bojno delovanje

Ključa: Poje, razlaga

uvájanje oróžja -a -- s proces, pri katerem se vojaki usposablajo za delovanje z novim orožjem

Ključí: ales, razlaga, TAKT

uveljávlanje ugóvora vestí -a -- -- s vložitev prošnje pristojnemu upravnemu organu za priznanje ugovora vesti pred služenjem vojaškega roka, med vojaško službo v stalni ali rezervni sestavi

Ključí: CVR, DRUŽB, Kopač, POPOL, razlaga

uvlačljívo podvózje -ega -a s podvozje letala, ki se uvleče v trup ali krilo, da se zmanjša upor

Ključí: Gregl, LET, razlaga

vádbena mína -e -e ž imitacija bojne mine za usposabljanje, ki ima namesto eksploziva polnjenje iz inertne zmesi z dimnim vložkom in vžigálnik za vžig vložka

Ključí: IV, Poje, razlaga

vádbena mína za minomèt -e -e -- -- ž vadbena strelivo za urjenje v pripravi in izvedbi streljanja na krajšo razdaljo

Ključa: Poje, razlaga

vádbena rôčna bómba -e -e -e ž ročna bomba za urjenje vojakov v metanju bomb

Ključa: Poje, razlaga

vádbena rôčna mína -e -e -e ž ročna mina za usposabljanje v polnjenju, praznjenju, ravnanju in streljanju z ročnim metalcem

Ključí: IV, Poje, razlaga

vája brez oróžja -e -- -- ž vaja, namenjena usposabljanju vojakov za določeno veščino, na kateri se ne uporablja orožja, npr. usposabljanje štabnih procesov

Ključí: ales, IV, razlaga

vája z oróžjem -e -- -- ž vaja, namenjena usposabljanju vojakov za določeno veščino, na kateri se uporablja orožje, npr. bojna streljanja enot, taktične vaje z vadbenim strelivom

Ključí: ales, IV, razlaga

variométer -tra m instrument, ki kaže hitrost dviganja ali padanja letala

Ključí: Gregl, LET, razlaga

várnost -i ž načelo vojskovanja, ki narekuje izvedbo ukrepov za zagotovitev varnosti in zaščito lastnih sil, tako da sovražniku onemogoči poznavanje načrtov, razporeditve, zmogljivosti in namer vojske

Ključa: Mojca, razlaga

várnost in zaščíta -i -- -e ž načelo delovanja vojaških sil v operacijah v podporo miru, ki določa jasno opredeljeno odgovornost za lastne sile in za civilne sile, ki sodelujejo v operaciji

Ključa: Mojca, razlaga

várnostna struktúra -e -e ž organizacija za zagotavljanje varnosti

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

várnostno delovánje -ega -a s informacijsko delovanje, ki z aktivnimi in pasivnimi ukrepi zagotavlja varnost sil tako, da onemogoča sovražniku poznavanje načrtov, razporeditve, zmogljivosti in namer lastnih sil

Ključna: Mojca, razlaga

varováka rôčne bómbe -e -- -- ž del ročne bombe, zatič, ki preprečuje, da bi se varovalni vzvod ločil od bombe in povzročil nehoteno sproženje

Ključni: ales, OBOR, razlaga

varoválni vzvòd rôčne bómbe -ega **vzvóda** -- -- m del ročne bombe, ki aktivira vžigalnik šele takrat, ko bomba zapusti roko

S: žlícá

Ključna: ales, razlaga

varoválo -a s del vžigalnika, ki preprečuje njegovo aktiviranje

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

varovánje -a s aktivnost, namenjena zaščititi moštva, objektov, naprav in območij pred sovražnikom, ki vključuje nadzor območja, zaščito pred delovanjem sovražnih obveščevalnih sil, diverzantskih ali terorističnih skupin ali večjih bojnih enot ter kriminalnih skupin ali posameznikov

Ključna: Mojca, razlaga

váruh vojáških pravíc -a -- -- m oseba, pooblaščená za varovanje pravic vojaških oseb

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

vèčcévno oróžje -ega -a s orožje, ki lahko hkrati strelja iz več cevi in ima veliko ognjeno moč

Ključni: ales, OBOR, razlaga

vèčkráki propéler -ega -ja m propeler z več kraki, ki so enakomerno razporejeni v ravnini diska

Ključni: Gregl, LET, razlaga

vèčnacionálna podpóra -e -e ž logistična podpora v večnacionalnem okolju, ki se zagotavlja s pogodbami o sodelovanju in tehničnimi dogovori

Ključna: Mojca, razlaga

vêja oborožènih síl -e -- -- ž del oboroženih sil, ki bojno deluje v določenem geografskem okolju, na primer kopenska vojska, vojno letalstvo, vojna mornarica

S: zvrst oborožènih síl

Ključni: ales, Mojca, razlaga

velíkokalíbrska púška -e -e ž puška za naboje velikega kalibra (s premerom 12,7 mm)

Ključna: ales, razlaga

vertikálno stréljanje -ega -a s streljanje, pri katerem sta elevacijski in padni kot večja od 45°

Ključna: Poje, razlaga

vesóljsko oróžje -ega -a s ameriške oborožene sile, 80. in 90. leta 20. stoletja orožje iz programa vesoljskega obrambnega raketnega sistema

Ključni: ales, OBOR, razlaga

vetróvnik -a m naprava, ki ustvarja nadzorovan zračni tok v merilnem prostoru vetrovnika

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

vgrajèni tòp -ega **tôpa** m samovozni top, vgrajen v vozilo za prevoz

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

vibracijska mína -e -e ž protipehotna, protitankovska ali protitransportna mina z vžigalnikom, ki se aktivira z vibracijami

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

viceadmirál -a m v Slovenski vojski admiralski čin, za stopnjo višji od kontradmirala in za stopnjo nižji od admirala, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF8

Ključni: ČIN, razlaga

viceadmirálka -e ž v Slovenski vojski admiralski čin, za stopnjo višji od kontradmiralke in za stopnjo nižji od admiralke, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OF8

Ključni: ČIN, razlaga

viséči poligónski vlák -ega -ega -a m poligonski vlak, ki se začne na znani in konča na iskani točki

Ključni: Poje, razlaga

visokokrílnik -a m enokrílnik, pri katerem je krilo nameščeno na zgornjem delu trupa

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

višina letála -e -- ž nadmorska višina letala ali relativna višina letala nad izbranim letališčem

Ključni: Gregl, LET, razlaga

višinómér -a m instrument, ki na podlagi zračnega tlaka v okolici pokaže višino letala glede na začetno nastavljeno višino

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

višinska bolézen -e -zni ž pomanjkanje kisika v krvi zaradi razmer v ozračju na velikih višinah

Ključni: Gregl, LET, razlaga

višinska kómora -e -e ž jeklena komora, v kateri se za preverjanje obnašanja posadk letalnikov lahko ustvarijo razmere, ki so na velikih višinah

Ključni: Gregl, LET, razlaga

višinski rép -ega -ega m vodoravni del repa letala

Ključni: Gregl, LET, razlaga

višinski stabilizátor -ega -ja m nepremičen sprednji del višinskega repa

Ključni: Gregl, LET, razlaga

višinsko krmílo -ega -a s premičen zadnji del višinskega repa za krmarjenje letala okrog prečne osi

Ključni: Gregl, LET, razlaga

višja praporščákinja -e -e ž v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od praporščakinje in za stopnjo nižji od štabne praporščakinje, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR9

Ključni: ČIN, razlaga

višja štabna praporščákinja -e -e -e ž v Slovenski vojski najvišji podčastniški čin, za stopnjo višji od štabne praporščakinje, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR9

Ključni: ČIN, razlaga

višja štabna vódnica -e -e -e ž v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od štabne vodnice in za stopnjo nižji od praporščakinje, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR8

Ključni: ČIN, razlaga

višja vódnica -e -e ž v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od vodnice in za stopnjo nižji od štabne vodnice, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR6

Ključca: ČIN, razlaga

višja vojaška uslužbenka -e -e -e ž v Slovenski vojski vojaška oseba, po položaju enakovredna častniku, ki opravlja pravne, kadrovske, tehnične, finančne, zdravstvene, informacijske, glasbene naloge, določene s formacijami, ali na določenih delovnih mestih na ministrstvu za obrambo, na katerih se v skladu z zakonom opravlja vojaška služba

Ključca: ČIN, razlaga

višji praporščák -ega -a m v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od praporščaka in za stopnjo nižji od štabnega praporščaka, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR9

Ključca: ČIN, razlaga

višji štábni praporščák -ega -ega -a m v Slovenski vojski najvišji podčastniški čin, za stopnjo višji od štabnega praporščaka, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR9

Ključca: ČIN, razlaga

višji štábni vódnik -ega -ega -a m v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od štabnega vodnika in za stopnjo nižji od praporščaka, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR8

Ključca: ČIN, razlaga

višji vódnik -ega -a m v Slovenski vojski podčastniški čin, za stopnjo višji od vodnika in za stopnjo nižji od štabnega vodnika, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR6

Ključca: ČIN, razlaga

višji vojaški uslužbenec -ega -ega -nca m v Slovenski vojski vojaška oseba, po položaju enakovredna častniku, ki opravlja pravne, kadrovske, tehnične, finančne, zdravstvene, informacijske, glasbene naloge, določene s formacijami, ali na določenih delovnih mestih na ministrstvu za obrambo, na katerih se v skladu z zakonom opravlja vojaška služba

Ključca: ČIN, razlaga

vítkost kríla -i -- ž razmerje med razpetino in povprečno globino kríla

Ključci: Gregl, LET, razlaga

vizuálno pristájanje -ega -a s pristajanje letala, pri katerem mora imeti pilot ves čas viden stik s tlemi

Ključci: Gregl, LET, razlaga, TAKT

vlačílec za tòp -lca -- -- m motorno vozilo za vleko topa

Ključci: OBOR, Poje, razlaga

vlečna artileríja -e -e ž artilerija, ki jo navadno vleče tovornjak

Ključci: OBOR, ORG, Poje, razlaga

vlečni propéler -ega -ja m propeler, nameščen pred masnim središčem letala

Ključci: Gregl, LET, razlaga

vlečni tòp -ega tópa m top, ki ga vleče tovornjak ali vlečno vozilo, na krajši razdalji tudi posadka

Ključci: OBOR, Poje, razlaga

vlečno letálo -ega -a s motorno letalo, ki se uporablja za vleko jadralnih letal

Ključci: Gregl, LET, razlaga

V-lòm kríla -lôma -- [vélòm] m kot med aerodinamično osjo kríla in vodoravno ravnino

Ključci: Gregl, LET, razlaga

vòd vóda m vojaška enota, sestavljena iz 16 do 44 vojakov, razdeljenih v 2 do 4 oddelke, ki ji poveljuje poročnik

Ključni: ales, Mojca, razlaga

vódeni projektíl -ega -a m projektíl, opremljen z napravami za vodenje in upravljanje, s katerimi je mogoče spreminjati tirnico leta projektíla glede na parametre cilja, ves čas ali samo del leta vzdrževati programirano tirnico

S: vodljívi projektíl

Ključni: Poje, razlaga

vódenje artilerijskega ógnja -a -- -- s v zvezi s poveljniki artilerijskih enot, artilerijskimi opazovalci, izvidniki ustvarjanje načrtovanih in nenačrtovanih ognjev oziroma usmerjanje ali ohranjanje načrtovanega ali nenačrtovanega ognja na cilju do končane ognjene naloge

Ključni: Poje, razlaga

vódenje ógnja -a -- s v zvezi z izvršilcem streljanja določanje mesta cilja, sestavljanje in odpošiljanje povelja za streljanje, določanje strelnih elementov, prenos strelnih elementov na orožja z glasom ali preko taktičnih računalnikov in let prvih projektílov do cilja

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

vodíteljstvo -a s vplivanje na podrejene tako, da jim zagotavlja smisel, jih usmerja in motivira, da bi uresničili poslanstvo in naloge enote in tako dosegli cilj organizacije

Ključni: DRUŽB, Mojca, razlaga

vodljívi projektíl -ega -a m → vódeni projektíl

Ključni: Poje, razlaga

vodljivo oróžje -ega -a s projektíl z raketnim ali reakcijskim pogonom brez posadke, voden preko radijske zveze, laserja, radarja ali pa je v njem nameščen sistem za iskanje cilja

Ključni: ales, IV, OBOR, razlaga

vódnica -e ž v Slovenski vojski najnižji podčastniški čin, za stopnjo nižji od čina višja vodnica, ali nosilka tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR5

Ključni: ČIN, razlaga

vódnik -a m v Slovenski vojski najnižji podčastniški čin, za stopnjo nižji od čina višji vodnik, ali nosilec tega čina; po mednarodni klasifikaciji činov v Natu OR5

Ključni: ČIN, razlaga

vódnik I. razréda -a -- -- [prvéga] m v Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi podčastniški čin, za stopnjo višji od vodnika in stopnjo nižji od starejšega vodnika, ali nosilec tega čina

Ključni: ČIN, razlaga

vóдно letálo -ega -a s letalo, ki lahko vzleti in pristane na vodni gladini

S: hidroplán

Ključni: Gregl, LET, razlaga

vodorávní lét -ega léta m let s konstantno hitrostjo letala brez spreminjanja višine

Ključni: Gregl, LET, razlaga

vojáška akademíja -e -e ž v nekaterih oboroženih silah → šóla za částnike

Ključni: ales, Mojca, razlaga

vojáška diplomacíja -e -e ž diplomacija, ki se ukvarja z vojaškimi odnosi med državami

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

vojáška doktrína -e -e ž najvišji vojaškostrukovni dokument, ki vsebuje načelna stališča o organiziranju, uporabi in delovanju vojske pri vojaški obrambi države in izvajanju drugih nalog, s katerimi se uresničuje obrambna strategija države

Ključni: DRUŽB, Mojca, razlaga, STRAT

vojaška enôta -e -e ž organizirana skupina vojakov, namenjena taktičnemu bojevanju in sposobna omejenega samostojnega delovanja

S: vojaška formacija (2)

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

vojaška formacija -e -e ž **1.** večja, sestavljena vojaška enota, sposobna samostojnega delovanja na bojišču

2. → vojaška enôta

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

vojaška infrastruktúra -e -e ž objekti in okoliši, s katerimi upravlja ministrstvo za obrambo ali jih minister v skladu z zakonom določi kot posebnega pomena za obrambo, na primer vadišča, strelišča, vojašnice, skladišča, letališča, pristanišča, telekomunikacijski objekti, radarski objekti, položaji za bojne sisteme, poveljniška mesta, nastanitveni objekti, delavnice

Ključni: LOG, Mojca, ORG, razlaga

vojaška izobrazba -e -e ž stopnja izobrazbe v vojaškem izobraževalnem sistemu

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

vojaška misija -e -e ž → vojaško diplomatsko predstavništvo

Ključni: DRUŽB, Prezelj, razlaga

vojaška obramba -e -e ž obramba države z vojaškimi sredstvi in načini, ki obsega celoto priprav in aktivnosti, ki jih izvajajo vojaška poveljstva in enote

Ključni: Mojca, razlaga, STRAT

vojaška obveščevalna dejavnost -e -e -i ž funkcije, procesi, postopki in ukrepi posameznikov, enot in poveljstev, s katerimi se neprekinjeno in celovito spremljajo, analizirajo in predvidevajo vojaške, vojaško-politične in varnostne razmere, delovanje sovražnika, potencialnega sovražnika in druge vojaške in varnostne grožnje, da se poveljniki in drugi na vseh ravneh poveljevanja lahko ustrezno odločajo

Ključni: Mojca, OBV, razlaga

vojaška policija -e -e ž vojaška enota, ki znotraj oboroženih sil skrbi za red in disciplino, varnost vojaškega prometa, preiskuje kazniva dejanja, varuje pomembne objekte, pomembne vojaške in civilne osebe, poveljstva

Ključni: ales, Mojca, ORG, razlaga

vojaška pomoč -e -i ž stabilizacijsko delovanje, ki zagotavlja vojaško podporo civilni skupnosti ali oblasti, ko okoliščine presegajo zmožnosti civilne oblasti, na primer pri zagotavljanju javne varnosti, varnosti pri volitvah, odstranjevanju min in neeksplozivnih bojnih sredstev ter pri drugih oblikah pomoči civilni oblasti

Ključni: Mojca, razlaga

vojaška puška -e -e ž bojna puška, ki jo uporabljajo oborožene sile za oboroženi boj

Ključni: ales, Čtputška, OBOR, razlaga

vojaška topografija -e -e ž **1.** nekdanje proučevanje učinka lastnosti zemljišča in krajevnih značilnosti na vojaške operacije

2. znanstveno-tehnična disciplina, katere osnovna dejavnost je črpanje prostorskih informacij iz topografskih kart, nujnih za izvajanje konkretne vojaške akcije

Ključni: Poje, razlaga

vojaška uslužbenka -e -e ž v Slovenski vojski vojaška oseba, razporejena na dolžnost, za katero se ne zahteva vojaška izobrazba, ki opravlja pravne, kadrovske, tehnične, finančne, zdravstvene, informacijske, glasbene naloge, določene s formacijami, ali na določenih delovnih mestih na ministrstvu za obrambo, na katerih se v skladu z zakonom opravlja vojaška služba

Ključa: ČIN, razlaga

vojaški muzej -ega -a m ustanova, ki spremlja, zbira, dokumentira, hrani, proučuje, raziskuje in predstavlja muzejske predmete vsakdanjega življenja in ustvarjanja vojakov na določenem prostoru

Ključa: ales, Mojca, ORG, razlaga

vojaški rók -ega -a m v nekaterih državah čas obveznega bivanja vojaškega obveznika v vojski

Ključa: Kopač, POPOL, razlaga

vojaški uslužbenec -ega -nca m v Slovenski vojski vojaška oseba, razporejena na dolžnost, za katero se ne zahteva vojaška izobrazba, ki opravlja pravne, kadrovske, tehnične, finančne, zdravstvene, informacijske, glasbene naloge, določene s formacijami, ali na določenih delovnih mestih na ministrstvu za obrambo, na katerih se v skladu z zakonom opravlja vojaška služba

Ključa: ČIN, KADRI, razlaga

vojaško diplomatsko predstavništvo -ega -ega -a s diplomatsko predstavništvo, ki ureja vojaške odnose med državami

S: vojaška misija

Ključa: Prezelj, razlaga

vojaško izobraževanje -ega -a s proces pridobivanja in razvijanja posebnih in funkcionalnih vojaških znanj, sposobnosti, veščin in navad za izvajanje nalog za potrebe vojaške obrambe in drugih nalog vojske

Ključa: IV, Mojca, razlaga

vojaško šólstvo -ega -a s sistem vojaškega izobraževanja in z njim povezanega usposabljanja, ki skrbi za razvoj programov vojaškega izobraževanja, usposabljanja in za znanstvenoraziskovalno delo na področju vojaške znanosti in doktrin

Ključa: ales, Mojca, razlaga

vojaško teritoriálno povêljstvo -ega -ega -a s poveljstvo, organizirano za poveljevanje dopolnilnim silam na določenem območju državnega ozemlja in za sodelovanje z nosilci civilne obrambe

Ključa: ales, Mojca, ORG, razlaga

vojaško usposábljanje -ega -a s proces pridobivanja in razvijanja posebnih sposobnosti za uporabo vojaških strokovnih znanj v poveljstvu ali enoti

Ključa: Mojca, razlaga

vôjna -e ž zelo zaostren družbeni spopad, v katerem se družbene skupine, gibanja, organizacije, države ali koalicije držav organizirano vojskujejo za uveljavitev svojih temeljnih ciljev ob pretežni uporabi oborožene sile

S: konflikt visôke intenzívnosti

Ključa: DRUŽB, Mojca, razlaga

vôjna mornárica -e -e ž veja oboroženih sil, namenjena bojnemu delovanju na morju, rekah in jezerih in iz morja, jezer, rek na kopno

Ključa: ales, Mojca, ORG, razlaga

vôjno letálstvo -ega -a s veja oboroženih sil, namenjena obrambi zračnega prostora države z vojaškimi letali, helikopterji, sredstvi zračne obrambe in strateško, taktično podporo drugim vejam oboroženih sil

Ključa: ales, Mojca, ORG, razlaga

vôjska -e ž → armáda (1)

Ključa: Prezelj, razlaga

vojskoválna móč vôjske -e močí -- ž sposobnost vojske za vojskovanje, sestavljena iz idejne zasnove, bojne morale in bojne moči

Ključa: Mojca, razlaga

VOR **VOR-a** [veoèr veoêra] m (ang. very high frequency omnidirectional range) kratica radionavigacijska naprava na zemlji za določanje smeri letala, delujoča na zelo visokih frekvencah, od katere dobiva sprejemnik na letalu stalen signal in signal, odvisen od položaja letala

Ključ: Gregl, LET, razlaga

vozilo na zračno blazino -a -- -- -- s kopensko ali vodno vozilo, ki drsi na zračni blazini

S: hóverkraft

Ključ: LET, OBOR, razlaga

vpádni kót -ega -a m kot med tetivo profila in smerjo dotekajočega zraka

Ključ: Gregl, LET, razlaga

vpihávanje v méjno plást -a -- -- -- s vpihavanje zraka v mejno plast, da se prepreči njeno odtrganje

Ključ: Gregl, LET, razlaga

vplív tál -a -- m povečanje vzgona pri tleh, ki ga povzroči odziv tal na velik odklon zračnega toka zaradi inducirane hitrosti na krilu

Ključ: Gregl, LET, razlaga

vpRéžni tòp -ega tópa m nekđaj top, ki ga vlečejo konji

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

vrednôte vóvske -ôť -- ž mn. zaželeno delovanje in vedenje pripadnikov vojske, ki izhajajo iz splošnih civilizacijskih vrednot, vrednot družbe in posebnosti narave delovanja vojske

Ključa: Mojca, razlaga

V-rèp **V-rèpa** [vèrèp] m aerodinamično najugodnejša oblika repa letala v obliki črke V, ki ima vlogo višinskega in smernega stabilizatorja ter višinskega in smernega krmila

Ključ: Gregl, LET, razlaga

vríj -a m → zvít

Ključ: Gregl, LET, razlaga

vrťínčna sléd -e sledí ž prosti vrtinec, ki potuje z zračnim tokom in nastane na krajiščih krila zaradi izenačevanja tlaka med spodnjo in zgornjo površino

Ključ: Gregl, LET, razlaga, TAKT

vrťíneck -nca m območje v zraku, ki se spiralno giblje in ima močno zvrťinčeno jedro

Ključ: Gregl, LET, razlaga

vrtljívi tòp -ega tópa m top, pri katerem se kupola s cevjo zavrti za 360 stopinj

Ključ: OBOR, Poje, razlaga

vsíljenje mirú -a -- s delovanje v operacijah v podporo miru, ki se izvaja za vzdrževanje ali vzpostavitev miru oziroma uveljavitev pogojev, ki so definirani v mandatu sil in vključuje tudi nasilna dejanja

Ključa: Mojca, razlaga

vzdôłžna krmarljívoť -e -i ž krmarljivost letala okrog prečne osi

Ključ: Gregl, LET, razlaga

vzdôłžna ós -e osí ž os, ki leži v simetrijski ravnini letala, gre skozi masno središče in je usmerjena naprej

Ključ: Gregl, LET, razlaga

vzdôłžna stabiłnoť -e -i ž stabilnost letala okrog prečne osi

Ključ: Gregl, LET, razlaga

vzdôłžni momènt -ega -ênta m moment okrog prečne osi letala

Ključ: Gregl, LET, razlaga

vzdrževanje letála -a -- s časovno predpisani pregledi, obnove, popravila in zamenjave delov na letalu ali motorju

Ključni: Gregl, LET, razlaga

vzdržljivost -i ž sposobnost vojaških sil ohraniti potrebno raven bojne moči toliko časa, kolikor je treba za doseganje ciljev delovanja oziroma uresničitev poslanstva

Ključni: Mojca, razlaga

vzgòn **vzgôna** m komponenta celotne aerodinamične sile na krilu, pravokotna na smer dotekajočega zraka

Ključni: Gregl, LET, razlaga

vzgônski količnik -ega -a m brezdimenzijski količnik za računanje vzgona, izmerjen v vetrovniku

Ključni: Gregl, LET, razlaga

vzgórnik -a m zrak, ki se dviga zaradi vetra, ki piha ob pobočju, zaradi spodrivanja toplega zraka s hladnim pred nevihto ali če ima zaradi segrevanja na območju toplejših tal višjo temperaturo od okoliškega zraka

Ključni: Gregl, LET, razlaga

vzlèt **vzléta** m nadzorovan dvig letalnika z vzletne površine

Ključni: Gregl, LET, razlaga

vzletišče -a s manjša ravna travnata površina, ki se lahko uporablja za vzlet ali pristanek letala

Ključni: Gregl, LET, LOG, razlaga

vzlétna hitróst -e -i ž hitrost letala na koncu zaleta, pri kateri se odlepi od tal

Ključni: Gregl, LET, razlaga

vzlétna móč -e móči ž kratkotrajna največja dovoljena moč motorja pri vzletu letala

Ključni: Gregl, LET, razlaga

vzlétna stezà -e stezè ž pas, navadno vodoravne površine, s katere lahko letalo vzleti

Ključni: Gregl, LET, LOG, razlaga

vzlèt s katapúltom **vzléta** -- -- m vzlet s pomočjo katapultna na letalonosilki

Ključni: Gregl, LET, MOR, OBOR, razlaga

vzpénjanje -a s večanje višine letalnika

Ključni: Gregl, LET, razlaga

vzpostávljanje mirú -a -- s delovanje v operacijah v podporo miru, ki vključuje posredovanje med stranmi v konfliktu, pomiritev ter aktivnosti diplomatskega pritiska, npr. izolacijo ali sankcije

Ključni: Mojca, razlaga

vzvódna repetírka -e -e ž puška z več naboji v nabojišču in vzvodom, ki z ročnim premikanjem omogoča vstavljanje naboja v ležišče po vsakem strelu, npr. puška Winchester

Ključni: ales, Čtputška, OBOR, razlaga

vžigálna kápica -e -e ž naprava, navadno v vžigalniku, za sprožanje eksplozije osnovnega polnjenja projektila ali minsko-eksplozivnega polnjenja

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

vžigálna vrívica -e -e ž inicialno sredstvo v obliki vrvice za vžig eksplozivnih polnjenj na daljavo pri miniranju

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

vžigálnik -a m del projektila, bojnih glav raket, torpeda in podvodnih min ter minsko-eksplozivnih sredstev, ki daje začetni impulz za aktiviranje njihovega polnjenja

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

vžigálnik na popúst -a --- m → popústni vžigálnik

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

vžigálnik na potèg -a --- m → potézni vžigálnik

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

vžigálnik na pritísk -a --- m → pritísni vžigálnik

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

vžigálnik na trênje -a --- m → tórni vžigálnik

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

vžigálnik z upočasnítvijo -a --- m *udarni vžigálnik, ki ima med inicialno in detonatorsko kapico pirotehnično zmes, ki aktivira eksplozivno polnjenje s časovnim zamikom*

Ključá: Poje, razlaga

vžigálni mehanízem -ega -zma m *mehanizem za aktiviranje vžigálnika*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga, VTEH

začètna hitróst projektíla -e -i -- ž *maksimalna hitrost projektíla po izhodu iz cevi orožja ali lanserja*

Ključá: Poje, razlaga

začètni strélni elemènti -ih -ih -ov m mn. *azimut streljanja ali kotomer, daljinar, naklonski kot in po potrebi tempiranje, s katerimi se projektíl usmeri in izstrelí na cilj*

Ključá: Poje, razlaga

zadétek -tka m *vsaka opazovana eksplozija projektíla na zemlji, v vodi ali zraku*

Ključá: Poje, razlaga

zádnjik ceví -a -- m *zadnji del cevi artilerijskega orožja, v katerega so nameščeni zaklep in njegovi deli*

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

zádnji rób -ega -a m *rob kríla ali repa, ki je glede na gibanje letala zadaj*

Ključá: LET, razlaga

zadržévánje -a s *defenzívno delovanje, ki se izvaja za upočasnitev sovražnikovega napredovanja, pridobitev časa, usmerjanje sovražnikovega manevra v želeno smer ter za izognitev boju v neželenih okoliščinah*

Ključá: Mojca, razlaga

zagotóitev delovánja -tve -- ž *bojna funkcija, ki zagotavlja sposobnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti vojaških sil za ves čas, potreben za doseganje ciljev oziroma uresničitve njenega poslanstva*

Ključá: Mojca, razlaga

zajézni motór -ega -ja m *najenostavnejši reakcijski motor brez gibajočih se delov, pri katerem se v vstopnem difuzorju tlak poveča, v zgorevalnem prekatu zgori vbrizgano gorivo in zgoreli plini z veliko hitrostjo iztekajo skozi potisno šobo*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

zajézni tlák -ega -a m *tlak v skrajni sprednji točki telesa, ki je vsota statičnega in kinetičnega tlaka*

Ključí: Gregl, LET, razlaga

zaklèp -épa m *del cevi artilerijskega orožja za neprepustno zapiranje cevi, proženje naboja, izmet tulca, pri avtomatskem orožju tudi za ponovno polnjenje cevi*

Ključá: Poje, razlaga

zaklòn -óna m *objekt, izkopan v zemljo, za zaščito enega vojaka ali več vojakov, artilerijskih in raketnih orožij, bojnih in nebojnih vozil*

Ključí: Poje, razlaga, TAKT

zakrilca s cúrkom -ílč -- -- s mn. zakrilca, pri katerih se v mejno plast vpihava zrak na zgornji površini krila in se doseže podoben učinek kot pri zakrilcih s špranjo

Ključni: Gregl, LET, razlaga

zakrilca s špránjo -ílč -- -- s mn. zakrilca, pri katerih je med krilom in zakrilci špranja, skozi katero se izenačuje tlak in nastane zračni tok s spodnje na zgornjo površino, kar stabilizira mejno plast na zgornji površini

Ključni: Gregl, LET, razlaga

zakrilce -a s premična ploskev na zadnjem robu krila, ki z odklonom poveča vzgon in upor letala

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

zakríti artileríjski cílj -ega -ega -a m artilerijski cilj znotraj tirnice projektila, ki je z naravnimi ali umetnimi objekti tako zavarovan, da ga ni mogoče zadeti

Ključni: Poje, razlaga

zakrívljenost profila -i -- ž zakrivljenost skeletnice profila krila

Ključni: Gregl, LET, razlaga

zalèt -éta m prvi del vzleta, ko letalo vozi po tleh

Ključni: Gregl, LET, razlaga

zapórni ógenj -ega ógnja m linijski opazovani ogenj, ki se uporablja za preprečevanje premika nasprotnikovih enot

Ključni: Poje, razlaga, TAKT

zaprti poligónski vlák -ega -ega -a m poligonski vlak, ki se začneja in konča na isti znani točki

Ključni: Poje, razlaga

zasílني pristánek -ega -nka m pristanek letala zaradi okvare, ki ne dopušča nadaljevanja leta

Ključni: Gregl, LET, razlaga, TAKT

zastávnica -e ž v Jugoslovanski ljudski armadi podčastniški čin, za stopnjo višji od višjega vodnika I. razreda, ali nosilka tega čina

Ključni: ČIN, JLA, razlaga

zastávník -a m v Jugoslovanski ljudski armadi podčastniški čin, za stopnjo višji od višjega vodnika I. razreda, ali nosilec tega čina

Ključni: ČIN, JLA, razlaga

zastòj oróžja -ôja -- m napaka, ki povzroči prenehanje delovanja orožja in s tem njegovo neuporabnost

Ključni: ales, razlaga, TAKT, VTEH

zaščíta síl -e -- ž dejavnosti za zmanjšanje ranljivosti moštva, opreme, objektov in delovanj pred različnimi grožnjami

Ključni: Mojca, razlaga

zaščítني pokròvček vžigálnika -ega -čka -- m pokrovček na vrhu vžigalnika, ki omogoča njegovo aktiviranje z manjšim časovnim zamikom

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

zavájanje -a s informacijsko delovanje, ki obsega manipulacije, zvižaje in ponarejanje podatkov, da bi se doseglo presenečenje, zagotovila varnost in zaščitile lastne sile, izboljšale poveljnikove možnosti svobode delovanja, zmanjšale izgube, poraba časa in virov

Ključni: Mojca, OBV, razlaga, TAKT

zavaróvani vžigálnik -ega -a m vžigalnik z varovalom, ki pri normalnem ravnanju in transportu onemogoča aktiviranje

Ključa: Poje, razlaga

zavíhek kríla **-hka** -- m navzgor zavihano krajišče krila, s katerim se izboljšajo sposobnosti letala

Ključí: Gregl, LET, razlaga

zavirálnó padálo **-ega -a** s padalo, nameščeno v zadnjem delu trupa, ki ga pilot aktivira pri pristanku po dotiku s tlemi, da skrajša dolžino vožnje

Ključí: Gregl, LET, OBOR, razlaga

závod oborožênih síl **-óda** -- -- m zavod, organiziran za izvajanje vojaškega izobraževanja, usposabljanja in za opravljanje drugih nebojnih vojaških nalog

Ključí: ales, Mojca, razlaga

zavòj letála **-ôja** -- m gibanje letala po krožnici pri spreminjanju smeri

Ključí: Gregl, LET, razlaga

zažígálna granáta **-e -e ž** granata srednjega in velikega kalibra za netenje požara

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

zažígálna mína **-e -e ž** mina za minomete in tromblone, pri katerih je srajčka napolnjena z vnetljivim ali belim fosforjem

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

zažígálna rôčna bómba **-e -e -e ž** ročna bomba, navadno polnjena z belim fosforjem, ki se v stiku z zrakom vname

Ključí: ales, OBOR, razlaga

zažígální projektíl **-ega -a** m projektíl strelnega ali artilerijskega orožja srednjega in velikega kalibra za netenje požara na daljavo

Ključa: Poje, razlaga

zažígálnó strelívo **-ega -a** s strelivo s projektili, napoljenimi z zažigalno snovjo (termit, magnezij, beli fosfor, napalm)

Ključa: ales, razlaga

zdírs **-a** m razlika med geometrijskim in dejanskim korakom propelerja

Ključí: Gregl, LET, razlaga

zdrúžena táktična enôta **-e -e -e ž** vojaška enota, ki vključuje več taktičnih enot

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

zdrúženi nabòj **-ega -ôja** m naboj, pri katerem so vsi elementi trajno povezani v celoto

Ključí: OBOR, Poje, razlaga

zdrúženo povêljestvo zvrstí **-ega -a -- s** v nekaterih oboroženih silah → generálštáb

Ključí: ales, Mojca, razlaga

zgoreválna kómora **-e -e ž** → zgoreválník

Ključí: Gregl, LET, razlaga

zgoreválník **-a** m del reakcijskega motorja, v katerega se vbrizga gorivo, ki se nato pomeša s stisnjenim zrakom in zgori

S: zgoreválna kómora

Ključa: LET, razlaga

zgórnja laféta **-e -e ž** del lafete artilerijskega orožja, na katerega so pritrjeni cev in podcevyje, deli mehanizma za usmerjanje cevi, namerilne naprave in drugi pomožni deli

Ključa: Poje, razlaga

zgórnji vžígálník **-ega -a** m vžigálník, ki je glede na smer letenja nameščen v sprednji del projektila

Ključa: Poje, razlaga

zložljivo krílo -ega -a s krílo, ki se preklopi navzgor, da se zmanjša njegova razpetina in s tem potrebni prostor v hangarju ali na letalonosilki

Ključí: Gregl, LET, razlaga

zmáj -a m enostavno grajen letalnik, težji od zraka in brez pogona, ki se krmari s premikanjem masnega središča

Ključí: Gregl, LET, razlaga

zmogljivost enôte -i -- ž kadrovska sestava, oborožitev in oprema enote, usposobljenost in kvaliteta načrtov delovanj

Ključá: Mojca, razlaga

zmogljivost oróžja -i -- ž taktično-tehnične lastnosti orožja

Ključí: ales, razlaga, VTEH

znána tóčka -e -e ž reper, cilj ali drug objekt na zemljišču z znanimi koordinatami, po katerem se določajo cilji v njegovi bližini

Ključá: Poje, razlaga

zoževánje kríla -a -- s razmerje med globino kríla v krajišču in globino v simetrijski ravnini

Ključí: Gregl, LET, razlaga

zračna blazína -e -e ž ograjen prostor pod vozilom, v katerem je nadtlak, ki dvigne vozilo in omogoča njegovo premikanje

Ključá: LET, razlaga

zračna obrámba -e -e ž zbir ukrepov, postopkov in dejavnosti za preprečevanje in zmanjševanje učinka bojnega delovanja sovražnika iz zračnega prostora

Ključí: Mojca, razlaga, TAKT

zračna pót -e potí ž predpisana dovoljena pot letala v nadzorovanem zračnem prostoru, široka 10 morskih milj, ki povezuje navigacijske radijske svetilnike

Ključí: Gregl, LET, razlaga

zračna púška -e -e ž športna puška s komoro ali posodo za stisnjeni zrak, bombico s CO₂, ki se sprosti ob pritisku na sprožilec in pošlje projektil po cevi, namenjena za streljanje v tarčo ali lov na majhne živali

Ključí: ales, Ctpúška, OBOR, razlaga

zračni desánt -ega -a m napad in zasedba sovražnikovega ozemlja iz zraka, ko letala odvržejo padalske enote in njihovo potrebno opremo

Ključí: Gregl, LET, razlaga, TAKT

zračni réper -ega -ja m mesto srednje eksplozije, dobljene s tempirnimi projektili, določeno z laserskim daljinomerom, opazovalnim radarjem ali z dvostranskim opazovanjem

Ključá: Poje, razlaga

zračni tlák -ega -a m tlak v ozračju glede na trenutne vremenske razmere

S: atmosfêrski tlák

Ključá: LET, razlaga

zračni tók -ega -a m tok zraka ob telesu ali skozi kanal

Ključí: Gregl, LET, razlaga

zračnodesántna enôta -e -e ž pehotna enota, ki opravlja zračne desante, navadno z vrvmi iz helikopterjev, s padali iz letal

Ključí: ales, Mojca, ORG, razlaga

zračnoprevózna enôta -e -e ž pehotna enota, ki za transport uporablja taktična transportna letala in transportne helikopterje, njeni pripadniki so pogosto usposobljeni tudi za padalske skoke

S: letálskodesántna enôta

Ključí: ales, Mojca, razlaga

zračnopristajalna enôta -e -e ž vojaška enota, ki pristane na letališču, ko so ga že zavzele padalske enote in jim nudi podporo do prihoda glavnine sil

Ključni: ales, Mojca, razlaga

zrakoplòv -óva m letalnik, lažji od zraka, z lastnim pogonom, ki se lahko krmari in ima ogrodje, da obdrži stalno obliko

Ključni: Gregl, LET, OBOR, razlaga

zunánja balístika -e -e ž veja balistike, ki proučuje let projektila na tirnici od ustja cevi do zadetka v cilj in splošne zakone, ki vplivajo na projektil v letu

Ključni: Poje, razlaga, VTEH

zunánji urèz -ega -éza m določanje koordinat iskane točke z merjenjem z dveh znanih točk

Ključni: Poje, razlaga

zunánji vžigálnik -ega -a m vžigalnik, nameščen na zunanjem delu projektila, bombe ali drugega minsko-eksplozivnega sredstva

Ključni: Poje, razlaga

zvèzdasti motór -ega -ja m letalski batni motor, ki ima radialno nameščene cilindre okoli skupne kolenčaste gredi

Ključni: Gregl, LET, razlaga

zvítje kráka -a -- s zmanjševanje kota koraka z oddaljenostjo od osi propelerja

Ključni: Gregl, LET, razlaga

zvóčna hitróst -e -i ž hitrost, s katero se širi zvok skozi zrak, odvisna od temperature

Ključni: Gregl, LET, razlaga, VTEH

zvrst oborožènih síl -í -- -- ž → vèja oborožènih síl

Ključni: ales, Mojca, razlaga

zvrt -a m nenamerna ali namerna akrobacija, pri kateri masno središče letala pada po vijačnici z navpično osjo in ima krilo nadkritični vpadni kot, vzdolžna os letala pa je zelo strma

S: vrj

Ključni: Gregl, LET, razlaga

žágasti sprédnji rób kríla -ega -ega -a -- m turbulator na sprednjem robu krila v obliki žaginega zoba, ki zaradi razlike tlakov povzroči vrtinec na zgornji površini in tako prepreči tok zraka v smeri krajišča

Ključni: Gregl, LET, razlaga

žíčno vódeni projektíl -- -ega -a m projektil, ki se usmerja proti cilju z žico

Ključni: Poje, razlaga

žirokómpas -a m kardansko obešen žiroskop, ki obdrži lego v prostoru pri spreminjanju smeri in kaže novo smer letala

Ključni: Gregl, LET, razlaga

žiroskòp -ópa m hitro se vrteča kardansko vpeta vrtavka, ki zaradi precesije kljub premikanju letala obdrži svoj prvotni položaj

Ključni: Gregl, LET, razlaga

žlebastocévni tòp -ega tópa m top z izžlebljeno cevjo, ki z rotacijo projektila zagotavlja natančnejše zadetke in večji doseg

S: risani tòp

Ključni: OBOR, Poje, razlaga

žlíca -e ž → varóvalni vzvòd róčne bómbé

Ključni: ales, razlaga